

Văn hóa gia đình

Chiến lược phát triển văn hóa đến năm 2030, Hội nghị Văn hóa toàn quốc năm 2011 và 6 nhiệm vụ đồng chí Tổng Bí thư kết luận trong Hội nghị Văn hóa đều đề cập đến vai trò quan trọng của văn hóa gia đình trong công cuộc xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Để làm sâu sắc hơn về vấn đề này, Báo Pháp luật Việt Nam xin trân trọng giới thiệu chuyên đề về Văn hóa gia đình, qua đó dễ thấy, trong lịch sử của dân tộc Việt Nam, các giá trị đạo đức, nhân văn tỏa sáng đều bắt đầu được hun đúc từ hai tiếng: Gia đình!

Trang: 4+5+6+7+8

PHÁT HÀNH CHỦ NHẬT HÀNG TUẦN TRÊN TOÀN QUỐC - GIÁ: 6.800Đ

Gần 70% trẻ em người dân tộc thiểu số không được trang bị kiến thức tảo hôn, chỉ có 3% nhận diện được nguy cơ về buôn bán người. Trước thực trạng này, nhiều đơn vị đã cho ra mắt ứng dụng trực tuyến "Em vui" phòng ngừa tảo hôn và buôn bán người.

Chỉ 10% trẻ em dân tộc biết sử dụng Internet an toàn

Một khảo sát trên 1.725 trẻ em dân tộc của Dự án EM-PoWR vào cuối năm 2020 tại 17 xã thuộc 6 huyện ở 4 tỉnh Hà Giang, Lai Châu, Quảng Bình và Quảng Trị cho thấy tình trạng tảo hôn có xu hướng giảm. Tuy nhiên, chỉ có 28% trẻ em được trang bị kiến thức về tảo hôn. Chỉ có 52% các em được khảo sát hiểu biết đúng về độ tuổi kết hôn tối thiểu. Các em thường hiểu sai về độ tuổi được kết hôn của nam giới, đồng thời, các em nữ cũng cảm thấy áp lực phải lấy chồng (để không bị "ế") lớn hơn. Có 72% biết được ít nhất 2 hậu quả của việc tảo hôn, phổ biến nhất là ảnh hưởng đến nghề nghiệp tương lai, việc học hành và sức khỏe bản thân. Chỉ có 60% sẵn sàng phản đối hôn nhân ép buộc. Tỷ lệ này cao hơn ở trẻ em gái và trẻ em được đi học.

Tương tự, chỉ có 3% trẻ em nhận diện được nguy cơ bị mua bán người. Chỉ có 11% biết về các cách phòng tránh rủi ro, tỷ lệ này thấp nhất ở nhóm 10 tuổi (2%). Có 37% trẻ em biết ít nhất 2 số điện thoại trợ giúp, là 111 (Tổng đài bảo vệ trẻ em) và 113 (Công an).

Theo bà Phan Thanh Ngọc, Điều phối dự án của Tổ chức Plan International Việt Nam, tại Hội thảo trực tuyến "Truyền thông thúc đẩy sử dụng nền tảng trực tuyến "Em vui" nhằm nâng cao nhận thức cho thanh, thiếu niên dân tộc thiểu số (DTTS) phòng chống tảo hôn và phòng chống mua bán người: Hành động của cơ quan báo chí - truyền thông", có đến 91% trẻ em, thanh niên DTTS đang sử dụng Internet, chủ yếu bằng điện thoại thông minh (smartphone), và thường từ 1 - 3 giờ/ngày. Tuy nhiên, chỉ có 10% các em tự khai là có hiểu biết về an toàn trực tuyến.

Bên cạnh đó, Facebook và YouTube là hai kênh được sử dụng nhiều nhất, hoạt động chính là chat, lướt mạng và xem phim/video. 42% trả lời đã từng hẹn gặp bạn quen trên mạng, trong đó 1/3 hẹn gặp mặt chỉ sau 1 lần nói chuyện. Hiện không có chương trình tập huấn bài bản tại địa phương cho các em về an toàn trực tuyến.

Nguy cơ nạn buôn bán người khá cao

Bà Phan Thanh Ngọc cũng

● Một số hình ảnh trên nền tảng số emvui.vn.

cho biết, hiện nay, tình hình sử dụng smartphone của các em học sinh tại các trường học khá cao. Việc sử dụng smartphone có mặt lợi và mặt hại, việc tiếp cận với Internet và mạng xã hội (MXH) từ khi còn nhỏ tuổi, kết hợp với sự thiếu quản lý của phụ huynh học sinh và khó khăn trong công tác quản lý của thầy cô nhà trường, khiến các em dễ rơi vào những tệ nạn xã hội.

Tại một số trường học ở các thôn bản, tin học được đưa vào giảng dạy và là một môn học tự chọn. Tuy nhiên, bà Ngọc cho biết vì không có trang thiết bị đầy đủ, không có phòng chức năng nên các em chưa được làm quen với máy tính cũng như công nghệ và việc sử dụng Internet an toàn.

Chưa kể, ở huyện Mèo Vạc, tỉnh Hà Giang, theo cán bộ địa phương, phụ huynh rất chiều chuộng con cái. Những gia đình mà có bố mẹ sang Trung Quốc làm việc, có điều kiện kinh tế hơn đều sắm smartphone cho con, bắt kê con ở độ tuổi nào. Có tới 2/3 học sinh dùng smartphone tại một trường cấp II tại huyện Phong Thổ, tỉnh Lai Châu.

Theo bà Ngọc, việc quản lý cũng như hướng dẫn các em học sinh dùng điện thoại an toàn khá khó khăn. Các em học sinh DTTS nói riêng tiếp cận Internet rất nhanh. Một số trường các thầy cô cho biết, nhà trường đổi mật khẩu WiFi liên tục nhưng chỉ sau một tuần thì lại bị các em bẻ khóa để vào mạng.

Điều đáng nói, việc sử dụng điện thoại truy cập mạng, làm quen, hẹn hò trên mạng của trẻ em, thanh niên DTTS ngày càng phổ biến, đa phần các em chưa có nhận thức đầy đủ về rủi ro từ Internet mà trong đó có

mua bán người. Bà Ngọc chia sẻ một thủ đoạn phổ biến của kẻ buôn người là lợi dụng việc kết bạn, làm quen trên MXH để giả làm người yêu 1-2 tháng, rồi lừa gặp mặt để bắt cóc sang biên giới bán. Qua khảo sát thấy cô ở Lai Châu, năm 2018 đã xảy ra trường hợp một em học sinh nữ đang học lớp 11 bị bán sang biên giới Trung Quốc. Em ấy có quen một người qua MXH, giả danh công an, rồi bị lừa qua biên giới. Một trường hợp khác, hai bạn nam và nữ quen nhau qua MXH và kết hôn. Nhưng bạn trai này đã có gia đình, khi tổ chức đám cưới thì thuê họ hàng giả đến gặp nhà gái.

Ngoài ra, cũng có trường hợp một nhóm các em học sinh cấp 2 từng bị lừa qua điện thoại để đi làm thêm với mức lương 3 triệu đồng/tháng. Các em rủ nhau tự đi từ Hoàng Su Phì đến Hà Giang để gặp người môi giới đã hẹn chờ sẵn ở đó, dù chưa từng gặp mặt người này. May mắn, vụ việc kịp thời được thầy cô phát hiện và báo cho cơ quan chức năng.

Theo bà Khuất Thu Hồng, Giám đốc Dự án tăng cường nhận thức của trẻ em, thanh niên DTTS về mua bán người và tảo hôn thông qua công nghệ số do Liên minh châu Âu (EU) và Tổ chức Plan International Bỉ đồng tài trợ được tiến hành tại 4 tỉnh Lai Châu, Hà Giang, Quảng Trị và Quảng Bình. Đây là những khu vực có tỷ lệ người DTTS cư trú cao, thành phần dân tộc đa dạng, có tỷ lệ tảo hôn cao so với cả nước, đồng thời có vị trí giáp biên giới, tiềm ẩn nhiều nguy cơ về mua bán người. Dự án của Plan triển khai trên 6 huyện, 17 xã và 22 trường nội trú, bán trú từ cấp tiểu học đến THPT tại 4 tỉnh nói trên.

Vẫn còn đó nỗi ám ảnh tảo hôn

Đồng thời, đây cũng là kênh nhằm phối hợp chặt chẽ với các tổ chức xã hội, các cơ quan truyền thông có thể hỗ trợ cùng làm việc, sử dụng thông tin, kết quả của nền tảng "Em vui" để thúc đẩy các em sử dụng thông tin trên nền tảng nhiều hơn, lan toả thông điệp, thông tin kiến thức và cung cấp trên nền tảng để cùng chính quyền, ban ngành chấm dứt nạn buôn người cũng như tình trạng kết hôn sớm.

Với sự kết hợp với các cơ quan chính phủ như Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Bộ Thông tin và Truyền thông, Ủy ban Dân tộc và các cơ quan hữu quan để thực thi các chính sách đã được xây dựng toàn diện và đưa vào cuộc sống để ngăn ngừa các tệ nạn liên quan.

Để thực hiện các mục tiêu này, bà Hồng cho biết dự án đã thiết kế nhiều hoạt động khác nhau, trong đó có lan toả, phổ biến các thông tin trên nền tảng "Em vui" đến các em thanh, thiếu niên không chỉ trong 4 tỉnh dự án được nhiều kiến thức, kỹ năng liên quan để các em có cơ hội phát triển bản thân.

PHƯƠNG UYÊN

Do đó, việc cần làm là hỗ trợ các em thanh, thiếu niên DTTS có thể hiểu và vận động cho quyền của mình được an toàn, được trang bị kiến thức, thông tin, kỹ năng để bảo vệ bản thân trước nạn buôn người cũng như phòng tránh được nạn kết hôn sớm.

Tảo hôn là gì?

Tảo hôn là việc lấy vợ, lấy chồng khi một bên hoặc cả hai bên **chưa đủ tuổi kết hôn** (nam chưa đủ 20 tuổi trở lên, nữ chưa đủ 18 tuổi trở lên).

Nguồn: Theo Luật hôn nhân và gia đình năm 2014

Mức xử phạt đối với hành vi tảo hôn, tổ chức tảo hôn?

- Phạt tiền từ **1.000.000 đồng đến 3.000.000 đồng** đối với hành vi tổ chức lấy vợ, lấy chồng cho người chưa đủ tuổi kết hôn.
- Phạt tiền từ **3.000.000 đồng đến 5.000.000 đồng** đối với hành vi duy trì quan hệ vợ chồng trái pháp luật với người chưa đủ tuổi kết hôn mặc dù đã có bản án, quyết định đã có hiệu lực pháp luật của Tòa án.

Nguồn: Điều 58 Nghị định số 62/2010/NĐ-CP

● **Mức độ xử phạt đối với hành vi tảo hôn.**

Diễn đàn mở về pháp luật phòng chống tảo hôn, buôn người...

Chia sẻ về nền tảng số "Em vui" (emvui.vn), ông Hoàng Hải Vương, cán bộ Dự án cho biết nền tảng là một không gian kỹ thuật số, nhằm trang bị cho trẻ em, thanh, thiếu niên DTTS những kiến thức, kỹ năng để các em có thể chủ động và tự tin phòng tránh tảo hôn và nạn buôn bán người.

Nền tảng được xây dựng như một diễn đàn thân thiện, tin cậy với nhiều thông tin bổ ích, lý thú để các em có thể học tập, giao lưu, chia sẻ kiến thức về 5 chủ đề chính là: kiến thức pháp luật, phòng chống tảo hôn, phòng chống mua bán người, sức khỏe sinh sản và an toàn trên mạng cùng những kỹ năng mềm khác.

"Em vui" cung cấp không gian, công cụ kết nối các em thanh, thiếu niên DTTS với các nhà hoạch định chính sách và các cơ quan của Chính phủ, ban ngành, các tổ chức đoàn thể xã hội, qua đó, nền tảng như là một cầu nối giữa các em thanh niên và các tổ chức tương tác. Các em có thể nói lên các câu chuyện của các em để các tổ chức có thể lắng nghe, trả lời, từ đó có những phản hồi cho việc xây dựng chính sách. Cũng theo ông Vương, đây là nền tảng mở, qua nền tảng các tổ chức cũng có thể đóng góp các tài liệu về những vấn đề liên quan đến bảo vệ trẻ em.

Đồng thời, trang web, ứng dụng và kết nối với các trang MXH phổ biến khác của Việt Nam như là Facebook, YouTube, Intagram, Tik Tok, Twitter... để lan toả thông tin rộng rãi.

Trên nền tảng "Em vui" hiện có 6 mục: học vui, chơi vui, thư viện, trợ giúp, đối thoại, giới thiệu. Mục học vui có nhiều video để các em không cần phải đọc mà vẫn học được nhiều thứ. Mục này cũng sẽ cộng điểm cho các em đăng ký tài khoản khi tương tác, xem nhiều, đọc nhiều... sẽ nhận được 1 khoản kinh phí. Bên cạnh đó, mục chơi vui có 15 câu hỏi mà để có thể trả lời được các em phải xem các tài liệu rất kỹ.

“Đã từng sợ vay, nhưng giờ tôi lại muốn vay nhiều hơn nữa”

Nếu chỉ nhìn vào nụ cười tươi rói của người phụ nữ áo đồ đang ngồi trên chiếc ghế có bánh xe lăn ra đón khách, thì ít ai biết rằng chị đã có một thời gian rất dài tưởng như không thoát khỏi sự bế tắc của cuộc sống, trầm cảm của tinh thần.

Chị Nguyễn Thị Đức Hạnh ở khu 1, phường Đáp Cầu, TP Bắc Ninh mô côi cha mẹ từ nhỏ, bản thân chị lớn lên nhờ sự hỗ trợ chăm sóc của người thân trong họ, hàng xóm láng giềng. Năm 20 tuổi chị không may mắc bệnh viêm đa khớp dẫn tới liệt cả hai chân. Người thân trong gia đình ai cũng có cuộc sống riêng, sự giúp đỡ dù nhiều mấy cũng không thể thường xuyên được. Thế nên, cuộc sống của chị Hạnh chỉ gói gọn trong căn nhà cấp 4, tự bán hàng tạp hóa nhờ số vốn ít ỏi được người thân hỗ trợ, nhai nhẳng mấy gói mỳ tôm, chai nước ngọt, làn hồi nuôi sống bản thân. “Đã có lúc tôi rơi vào bế tắc, không biết cuộc sống của mình sẽ đi đâu, về đâu với thân thể thế này, tôi nằm ì trên giường vài ngày không còn thiết làm gì” – chị kể.

Thông tin về hoàn cảnh của chị Hạnh đã đến với cán bộ Hội Phụ nữ địa phương, rồi từ đó đến với TYM (là Tổ chức tài chính vi mô tình thương trực thuộc sự quản lý của Hội Liên hiệp Phụ nữ - LHPN Việt Nam). Năm 2014, TYM đến với chị Hạnh bằng khoản vay đầu tiên trị giá 10 triệu đồng để bổ sung thêm tiền vốn nhập hàng, nhằm mở rộng quy mô cho cửa hàng tạp hóa sẵn có của chị.

“Cầm món tiền vay tôi lo lắng, lo mình làm không thành công thì lấy đâu mà trả nợ, không những thế lại phụ lòng tốt của mọi người ưu ái dành cho” – chị Hạnh nhớ lại những ngày tháng đó. Về phần mình, bà Nguyễn Thị Kim Uyên – Giám đốc Chi nhánh TYM TP Bắc Ninh cũng cho biết khi đi thẩm định để cho vay, cũng rất băn khoăn về sức khỏe của người vay vốn, nhưng rồi vẫn quyết định cho vay và kêu gọi các cán bộ chi nhánh cũng như chị em phụ nữ dành nhiều sự quan tâm hơn nữa cho chị Hạnh.

Thấm thoát, chị Nguyễn Thị Đức Hạnh đã là thành viên của TYM được gần chục năm và trong quãng thời gian đó, số tiền vay vốn của chị tăng dần lên 10 rồi 15, 30 triệu đồng. Chị Hạnh vừa vay vốn, vừa tiết kiệm hàng tuần, số tiền qua các vòng vốn đã giúp chị dần dần mở rộng quy mô, cửa hàng có thêm nhiều mặt hàng mới, được sửa chữa khang trang, gọn gàng, sạch sẽ.

Đặc biệt, thu nhập được cải thiện, chị có điều kiện sắm sửa thêm nhiều vật dụng trong gia đình để phục vụ cho cá nhân chị, giúp chị vừa di chuyển vừa bán được hàng thuận tiện hơn. Hiện nay, với thu nhập và điều kiện hoàn trả của mình, cùng với vốn chính sách của TYM, chị Hạnh đã có thể vay gói vốn đa mục đích với số tiền nhiều hơn để phục vụ cho việc kinh doanh và cuộc sống của chị.

“Cửa hàng phát triển, cuộc

Niềm vui sống từ những... khoản vay

Thông thường, vay mượn là việc cực chẳng đã và mọi người ai cũng sợ các khoản vay. Nhưng, đã có những người phụ nữ đổi đời, cải thiện kinh tế gia đình và quan trọng nhất là tìm thấy niềm vui sống từ... những khoản vay. Họ là ai mà kỳ lạ vậy? Hãy thử lắng nghe câu chuyện của họ xem sao...

● Năm 2021, chị Hoàng Thị Tân là một trong 34 thành viên TYM được lựa chọn vào vòng trong của cuộc thi Phụ nữ khởi nghiệp.

● Từ chỗ sợ vay, nhưng giờ chị Hạnh lại muốn vay nhiều hơn nữa để phát triển hiệu tạp hóa của mình.

Sứ mệnh nâng cao vị thế cho phụ nữ

“TYM là đơn vị trực thuộc Trung ương Hội LHPN Việt Nam, với tiền thân là Quỹ tình thương được thành lập năm 1992. Tại Việt Nam, TYM là tổ chức tài chính vi mô đầu tiên được Ngân hàng Nhà nước Việt Nam cấp phép thành lập vào năm 2010. Trong gần 30 năm qua, hoạt động của TYM đã đóng góp vào việc thực hiện sứ mệnh của Hội LHPN Việt Nam về xóa đói, giảm nghèo và nâng cao vị thế cho phụ nữ. Hiện nay, TYM đang cung cấp dịch vụ cho trên 180.000 thành viên, khách hàng tại 13 tỉnh, thành/phố: Hà Nội, Vĩnh Phúc, Bắc Ninh, Hưng Yên, Bắc Giang, Phú Thọ, Thái Nguyên, Hải Dương, Thái Bình, Hải Phòng, Nam Định, Thanh Hóa, Nghệ An. Trong năm 2021, TYM đã giải ngân hơn 4.000 tỷ đồng cho phụ nữ nhằm giúp họ phát triển kinh tế, hỗ trợ phụ nữ và gia đình chịu ảnh hưởng bởi dịch bệnh và nâng cao chất lượng cuộc sống.

Những cán bộ kỹ thuật của TYM tuy cùng là hoạt động tín dụng như mô hình ngân hàng nhưng lại rất khác cán bộ tính dụng ở chỗ phần lớn thời gian của họ là trên thực địa, lặn lội đến từng nhà thành viên vay vốn (mỗi cán bộ kỹ thuật trung bình chịu trách nhiệm từ 500-700 thành viên vay vốn) để tư vấn vay, hỗ trợ sử dụng vốn vay, đào tạo nghề, xin việc làm thêm và thậm chí là... nghe tâm sự. Đã từng có câu chuyện cán bộ kỹ thuật, khi thành viên vay vốn đến hạn trả lãi vốn vay mà chưa bán được hàng lại lần xả đi kêu gọi, vận dụng các mối quan hệ cá nhân để tiêu thụ hộ, thậm chí là xắn tay vác tre lô ô đi bán giúp...”

sống có thu nhập ổn định, tôi vui và khỏe hơn rất nhiều. Giờ đây tôi có rất nhiều bạn hàng quen cung cấp cũng như mua hàng. Mọi người ai cũng sẵn lòng giúp tôi từ việc xếp hàng lên kệ cho tới tự lấy hàng, trả tiền. Đã từng sợ vay, nhưng giờ tôi lại muốn vay nhiều hơn nữa để phát triển. Tôi rất biết ơn sự giúp đỡ của TYM và tấm lòng của cộng đồng đã giúp tôi có niềm vui sống” – chị Hạnh vui vẻ cho biết.

“Sự tự tin, bản lĩnh vượt qua nghịch cảnh của chị Hạnh đã cho chúng tôi thêm nhiều động lực để TYM tiếp tục hỗ trợ các đối tượng yếu thế”, chứng kiến nụ cười và ước mơ của chị Hạnh, bà Nguyễn Thị Kim Uyên – Giám đốc Chi nhánh TYM TP Bắc Ninh cho biết.

Chuyện trồng hoa đổi đời của bà cùm trưởng

Dưới tiết trời tháng 6 nắng như đổ lửa, bà Nguyễn Thị Hòa

sinh năm 1958 ở thôn Vĩnh Thê, xã Đại Xuân, huyện Quế Võ, Bắc Ninh vẫn thoăn thoắt giữa ruộng hoa lạng (hay còn gọi là hoa đại tướng quân, hoa khá thơm ngoài việc để làm cảnh thì có thể sử dụng làm thuốc chữa bong gân trật khớp cổ tay chân) để cắt hoa kịp cho đợt giao hàng. Vừa làm, bà Hòa vừa kể: “Trước năm 2007 là thời điểm tôi bắt đầu trồng hoa lạng, trong một lần đi chợ bán rau, đi qua hàng hoa tôi thấy người ta bán một bông hoa lạng những hai mươi nghìn đồng, số tiền lớn hơn bán mớ rau nhiều, mà công sức đổ ra chắc ít hơn. Tại sao mình không thử trồng nhỉ, nghĩ vậy tôi bắt đầu để ý kiếm giống và trồng hoa. Trong thời gian đầu cũng gặp nhiều thất bại và tôi đã từng có ý nghĩa chuyển đổi cây trồng, nhưng rồi được sự động viên của chị Chủ tịch Hội Phụ nữ xã tôi lại quyết tâm theo đuổi”.

Bà Hòa là một trong những

thành viên đầu tiên tham gia khi TYM triển khai hoạt động tại xã Đại Xuân từ năm 2010. Thời điểm đó bà Hòa vay món vốn đầu tiên với mức 7 triệu để có tiền chăn nuôi thêm và mở rộng trồng hoa lạng. Từ đó cho tới nay, bà đều đặn vay vốn của TYM với mức vốn tăng dần theo thời gian và cho đến nay đã có thể vay mức tối đa vốn vì mô là 50 triệu đồng. Mỗi một lần vay vốn, vườn hoa lạng của lại được mở rộng thêm, từ trồng trong vườn nhà đến nay bà đã có hơn 5 sào trồng hoa lạng ngoài ruộng. Nhờ vậy mà kinh tế gia đình ngày càng ổn định, có tiền để nuôi hai con đi học đại học và đến nay đã trưởng thành, ngôi nhà đang ở cũng được xây sửa khang trang, đẹp đẽ hơn, có bể cá cảnh ngoài sân, cây ăn quả mùa nào thức ấy...

“Nghề trồng hoa cũng có lúc nọ, lúc kia, nhưng tôi may mắn được TYM và chị em phụ nữ trong xã, huyện ủng hộ, có lúc đã

tiêu thụ giúp cả nghìn bông. Sự giúp đỡ này tôi không bao giờ quên và cố gắng sẽ chia tới nhiều người khác nữa” – bà Hòa cho biết. Ở thôn Vĩnh Thê, xã Đại Xuân, bà Hòa không chỉ là một thành viên TYM tiêu biểu mà trong nhiều năm qua bà còn là người cùm trưởng hỗ trợ cán bộ TYM trong các công việc, là cầu nối giúp TYM đến với chị em trong thôn và cũng là người đã chứng kiến sự đổi thay của các chị em kể từ khi TYM về với quê hương của bà.

Bước lên bục thuyết trình từ thân phận làm thuê

Tại cuộc thi Phụ nữ khởi nghiệp năm 2021, ít ai biết người phụ nữ bé nhỏ sinh năm 1972 đang đứng thuyết trình trên bục sân khấu kia đã từng có thời gian vực mặt đi làm thuê kiếm sống dù có tay nghề chăn nuôi.

“Hiện giờ gia đình tôi đã có gần 500 con lợn nái và chừng đó lợn thịt, 200 cây bưởi diễm, ao thả cá... Gần 10 năm trước đây, gia đình tôi đã làm chăn nuôi, tuy nhiên với mô hình nhỏ lẻ, thu nhập chính vẫn là trông đợi tiền đi làm thuê bên ngoài của hai vợ chồng. Minh có nghề mà đi làm thuê mãi sao được, bản đi tỉnh lại, năm 2015 vợ chồng tôi quyết định vay vốn ở TYM để phục vụ cho hoạt động chăn nuôi gà, lợn và trồng thêm các loại cây ăn quả. Gói vốn vay đầu tiên là 20 triệu đồng tôi mua liền 3 con lợn nái, nuôi gây đẻ. Chịu khó làm dần, sau đó vốn vay tăng lên dần 30 rồi 50 triệu đồng. Trang trại mở rộng, đến nay, khi TYM triển khai sản phẩm vốn vay tạo việc làm, vợ chồng tôi đã có cơ hội vay tín chấp tới 100 triệu đồng để phát triển mô hình VAC của mình và tạo công ăn việc làm cho nhiều chị em khác tại địa phương” – chị Hoàng Thị Tân ở cụm 37, Việt Văn, xã Việt Thống, huyện Quế Võ cho biết.

Không chỉ chăn nuôi, chị Tân còn biết ứng dụng phương pháp IMO (hay còn gọi là chế phẩm vi sinh được điều chế bằng cách sử dụng nguồn nguyên liệu tự nhiên của địa phương rồi lên men tạo ra nhiều loại vi sinh vật khác nhau tồn tại trong môi trường tự nhiên tại địa phương có hoạt tính sinh học cao) trong hoạt động sản xuất nông nghiệp. Đàn lợn nhà chị không tốn một đồng thuốc thú y hay thuốc bổ nào mà vẫn béo khỏe, xuất chuồng đều đặn, tất cả được liệu thiên nhiên được chị Tân “điều chế” từ vườn nhà như nước bưởi ép, hoa, rau, gừng, tỏi... để sử dụng cho chăn nuôi. Không chỉ thế, chị Tân còn mày mò phương pháp IMO để chế ra nước khử mùi, vệ sinh chuồng trại, ao cá. Đến với mô hình VAC nhà chị trong một ngày nóng nực, nhưng tuyệt nhiên trong không khí không có một chút mùi xú uế nào từ dãy chuồng nuôi lợn và ao cá.

Năm 2021, chị Hoàng Thị Tân là một trong 34 thành viên TYM được lựa chọn vào vòng trong của cuộc thi Phụ nữ khởi nghiệp do Hội LHPN Việt Nam tổ chức với mô hình VAC và ứng dụng phương pháp IMO trong hoạt động sản xuất nông nghiệp.

HỒNG MINH

VĂN HÓA GIA ĐÌNH

Văn hóa gia đình trong thời kỳ mới

Đại dịch COVID-19 đã tác động tiêu cực đến tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội. Song từ những khó khăn chồng chất như vậy, chúng ta được chứng kiến những giá trị sống nhân văn tưởng như đã bị lãng quên, nay lại tỏa sáng. Đó là tinh thần tương thân, tương ái, nhường cơm, sẻ áo, lá lành đùm lá rách - những giá trị đạo đức được hun đúc chiều dài lịch sử dân tộc. Và, gia đình chính là nơi nuôi dưỡng và lan tỏa những giá trị đạo đức đó...

Gia đình hạnh phúc, tạo “rễ sâu, gốc bền” cho xã hội phát triển

Những ngày tháng căng thẳng chống dịch năm 2021, tại ấp 5 xã Tân Hưng, huyện Bàu Bàng, tỉnh Bình Dương có gia đình Đoàn viên trẻ Vũ Văn Tâm, mẹ là Lê Thị Bích Đào và em trai Vũ Giang Hiếu đã không ngần ngại tham gia đội hình tình nguyện hỗ trợ lực lượng y tế lấy mẫu xét nghiệm, hỗ trợ tiêm vaccin cho người dân trên địa bàn. Đôi khi có thể tiếp xúc trực tiếp với người nghi nhiễm COVID-19, nhưng các thành viên vẫn không hề lo sợ, vì các thành viên đều ý thức được trách nhiệm của bản thân đối với cộng đồng và xã hội, mong muốn đóng góp một phần công sức nhỏ của mình với công tác phòng chống dịch tại địa phương. Trao đổi với truyền thông, Đoàn viên Vũ Văn Tâm cho biết, trước tình hình diễn biến phức tạp của dịch COVID-19 biết là nguy hiểm nhưng ý thức trách nhiệm của bản thân với cộng đồng và xã hội em không thể ngồi yên, em đã liên hệ với Đoàn xã Tân Hưng để đăng ký tham gia đội tình nguyện và vận động thành viên trong gia đình cùng tham gia với mong muốn được cống hiến phần nào đó cho cuộc chiến chống đại dịch, mang lại cuộc sống bình yên vốn có trước đây cho người dân địa phương.

Những việc làm tốt đẹp của Đoàn viên Vũ Văn Tâm cũng như rất nhiều những con người trong đội ngũ bác sĩ, tình nguyện viên, phụ nữ, thanh niên, cựu chiến binh... thật đáng được trân trọng, góp phần phát huy sức mạnh đoàn kết, sẻ chia của người dân cả nước trong công cuộc phòng chống dịch. Và không nơi nào khác, chính môi trường gia đình phía sau những cá nhân đó là nơi

● **Lúc sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhấn mạnh vai trò của gia đình trong phát triển xã hội, gia đình tốt thì xã hội mới tốt.**
(Ảnh minh họa)

nuôi dưỡng và lan tỏa những giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc.

Khi nói về vai trò của gia đình, chí sĩ yêu nước Phan Bội Châu đã khẳng định: “Nước là một cái nhà lớn, nhà là một cái nước nhỏ”. Trong bài nói chuyện tại Hội nghị thảo luận dự thảo Luật Hôn nhân – Gia đình (tháng 1/1959), Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Rất quan tâm đến gia đình là đúng và nhiều gia đình cộng lại mới thành xã hội, xã hội tốt thì gia đình càng tốt, gia đình tốt thì xã hội mới tốt. Hạt nhân của xã hội là gia đình”.

Chỉ thị số 49-CT/TW, ngày 21/2/2005 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam nhấn mạnh: “Trong thời gian tới, nếu chúng ta không quan tâm củng cố, ổn định và xây dựng gia đình, những khó khăn và thách thức sẽ tiếp tục làm suy yếu gia đình, suy yếu động lực của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”.

Phát biểu tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc tháng 11/2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhấn mạnh một trong những giải pháp để tiếp tục xây dựng, giữ gìn, chấn hưng và phát triển nền văn hóa của dân tộc, là xây dựng con người Việt Nam thời kỳ đổi mới, phát triển, hội nhập với những giá trị chuẩn mực phù hợp, gắn với giữ gìn, phát huy giá trị gia đình Việt Nam.

Có thể nói, những giá trị đạo đức gia đình truyền thống đến nay vẫn còn phù hợp trong quá trình xây dựng gia đình hiện đại. Việc phát huy các giá trị đạo đức gia đình truyền thống sẽ góp phần xây dựng gia đình hạnh phúc, tạo “rễ sâu, gốc bền” cho xã hội phát triển. Đề cao giá trị văn hóa gia đình và xây dựng gia đình văn hóa là mục tiêu vừa có tính chiến lược, vừa có tính cấp bách

trong sự nghiệp xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam, phù hợp với truyền thống đạo lý của dân tộc và phù hợp với quy luật phát triển tất yếu của xã hội.

Xây dựng nhân cách người Việt Nam từ giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình

Thăng thân nhìn nhận, quá trình đổi mới và hội nhập quốc tế đã mang lại nhiều cơ hội và điều kiện thuận lợi để gia đình Việt Nam nâng cao thu nhập, tiếp cận kiến thức, giá trị, chuẩn mực ứng xử, kỹ năng tổ chức đời sống. Nhưng cùng với đó, sự xung đột giá trị giữa cũ – mới, truyền thống – hiện đại cũng là một quá trình tất yếu.

Các thành viên có nhân cách ứng xử lệch lạc khiến giá trị, lối sống, chuẩn mực ứng xử của gia đình bị đảo lộn, dẫn đến sự khủng hoảng của đời sống gia đình. Sự khủng hoảng này có mối tương quan, liên hệ chặt chẽ với các vấn đề chung của xã hội, đặc biệt là tệ nạn xã hội, hành vi lệch chuẩn, sự xuống cấp về đạo đức, chuẩn mực ứng xử, lối sống thờ ơ, vô cảm, thiếu trách nhiệm với cộng đồng...

Đánh giá về văn hóa ứng xử trong gia đình Việt hiện nay, GS.TS ngành xã hội học Đặng Cảnh Khanh nêu quan điểm: “Văn hóa ứng xử trong gia đình đã bị nhiều người lãng quên, họ chỉ tập trung tới đáp ứng mọi nhu cầu vật chất mà không quan tâm đến suy nghĩ, đời sống tinh thần của mỗi thành viên trong gia đình. Theo tôi, đã tới lúc cần phải quay trở lại để phục hồi những nét văn hóa ứng xử truyền thống đáng trân trọng như con cháu nhớ đến cội nguồn, biết ơn tổ tiên, gần bó với gia tộc; con cái hiếu thảo với cha mẹ, cha mẹ có trách

CON, CHÁU HIẾU THẢO, LỄ PHÉP VỚI CHA MẸ, ÔNG BÀ

● **Phát huy giá trị của văn hóa gia đình trong thời kỳ mới.**

● **Gia đình đoàn viên trẻ Vũ Văn Tâm.**
(Nguồn ảnh: Cổng TTĐT huyện Bàu Bàng, Bình Dương)

nhiệm với con cái; anh chị em có trách nhiệm với nhau... Đây là những giá trị quý báu cần được gìn giữ và phát huy. Chính cái gốc ấy đã giữ cho con người, gia đình và xã hội Việt Nam một sức sống mãnh liệt, tạo nên “sức mạnh mềm” cho nền tảng văn hóa và hạnh phúc”.

Cũng chính vì thế, nhiều năm nay, chủ đề của công tác gia đình đều tập trung vào nhiệm vụ trọng tâm: “Xây dựng nhân cách người Việt Nam từ giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình”. Ngày Gia đình Việt Nam 28/6 nhiều năm trở lại đây vẫn lấy việc giữ gìn và phát huy truyền thống văn hóa ứng xử tốt đẹp trong gia đình làm chủ đề trọng tâm.

Trả lời phỏng vấn Báo PLVN, TS. Trần Tuyết Anh – Vụ trưởng Vụ Gia đình, Bộ VHTTDL cho biết, Đảng, Nhà nước luôn quan tâm công tác chăm lo xây dựng gia đình bằng nhiều chủ trương, chính sách cụ thể, thể hiện quan điểm là muốn có một xã hội phát triển lành mạnh thì trước hết từng tế bào gia đình phải phát triển bền vững. Đã nhiều năm nay, Ngày

Gia đình Việt Nam 28/6 được tuyên truyền sâu rộng hơn, trở thành một ngày kỷ niệm quan trọng của nhiều gia đình, gắn với văn hóa ứng xử trong gia đình, với trách nhiệm xây dựng gia đình tiên bộ, hạnh phúc. Bộ VHTTDL với chức năng quản lý nhà nước về gia đình tiếp tục hướng dẫn tổ chức các hoạt động truyền thông, các kiện văn hóa gia đình theo chủ đề “Giữ gìn và phát huy truyền thống văn hóa ứng xử tốt đẹp trong gia đình”.

Cũng theo bà Trần Tuyết Anh, Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình đang dần tạo nên chuyển biến trong nhận thức, hành động. “Thực hiện Chỉ thị số 11/CT-TTg ngày 29/3/2017 của Thủ tướng Chính phủ về việc đẩy mạnh giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình, Bộ VHTTDL đã xây dựng và ban hành Bộ tiêu chí ứng xử trong gia đình nhằm góp phần xác định và từng bước đưa vào cuộc sống các chuẩn mực giá trị đạo đức, văn hóa con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế; củng cố ý thức pháp luật, đề cao đạo đức, lương tâm, trách nhiệm của mỗi người với bản thân, gia đình, cộng đồng, xã hội và đất nước; ngăn chặn sự xuống cấp về đạo đức trong gia đình và xã hội; nâng cao nhận thức về xây dựng, giữ gìn hạnh phúc bền vững của mỗi gia đình hướng tới sự ổn định, văn minh cho toàn xã hội.

Bên cạnh các tiêu chí “Tôn trọng, bình đẳng, yêu thương, chia sẻ” được áp dụng chung cho các thành viên trong gia đình, thì Bộ tiêu chí còn có các tiêu chí cụ thể bao gồm: Tiêu chí ứng xử vợ chồng; Tiêu chí ứng xử của cha mẹ với con, ông bà với cháu; Tiêu chí ứng xử của con với cha mẹ, cháu với ông bà; Tiêu chí ứng xử của anh, chị, em.

Sau thời gian thí điểm, Bộ tiêu chí hiện đã được đưa vào thực hiện chính thức trên toàn quốc. Nhiều địa phương triển khai rất sáng tạo, được hàng chục ngàn gia đình đăng ký thực hiện, đang dần tạo nên sự chuyển biến trong nhận thức và hành động góp phần xây dựng gia đình hạnh phúc bền vững” – bà Anh cho biết.

HỒNG MINH

Xây dựng, vun đắp gia đình cũng chính là bảo vệ, phát triển bản sắc văn hóa dân tộc

Tham luận tại hội thảo khoa quốc gia “Đưa Nghị quyết Đại hội XIII vào cuộc sống: Vun đắp giá trị gia đình Việt Nam - Nhận diện và Giải pháp”, PGS.TS Trần Thị Minh Thi - Viện trưởng Viện Nghiên cứu Gia đình và giới - Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam đã chỉ ra 4 giá trị gia đình quan trọng cần quan tâm trong giai đoạn tới đó là: An toàn, Thịnh vượng, Bình đẳng, Trách nhiệm.

Theo PGS.TS Trần Thị Minh Thi, những giá trị gia đình được định hình thông suốt và thống nhất trong các văn kiện Đại hội XIII của Đảng là “ấm no”, “tiền bộ”, “hạnh phúc”, “văn minh”, “bình đẳng giới”. Văn kiện Đại hội cũng nêu rõ những giá trị văn hóa và chuẩn mực con người Việt Nam.

Với đặc điểm nổi bật là người dân Việt Nam coi trọng hôn nhân, coi trọng tầm quan trọng của gia đình trong cuộc sống, thì việc xây dựng và vun đắp gia đình cũng chính là điểm nổi bật cho việc hoàn thiện con người, bảo vệ và phát triển bản sắc văn hóa dân tộc. Bởi lẽ, gia đình là nơi hoàn thiện con người, nơi con người nhận được những dạy dỗ, giáo dục đầu tiên và theo suốt cuộc đời.

VĂN HÓA GIA ĐÌNH

Gia đình hạt nhân duy trì văn hóa gia đình

Gia đình hạt nhân là một xu thế của xã hội hiện đại. Với những người trẻ làm chủ gia đình, những thành viên của gia đình hạt nhân đang dùng lối sống văn minh, hiện đại để duy trì nền tảng văn hóa gia đình.

●Nhiều người trẻ hiểu biết đã xây dựng nên một gia đình hạt nhân đầy văn minh, hạnh phúc.

Gia đình hạt nhân là xu thế của xã hội

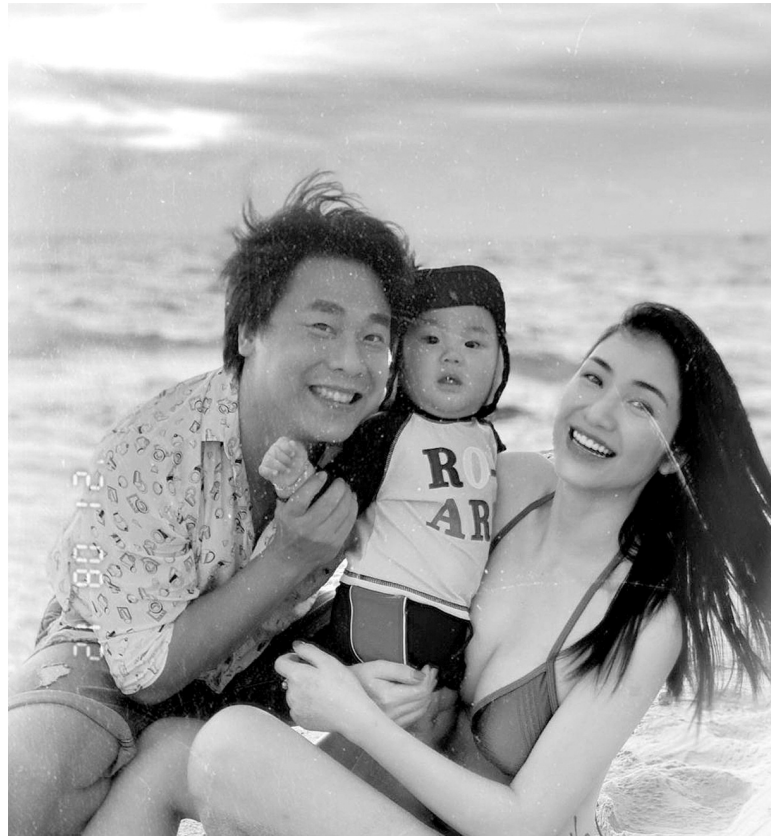
Theo Vụ Gia đình, gia đình hạt nhân (gia đình 2 thế hệ) là loại hình gia đình chiếm nhiều nhất về số lượng và là động lực lớn nhất trong sự phát triển của đất nước. Loại hình gia đình này có thể được xem như “xương sống” của xã hội Việt Nam. Điểm mạnh của gia đình hạt nhân nằm ở chỗ các thành viên còn trẻ, năng động, tự tin, giàu khát vọng, có mối quan hệ khăng khít, có kế hoạch phát triển cụ thể, hướng tới những điều lớn lao trong cuộc sống. Điểm yếu của gia đình hạt nhân nằm ở điều kiện kinh tế thường eo hẹp, các thành viên luôn luôn trong tình trạng bận rộn với công việc và học hành. Ngoài ra, thực trạng “người già cô đơn” trong những năm qua cũng được coi là một trong những hệ lụy của gia đình hạt nhân.

Tuy nhiên, dù có tồn tại nhiều điểm yếu, nhưng gia đình hạt nhân vẫn là một xu thế tất yếu, thậm chí chiếm ưu thế trong xã hội hiện đại. Số liệu thống kê gần đây cho thấy gia đình Việt Nam đang theo xu hướng hạt nhân hóa, giảm dần về quy mô, nhất là ở khu vực hiện đại như đô thị. Năm 2009, trung bình có 3,66 người/hộ, trong đó, đô thị là 3,78 người/hộ và nông thôn là 3,84 người/hộ. Năm 2019, quy mô giảm xuống còn 3,6 người/hộ (chung), 3,4 người/hộ (đô thị) và 3,6 người/hộ (nông thôn) (Ban Chỉ

đạo Tổng điều tra Dân số và Nhà ở Trung ương, 2019).

Trong xu thế phát triển hiện nay, cùng với những vận động và biến đổi của xã hội, gia đình Việt Nam chịu những tác động không nhỏ mà ở đó gia đình hạt nhân là xu hướng lựa chọn phổ biến không chỉ với giới trẻ. Gia đình hạt nhân tồn tại như một đơn vị độc lập, gọn nhẹ, linh hoạt và có khả năng thích ứng nhanh với các biến đổi xã hội. Gia đình hạt nhân mô hình nhỏ gọn cũng giúp cho mỗi thành viên trong gia đình có không gian riêng, được trải nghiệm, được thỏa mãn những nhu cầu riêng tư, tôn trọng quyền tự do, bình đẳng giữa các thành viên trong gia đình. Mỗi thành viên trong gia đình hạt nhân đều có cơ hội phát triển sự nghiệp. Trong gia đình hạt nhân, người chồng, người vợ là hình mẫu của mỗi quan hệ yêu thương, quan tâm chăm sóc và hỗ trợ lẫn nhau để con cái noi theo. Họ có thể dạy con cái tự biết tìm những mối quan hệ tích cực, tương tác tốt với người khác, để trẻ thành công hơn trong tương lai. Những trẻ sống trong gia đình nhỏ còn học được cách giải quyết vấn đề, ủy thác những trách nhiệm, biết giúp đỡ nhau.

Đặc biệt, những gia đình nhỏ có kinh tế ổn định, sẽ dễ dàng đáp ứng những nhu cầu và cơ hội của con cái, giúp trẻ có điều kiện phát triển về mặt xã hội, học hành và tự tin hơn. Ngoài tính ổn định, gia đình

●Hòa Minzy có cách hành xử đầy văn minh khi ly hôn.

nhỏ còn đem lại sự kiên định. Nhờ đó mà con trẻ biết cư xử theo chiều hướng tích cực, học tập tốt hơn và tỏ ra linh hoạt hơn trong các hoạt động cộng đồng, ngoại khóa.

Cạnh đó, việc ra riêng sẽ giúp mỗi thành viên có điều kiện phát huy bản thân, trong khi đó, khi sống trong gia đình nhiều thế hệ thì sẽ chênh lệch về tuổi tác dẫn đến khác nhau về tâm lý, tư tưởng, quan điểm sống dễ dẫn đến việc các thành viên trong gia đình khó hiểu nhau và gây xung đột. Ở gia đình hạt nhân việc bình đẳng giới cũng đặc biệt được chú trọng.

Những người trẻ văn minh làm nên gia đình hạt nhân giàu văn hóa

Những năm gần đây, người ta chứng kiến ngày càng nhiều sự chuyển dịch từ gia đình truyền thống đến gia đình hạt nhân tinh gọn. Đã có nhiều lo lắng được đặt ra về việc sự phát triển nhanh các gia đình hạt nhân sẽ gây nguy cơ phá vỡ các giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt, đồng thời đặt ra câu hỏi liệu gia đình hạt nhân nhỏ bé, đa phần thành viên là người trẻ có đảm đương được “sứ mệnh” phát triển văn hóa gia đình?

Thực tế đã cho thấy, với những thành viên trẻ tuổi thuộc các thế hệ hiện đại, hội nhập, những gia đình hạt nhân đã đóng góp nhiều trong việc phát huy các giá trị tốt đẹp của gia đình. Có

không ít gia đình tinh gọn, với ba, bốn thành viên nhưng đã tạo lập nên không gian sống đầy lý tưởng, hạnh phúc cho mỗi thành viên trong nhà.

Người trẻ ngày nay hội nhập quốc tế cao, sống trong thời đại 4.0 với công nghệ là phương tiện đắc lực, nên có khả năng học hỏi và thích ứng cao. Họ cũng đã ứng dụng hiệu quả những điều này trong việc xây dựng những gia đình văn minh, hạnh phúc theo cách của riêng mình.

Ngày nay, người ta thấy nhiều người trẻ có cách xây dựng gia đình đầy hiện đại, văn minh từ lúc tìm hiểu nhau cho đến lúc kết hôn. Khi yêu nhau, họ dùng tình yêu trong sáng, đẹp đẽ để sẻ chia, nâng đỡ nhau. Họ tìm hiểu kỹ những ưu, khuyết của nhau để yêu thương, chấp nhận lẫn nhau. Có những đám cưới “kiểu mới” đã diễn ra không rườm rà, màu mè, tốn kém mà giản dị, tiết kiệm, thậm chí có những lễ cưới của người trẻ kết hợp các thông điệp lan tỏa tinh thần đọc sách, bảo vệ môi trường, đám cưới nói không với bia rượu... Trong cuộc sống gia đình, họ bình đẳng, cùng nhau chia sẻ công việc nhà, cùng nhau nuôi dạy con.

Hiện nay, nhiều khóa học kỹ năng vun đắp gia đình do các chuyên gia hướng dẫn đã được tổ chức và không ít người trẻ đã hào hứng tham gia nhưng khóa học ấy để “nâng cấp” chính bản thân mình, mong muốn đem lại hạnh phúc cho bạn đời. Đó là những “lớp học tiền hôn nhân” cho những người đang mong muốn

kết hôn hoặc các cặp đôi sắp cưới. Là các khóa học về gìn giữ hôn nhân, hạnh phúc gia đình. Phổ biến và ngày càng thu hút sự tham gia của nhiều cặp vợ chồng trẻ là các khóa học tiền sản nhằm hướng dẫn cha mẹ kỹ năng chăm sóc con mới sinh, các khóa học kỹ năng nuôi, dạy con tốt... Nhiều người trẻ cũng sẵn sàng chi tiền cho việc tham vấn các chuyên gia tâm lý để được lắng nghe, tháo gỡ các vấn đề vướng mắc trong gia đình mình. Điều này cho thấy sự quyết tâm vun đắp, đem những điều tốt nhất để xây dựng nền tảng gia đình của các thành viên.

Trong duy trì cuộc sống gia đình, những người trẻ cũng rất biết cách tạo nên những niềm vui cho gia đình nhỏ của mình. Tiếp xúc nhiều với cuộc sống hiện đại, hình thành nên những tư duy mới, họ có cách nuôi dạy con mới mẻ, phóng khoáng. Họ lập nên những quy tắc trong gia đình thú vị và hay ho, khiến cho các thành viên đều cảm nhận được niềm vui, cho những đứa trẻ được lớn lên trong tình yêu thương và sự giáo dục văn minh.

Những gia đình hạt nhân ấy duy trì lối hành xử văn minh ngay cả khi vì một lý do gì đó, cuộc hôn nhân kết thúc. Trong showbiz Việt, người ta thấy được những cuộc chia tay đầy vui vẻ, bình an của những gia đình nhỏ. Khi Hòa Minzy thông báo chia tay cùng chồng, cô đính chính tất cả mọi tin đồn không hay về chồng cũ. Họ vẫn nói về nhau bằng những điều tốt đẹp, cùng thỏa thuận nuôi con và dành những điều tốt đẹp nhất cho con. Hay như gia đình Đan Trường - Thủy Tiên, hậu ly hôn vẫn xem nhau như bạn bè, cùng nhau nuôi dạy con, cùng nhau có mặt trong những ngày quan trọng của con...

Anh Ngô Việt Từ, một traver blogger chia sẻ: “Tôi và vợ đến với nhau trong tình yêu nhẹ nhàng, cùng sinh con trong hạnh phúc, cùng nhau nỗ lực để xây dựng gia đình. Nhưng cuối cùng những khác biệt lớn trong hoàn cảnh, cá tính đã khiến cả hai không thể bước tiếp bên nhau được nữa. Chúng tôi chọn cách dừng lại để không gây tổn thương cho nhau và thỏa thuận vẫn cùng nhau chia sẻ trách nhiệm nuôi dạy con, dành những điều tốt đẹp nhất cho con mình. Đã hai năm trôi qua, con của chúng tôi vẫn luôn được sống trong vòng tay chăm sóc, thương yêu của cha mẹ. Chúng tôi vẫn tôn trọng nhau, giúp đỡ nhau khi cần. Nhiều người trẻ hiện đại cũng lựa chọn cách sống như vợ chồng tôi, và tôi nghĩ đó cũng là cách tốt nhất của một cuộc ly hôn”.

Có thể thấy, những gia đình hạt nhân với những người trẻ năng động, hiểu biết, bằng cách sống văn minh, đã cùng nhau góp phần xây dựng, gìn giữ văn hóa gia đình, giúp cho các giá trị tốt đẹp của gia đình không bị mai một, mà ngày càng tỏa sáng cùng thời gian.

NGỌC MAI

VĂN HÓA GIA ĐÌNH

Gia đình không đủ đầy vẫn trọn vẹn thương yêu

Với sự phát triển của xã hội, ngày nay, những hình thái gia đình đã đổi thay rất nhiều, hình thành nhiều mô hình gia đình mới, trong đó có “gia đình không đầy đủ”. Liệu những gia đình ấy có duy trì được văn hóa gia đình trong thời đại ngày nay?

Gia đình không đầy đủ - xu thế những năm gần đây

Lê Thùy Linh là một bà mẹ đơn thân có tiếng tại TP HCM. Cô vừa là một giáo viên dạy vẽ tự do, vừa là một Tiktoker có lượng theo dõi cao bởi những clip ngắn, thú vị về cuộc sống nhiều màu sắc của một “single mom” và con gái nhỏ. Nhiều người thích xem clip của Linh vì nó vui nhộn, đáng yêu, lạc quan và truyền cảm hứng. Linh vẫn thường chia sẻ trên các video của mình, rằng cô không cảm thấy gia đình mình “không đủ đầy” bởi cuộc sống của hai mẹ con cô rất vẹn tròn, hạnh phúc. Tình yêu thương và những gì cô dành cho con cũng đủ bù đắp những khiếm khuyết do không có bố rồi. Nhiều khán giả cũng chia sẻ, niềm hạnh phúc của mẹ con Thùy Linh đã lan tỏa đến họ, cho họ thấy rằng một gia đình chỉ có hai mẹ con vẫn có thể là một mái ấm hạnh phúc và ấm áp như thế nào...

Trong vài thập niên qua, hôn nhân và gia đình Việt Nam trải qua những biến chuyển quan trọng, từ kiểu mẫu truyền thống sang kiểu gia đình với những đặc điểm mới, hiện đại và tự do hơn. Trong xã hội trước kia, hình thái gia đình khá đơn giản, hầu như là những gia đình trọn vẹn với cha mẹ - con cái hoặc nhiều thế hệ sống cùng nhau. Giờ đây, xuất hiện thêm những mô hình gia đình mới, đôi khi là gia đình “một nửa”, chỉ có cha hoặc mẹ đơn thân cùng con cái. Đó là những gia đình mà người cha, người mẹ khởi điểm đã chọn cho mình con đường “đơn thân”, hoặc gia đình “khuyết” hậu ly hôn. Cạnh đó, còn có hình thái gia đình “lắp ghép”, khi mà hai nửa của gia đình không hoàn hảo ghép lại với

nhau, sống chung với nhau - hai người tái hôn sau tan vỡ...

Xu hướng lựa chọn đơn thân đã xuất hiện tại Việt Nam hơn một thập kỉ trở lại đây và vẫn tồn tại như một thực tế trong đời sống. Trong khi đó, tỉ lệ ly hôn ở Việt Nam vẫn tăng lên cả về số lượng và tỷ lệ. Báo cáo cho thấy, năm 2000, tỷ lệ ly hôn là 0,66 và tăng lên 2,22 vào năm 2017.

Tại Việt Nam, một bộ phận người dân, đặc biệt là người trẻ tuổi, học vấn cao, ở thành thị có sự tiếp nhận và thích ứng rất nhanh. Họ chính là những người dễ dàng chấp nhận các giá trị hôn nhân hiện đại, hoặc đưa ra lựa chọn như không sinh con khi kết hôn, sống độc thân, hôn nhân đồng giới, làm mẹ đơn thân, chung sống không kết hôn... Đề từ đó hình thành các mô hình gia đình kiểu mới.

Theo khái niệm được đưa ra bởi Vụ Gia đình Việt Nam, gia đình không đầy đủ là loại hình gia đình được hình thành chủ yếu từ 2 nguồn. Thứ nhất, sau khi hôn nhân đổ vỡ, nhiều bà mẹ, ông bố quyết định ở vậy nuôi con. Nguồn thứ hai là một số người, nhất là phụ nữ sinh con nhưng không tiến tới hôn nhân mà quyết định làm bà mẹ, ông bố đơn thân. Vụ Gia đình cũng đưa ra những điểm mạnh và điểm yếu của mô hình gia đình mới này. Trong đó, điểm mạnh là các bà mẹ, ông bố đơn thân cố gắng nhiều hơn để bù đắp cho con cái đỡ thiệt thòi; phần lớn những đứa con cũng hiểu hoàn cảnh, thông cảm và chia sẻ với bố hoặc mẹ nên sống có trách nhiệm hơn. Do vậy, đời sống tinh cảm của loại hình gia đình này luôn tốt đẹp. Ngược lại, điểm yếu nằm ở chỗ, dù có cố gắng đến mấy thì những ông bố, bà mẹ đơn thân cũng không

● Xu thế làm mẹ đơn thân là một thực tế của xã hội hiện đại. (Ảnh minh họa)

thể bù đắp phần thiếu hụt do ông bố hay bà mẹ (đáng ra phải có) để lại. Những đứa con của các bà mẹ đơn thân luôn luôn có khát khao được giao tiếp, chơi các trò chơi với người đàn ông trưởng thành để trở nên cứng cáp hơn, mạnh mẽ hơn. Những đứa con của các ông bố đơn thân thì lại cần sự chăm sóc ân cần của người phụ nữ.

Gia đình lý tưởng không phân biệt ít hay nhiều thành viên

Như vậy, có thể nhìn nhận, gia đình “không đầy đủ” là một thực tế, một mô hình cần ghi nhận trong đời sống xã hội Việt Nam ngày nay. Nhiều câu hỏi đặt ra, rằng liệu mô hình gia đình mới ấy có duy trì được văn hóa gia đình - nền tảng của xã hội?

Theo PGS.TS. Trần Thị Minh Thi, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Gia đình và Giới, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, thách thức lớn nhất đối với gia đình Việt Nam trong những năm đầu của thế kỷ XXI vẫn là việc làm thế nào vừa tiếp thu những giá trị nhân văn mới trong xu thế hội nhập với cộng đồng quốc tế, lại vừa phải giữ được bản sắc dân tộc và phát huy được những giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam, tạo điều kiện cho sự ổn định và phát triển lâu dài của đất nước.

“Những giá trị gia đình được định hình thông suốt và thống nhất trong các văn kiện Đại hội Đảng là “ấm no”, “tiền bộ”, “hạnh phúc”, “văn minh”, “bình đẳng”. Đây là những giá trị quan trọng, mang hàm nghĩa rộng mà đời sống xã hội có những biểu hiện cụ thể hơn. Các kết quả nghiên cứu về giá trị gia đình Việt Nam hiện nay cho thấy rõ nét các biểu hiện phong phú của

giá trị gia đình truyền thống và giá trị gia đình hiện đại, sự bền vững của văn hóa trong hiện đại hóa, sự chuyển đổi từ giá trị hiện đại sang hậu hiện đại, khác biệt giới và sự ảnh hưởng của quá trình thể chế hóa hệ thống pháp luật và chính sách đến hình thành các giá trị và quan niệm mới của các gia đình.

Những khác biệt này đặt ra yêu cầu cần chú ý tới các giá trị của nhóm thuộc khu vực phát triển chậm hơn trong hiện đại hóa để có thể tiếp tục vun đắp những giá trị truyền thống tốt đẹp đang bảo lưu rõ nét ở khu vực này. Đồng thời, có những hỗ trợ về dịch vụ xã hội, tư vấn xã hội cho các nhóm hiện đại, đang có xu hướng theo những giá trị hiện đại của gia đình để một mặt phát huy sự tự do cá nhân, cởi mở trong quan niệm, một mặt, hạn chế những tác động tiêu cực của chủ nghĩa cá nhân, lối sống hưởng thụ, ích kỷ”, PGS.TS. Trần Thị Minh Thi chia sẻ.

Đồng thời, PGS.TS. Trần Thị Minh Thi cũng đưa ra khuyến nghị bốn giá trị gia đình quan trọng cần quan tâm trong giai đoạn tới là an toàn, thịnh vượng, bình đẳng, trách nhiệm. Theo sự phân tích của PGS.TS. Trần Thị Minh Thi, một gia đình nếu đảm bảo được 4 yếu tố ấy sẽ là một mô hình gia đình lý tưởng và hoàn chỉnh, duy trì được văn hóa gia đình trong thời đại mới.

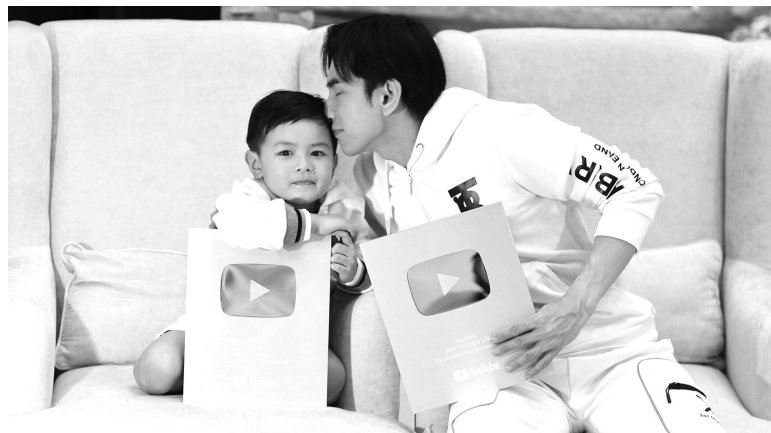
Trong đời sống, vẫn tồn tại những quan niệm đánh giá người chọn cuộc sống đơn thân là ích kỉ, hoặc những gia đình tan vỡ hậu ly hôn là bất hạnh, là “một nửa gia đình”. Tuy nhiên, như đã nói ở trên, cần nhìn nhận đến tính thời đại, đến hoàn cảnh thực tế của các gia đình. Trường hợp

một người lựa chọn sự đơn thân bởi thiếu đi niềm tin vào giá trị gia đình, hoặc những người đổ vỡ hôn nhân bởi lối sống ích kỉ, không gìn giữ, bảo vệ gia đình, đó là điều đáng trách. Tuy nhiên, kỉ thực nếu cuộc đời suôn sẻ và được lựa chọn, ai lại không muốn có một gia đình trọn vẹn, đầy đủ với chồng vợ - con cái, thậm chí với tam đại đồng đường chung sống hạnh phúc, nương tựa, nâng đỡ lẫn nhau. Nhưng phần lớn những mô hình gia đình “không đầy đủ” đều hình thành bởi những điều bất đắc dĩ, những đổ vỡ, bị kịch không ai mong muốn. Xã hội hiện đại tôn trọng lựa chọn chính đáng của mỗi một con người và cũng vì thế tôn trọng mô hình gia đình mới sinh ra từ những lựa chọn chính đáng ấy.

Trên thực tế, có không ít gia đình không đầy đủ nhưng lại sống rất hạnh phúc. Có những người cha, người mẹ đơn thân gương mẫu và nỗ lực gấp nhiều lần để bù đắp những thiếu thốn của con, đem đến cho con cuộc sống đủ đầy về vật chất, tinh thần, tình thương yêu. Nhiều đứa trẻ lớn lên trong gia đình khiếm khuyết, nhưng vẫn nên người, thành đạt, trở thành công dân có ích cho xã hội. Xã hội đã ghi nhận rất nhiều trường hợp như thế, đó vẫn là những gia đình tích cực góp phần xây đắp, duy trì văn hóa gia đình trong thời đại ngày nay.

Gia đình, không quan trọng là nhiều thành viên hay ít thành viên, có đầy đủ hay khiếm khuyết. Gia đình, chỉ đơn giản là nơi mà mỗi thành viên được sống, được trưởng thành trong tình yêu thương vô điều kiện, trong sự bao dung và nâng đỡ lẫn nhau, suốt đời.

TRẦN TRÂN

● Gia đình Đan Trường khiến cộng đồng hâm mộ vì vẫn giữ được niềm hạnh phúc sau ly hôn.

VĂN HÓA GIA ĐÌNH

Nếp nhà “tam, tứ đại đồng đường” có... khó sống?

Ngày nay, gia đình “tam, tứ đại đồng đường” dưới một nếp nhà còn lại rất ít. Nhưng vì cần “thích nghi” nên mọi người trong nhà đều đã tôn trọng cá nhân và không quá khắt khe như trước. Để điều còn lại dưới mỗi nếp nhà Việt là những bao dung, bình yên và ấm áp...

● Gia đình tứ đại đồng đường xưa.

● NSND Lan Hương hạnh phúc trong gia đình tứ đại đồng đường.

Những hà khắc cũ đã dần lùi xa

Dưới mái nhà của gia đình Việt Nam từ ngàn xưa luôn tồn tại ba, bốn thế hệ cùng chung sống “tứ đại đồng đường”, tạo ra những giá trị đạo đức, gia phong. Một đứa trẻ lớn lên “Trẻ cậy cha, già cậy con”, là một vòng khép kín trong sự bảo bọc của gia đình. Dù có khiếm khuyết vì lý do nào đó thì “sảy cha còn chú, sảy mẹ bú dì”. Ngược lại, con cháu có nghĩa vụ phụng dưỡng ông bà, cha mẹ khi tuổi già. Nếu những điều đó không được thực hiện thì bị đánh giá là nhà vô phúc, con cái bất hiếu.

Qua thời gian, các tiêu chí trên tưởng như sẽ bất di bất dịch đó đến nay đã khác. Đơn cử như ông bà bỗng nhiên không muốn sống chung với con cháu, bố mẹ cũng không nhất thiết phải “quan trọng” lo nhà cửa cho con cháu. Mà ngày nay, những gia đình hạt nhân đã dần thay thế cho gia đình truyền thống. Chỉ những gia đình chưa có đủ điều kiện tách nhiều căn hộ, hoặc cha mẹ già yếu mới chấp nhận một cuộc sống “thích nghi” giữa nhiều thế hệ.

Nếu như trước đây, mỗi thành viên trong gia đình “tôn ti trật tự” phải tuân theo rất nhiều quy định hà khắc thì ngày nay, mỗi người được sống tự do hơn trong không gian riêng tư của mình. Bố mẹ muốn vào phòng con phải gõ cửa, muốn trao tặng gì phải hỏi ý kiến, con lớn lên khi đã có gia đình riêng, ông bà muốn đến thăm cháu phải hẹn trước...

Và phía sau mỗi căn phòng, liệu con của mình đang học bài hay chơi game? Hay tệ hơn là lên mạng tham gia vào nhiều trò vô bổ, nếu không nói đến những mối nguy hiểm khác dành cho những đứa trẻ chưa trưởng thành? Nhiều bậc phụ huynh vì sốt ruột với những gì ẩn chứa bên trong “căn phòng khép kín” (mà thực ra nó đang được mở toang bởi mạng xã

hội), nên đã phá bỏ quy tắc tôn trọng sự riêng tư của con cái. Mâu thuẫn từ đó cũng xuất hiện.

Điều gì cha mẹ muốn dạy con thì thường mang tấm gương của bản thân ra để cho chúng học tập, nhưng lại đầu hiệu được, con trẻ đã chán ngắt cái bài ca “hồi đó”. Tất cả đều khô khan, kém hấp dẫn, sinh động không được như người bạn trên mạng xã hội đang luôn tươi cười chỉ dẫn đủ mọi thứ trên đời, kể cả việc “nấu cháo gà để nguyên lông” hay “thất cô sao cho không bị chết” (!) Vì lẽ đó, điều tâm huyết bố mẹ dạy thì con trẻ để ngoài tai, chỉ thích nghe những trào lưu “xúi bậy” trên Youtube mà thôi...

H.A (23 tuổi, gia đình sống cùng ông nội), cô tâm sự: “Nói là ở cùng ông nhưng mình và ông nội gần như không có thời gian nói chuyện vì lệch giờ sinh hoạt. Nhiều hôm mình về đến nhà thì bố mẹ và ông đã đi ngủ rồi còn đâu, thành ra cả ngày chỉ có đứng một câu là “Cháu chào ông” trước khi đi làm. Có lẽ vì vậy mà thỉnh thoảng ông cũng buồn, trách mình không quan tâm gì đến ông”.

Thời của mẹ chồng “nuờng” con dâu

Chuyện mẹ chồng, nàng dâu xưa nay trăm bề rối rắm. Giờ thời của công nghệ, của sự bình đẳng, con dâu về sống chung với gia đình nhà chồng, nếu có định kiến với mẹ chồng thì càng phức tạp. Nàng dâu học đủ thứ trên mạng, từ nữ công gia chánh đến... “công dung ngôn hạnh”, chẳng cần đâu xa, “ông gu gỗ” chỉ tát! Vai trò của mẹ chồng bỗng dung trở nên mờ nhạt với nàng dâu. Thậm chí, nhiều mẹ chồng phải “nhịn” con dâu để được chăm cháu, phải theo cách nuôi dạy của bọn trẻ. Chẳng hạn trước đây mẹ chồng nuôi con hề ồm là không tắm cả tuần, nhưng nay, đứa trẻ chỉ cần hạ sốt là tắm gội. Xưa việc học hành của con cái chỉ xin học từ lớp 1 là xong. Thì nay, cả nhà phải “học”

cùng cháu. Thậm chí dạy cháu học từ... vài tháng tuổi, khi mẹ chúng cho nhận mặt chữ từ rất sớm.

Hiện nay, không ít gia đình trẻ muốn sống riêng, với lý do được tự do, thoải mái. Song, để có một mái ấm riêng, không phải là điều đơn giản. Với những gia đình trẻ, khi ở chung, vợ chồng trẻ sẽ bớt được một khoản chi phí khá lớn về tiền nhà, điện, nước... Chưa kể, ông bà phụ lo cơm nước, việc nhà. Ông bà cũng là người giúp các con chăm sóc cháu, đưa - đón trẻ đi, chăm sóc cháu vào buổi tối hoặc ngày nghỉ khi cả hai vợ chồng bận việc đột xuất, đặc biệt là lúc trẻ đau ốm... Tuy nhiên, bên cạnh những lợi ích, gia đình ba thế hệ cũng thường gặp phiền toái bởi bất đồng quan điểm trong nhiều vấn đề.

Chị Hạnh Nguyên - phụ huynh tại Hoàn Kiếm (Hà Nội) - tâm sự: “Gia đình tôi sống cùng ông bà, bố mẹ. Tuy nhiên, sau khi sinh con, mọi thứ trong gia đình như đảo lộn. Bởi, ông bà và bố mẹ thường xuyên góp ý với chúng tôi trong vấn đề nuôi dạy trẻ. Tuy nhiên, đôi lúc, điều đó khiến mối quan hệ giữa các thành viên trong gia đình có mâu thuẫn”. Ngược lại, cũng có cô cháu dâu, từ nhỏ đến khi lấy chồng chỉ biết học, được nâng như “trưng mồng”, khi về nhà chồng, không chỉ ông bà, bố mẹ chồng mà cả họ hàng nhà chồng cùng “chăm sóc”. Khi sinh con đầu lòng, cô thực sự sốc khi bà bác ngày ngày sang dạy bảo cô phải chăm con ra sao, đêm đêm phải tự dậy pha sữa, thay bỉm cho cháu để cho chồng ngủ... Cô kể, hồi đó, nếu không mau ra ở riêng sớm, không biết cô sẽ trầm cảm tới mức nào. Thậm chí, gia đình rất dễ đổ vỡ khi có sự tham dự “bảo ban” của nhiều thế hệ...

Có thể nói, việc bất đồng quan điểm được cho là khó tránh khỏi trong những gia đình nhiều thế hệ, đặc biệt là mối quan hệ giữa mẹ chồng - nàng dâu trong việc nuôi dạy trẻ. Chia sẻ về vấn đề này, theo

chuyên gia tâm lý Phạm Hiền, không ít mẹ chồng - nàng dâu thường xuyên tham gia vào cuộc chiến “giăng co” giữa nuôi con, cháu kiểu “Tây” và “ta”.

“Mẹ chồng thì “tôi nuôi mấy đứa kiểu này có sao đâu” hoặc “trứng khôn hơn vịt, tôi nuôi chồng cô được như ngày nay đây”. Hoặc “chăm kiểu như thế thì nó còi cọc ả” và dỗ con dâu “đấy cô giỏi thì tự mà chăm con cô”. Con dâu thì “mẹ đừng làm như thế vì người Nhật họ...”, hoặc “thôi mẹ để con làm vì người Mỹ họ...”. Hoặc “thời mẹ khác, bây giờ khác”...

Còn đó những ám áp

Trên thực tế, nhiều gia đình đa thế hệ vẫn có thể sống hạnh phúc, hòa thuận. Đó là khi cha mẹ không phân biệt dâu, rể, trai, gái. Ông bà luôn coi con dâu, con rể như con ruột của mình. “Trong cuộc sống hiện đại, gia đình “tứ đại đồng đường” không còn là mô hình lý tưởng. Song, đối với vợ chồng tôi, nếu có thể giữ gìn, đó vẫn là điều vô cùng đáng quý. Bởi, các thành viên trong gia đình đa thế hệ có điều kiện giúp đỡ nhau về cả vật chất và tinh thần”, một phụ huynh tâm sự.

Chị Hà Anh (Cầu Giấy- Hà Nội) chia sẻ: “Mình sống cùng bố mẹ chồng từ khi làm dâu. Khi ấy ông bà vẫn còn đỡ đần cơm nước hàng ngày. Rồi ông bà lần lượt bị tai biến, lúc nhớ, lúc quên. Nhưng

mình thật sự hạnh phúc khi sống cùng các cụ”. Bởi dù phải mất một thời gian để ông bà chấp nhận việc con trai cưới một phụ nữ đã ly hôn và con riêng. Nhưng khi đã về gia đình, ông bà không phân biệt cháu ruột và con gái lớn của chị. Nên giờ, dù cả nhà đều bận rộn, nhưng chị vẫn dành thời gian chăm chút bố mẹ chồng ốm yếu. Các con thế hệ zen Z cũng luôn gần gũi, quây quần bên ông bà...

Chia sẻ thêm, chị Phan Hồ Điệp, giảng viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội nhận định, trẻ sẽ thật sự hạnh phúc khi có ông bà ở bên. Bởi, bà giống như một người mẹ thứ 2 của trẻ. “Trên đời này, tình cảm gia đình luôn là thứ tình cảm thiêng liêng, lớn lao và dạt dào nhất. Đó có thể là sự chở che trong trầm lặng mà mạnh mẽ của cha, là những dịu dàng, ân cần quan tâm của mẹ và còn là vô vàn bao dung, cung chiều từ một người vô cùng quyền lực mà chúng ta vẫn hay gọi bằng hai chữ thân thương: “bà ngoại”.

Theo chị Phan Hồ Điệp, chắc chắn, câu cửa miệng mà ai cũng từng nghe khi sống cùng bà là “Nó giống hệt mẹ nó ngày bé”. Đặc biệt, khi cha mẹ vắng mặt, bà sẽ là người bênh và cho rằng, hành động đó là sai và gây tổn thương trẻ. Thậm chí, các ông bà còn cho rằng, mọi phương pháp bố mẹ trẻ áp dụng đều không hợp lý. Bởi, ông bà chỉ cần yêu thương và ôm cháu là đủ.

Khi sống chung, có lẽ, ông bà thường là người xót cháu hơn cả bố mẹ, đặc biệt là khi trẻ bị ốm, đau hay ngã. “Ban đêm, nếu biết có bà, hẳn con khóc, bạn sẽ vờ như không nghe thấy và bà sẽ dậy ôm cháu để nựng nịu, thì thầm “khê thôi cho mẹ hư còn ngủ”. Có bà, bạn đi làm về sẽ thông thả tạt ngang, tạt dọc vì về đến nhà, bà đã lo cơm nước, con cái”, nữ giảng viên chia sẻ. Đặc biệt, mỗi khi trẻ khóc, ông bà thường có những câu “kinh điển” như: “Ôi thương quá, mẹ không biết dỗ?”. Bởi, đối với ông bà, những khái niệm như “tự nín”, “tự lập”, “chờ đợi” đều là... vô nghĩa. Trong mắt ông bà, các cháu mãi mãi là những đứa trẻ không bao giờ lớn và luôn cần được ôm ấp, chiều chuộng.

“Nhiều khi những mâu thuẫn thế hệ trong việc nuôi dạy con khiến các bà mẹ căng thẳng, khó xử, bối rối. Tuy nhiên, không thể phủ nhận có những điều ám áp, những sự trợ giúp tuyệt vời từ những người mẹ mang tên bà ngoại”, chị Phan Hồ Điệp chia sẻ...

NGUYỄN MỸ

“Người già “e dè” trước... người trẻ?”

Lý giải về thực tế, người già ngày nay không còn quá khắt khe với con cháu, một Tiến sỹ xã hội học phân tích, nguyên nhân là do sự “xung đột thế hệ”, vì tốc độ phát triển xã hội quá nhanh, đặc biệt là có sự góp phần của công nghệ thông tin. Sự xung đột đó khiến người già càng trở nên khép kín, e dè trước thế hệ trẻ. Do đó, những tồn tại mâu thuẫn trong quan hệ gia đình thời nay là điều khó tránh khỏi.

Tuy nhiên, gia đình với mỗi người vẫn là nơi chốn để trở về trong yêu thương. Dưới nếp nhà nhiều thế hệ, rồi sẽ dần vắng bóng ông bà, cha mẹ. Do đó, dù sống cùng hay không thì những kỷ ức, kỷ niệm, sự tôn trọng và yêu thương của người thân sẽ mãi mãi làm nên giá trị văn hóa của gia đình Việt...

VĂN HÓA GIA ĐÌNH

Chúng ta đang cô đơn trong nhà mình?

Ngày nay, nếu muốn, chúng ta có thể trò chuyện với bạn bè ở khắp nơi trên thế giới. Chúng ta có thể có một cuộc sống đáng mơ ước, sôi nổi trên mạng xã hội. Thế nhưng, với người thân, bỗng một ngày, người ta thương đã nghìn trùng xa cách, dù ngay ở bên. Những đứa trẻ cũng đơn độc ngay trong nhà mình...

Sự im lặng của... đồ vỡ

Ai cũng bước vào hôn nhân với niềm tin tuyệt đối, rằng người ta thương nhất định sẽ không thể phụ ta. Rằng ta hết lòng, hết dạ và hy sinh mọi điều để vun vén cho gia đình nhỏ, người bên cạnh ta nhất định sẽ được hạnh phúc... Thế nhưng, không phải vậy, những yêu thương, cần nhằn ban đầu là niềm sung sướng với người chồng. Những hy sinh tận tụy của người vợ thuở ban đầu khiến người chồng rung rung cảm động... Sau thời gian, những rung động ấy trở thành nỗi khó chịu, sự mặc nhiên, tất yếu. Và khi người chồng phớt lờ những lo lắng, thương yêu, sự vất vả của người vợ thì mặc nhiên, hai con người đã từng nắm tay nhau bước vào hôn nhân trong yêu thương đã tự đẩy nhau ra xa. Thậm chí, khi cuộc sống càng đủ đầy, khoảng cách đó càng xa hơn. Bởi cuộc sống rộng mở, những áp lực, niềm vui không sẽ chia, mỗi người tự bước đi trong thế giới của riêng mình. Tới một ngày, dẫu ở bên cạnh, họ đã hoàn toàn lạc lối bên nhau...

Một người vợ chia sẻ: “Sống với chồng, tôi tủi thân và buồn lòng. Chồng người ta tự giác chia sẻ với vợ, chồng mình quá thờ ơ và vô tâm. Tôi 31 tuổi, chồng 33 tuổi, kết hôn được năm năm và có bé gái hơn hai tuổi, cuộc sống khá hạnh phúc và tạm đủ tại thành phố nhỏ này. Anh hiền lành, chu đáo nhưng lại gia trưởng, kỹ tính. Tôi dịu dàng, ít nói. Thời gian đầu sau cưới, chúng tôi ở trọ nhưng sau hai năm quyết định xây nhà và vay ngân hàng một khoản tiền. Mấy tháng đầu mới cưới, lương hàng tháng anh đều đưa tôi, thẻ ATM anh cũng để tôi giữ. Sau đó anh đòi lấy lại vì nhiều lúc muốn rút tiền hay đi đâu cũng phải

● Gia đình, trường học đầu tiên về lòng biết ơn, sự vị tha và những yêu thương còn lại, sau tất cả. (Ảnh minh họa)

xin tôi. Tôi đồng ý trả lại thẻ cho anh, cũng từ ngày đó anh không đưa lương cho tôi nữa. Tôi không trách vì hàng tháng anh đã gánh nợ ngân hàng rồi.

Đồng nghiệp khoe tháng nào chồng cũng chuyển khoản tiền lương cho vợ dù ít hay nhiều. Tôi hỏi bạn thân cũng bảo tháng nào chồng cũng đưa lương. Có những tháng, lương tôi không đủ để đóng học phí cho con vì phát sinh nhiều khoản. Tôi gửi bằng học phí của con anh mới chủ động chuyển khoản cho trường, còn không tháng nào tôi cũng phải xoay xở tiền chi phí trong gia đình.

Hàng ngày đi làm về anh đón con vì tôi đi làm về muộn hơn. Tôi làm về ghé chợ mua đồ ăn về nấu nướng, anh đi chơi thể thao tới bảy giờ tôi mới về. Ăn uống, dọn dẹp, tắm rửa xong xuôi cũng 10 giờ rồi, tôi đi ngủ để ngày mai lại làm việc. Có hôm anh đi nhậu với bạn bè tới một giờ sáng mới về. Thời gian đầu tôi hay góp ý và trách anh, rằng đi cũng được nhưng phải biết điểm dừng, về khuya vừa hại sức khỏe lại ảnh hưởng công việc ngày hôm sau. Anh nghe xong rồi bỏ đó, không thay đổi.

Dần dần tôi cũng không kêu ca hay phàn nàn việc này nữa, nặng lời

hay trách móc anh vẫn đi. Mọi việc trong nhà anh luôn muốn tôi làm theo ý của anh. Nếu không may tôi làm sai hoặc không vừa ý, anh sẽ tỏ thái độ khó chịu và trách mắng. Cuộc sống hôn nhân cứ diễn ra như vậy trong năm năm qua, khiến tôi mệt mỏi và cô đơn. Khi mọi việc trong nhà tôi tự lo, tự sắp xếp, không có sự chia sẻ từ anh, thì khi ấy, tôi đã dần quen với cuộc sống một mình. Chỉ cần giọt nước tràn ly là anh có thể bước ra khỏi cuộc đời của tôi nhẹ nhõm...

Theo nghiên cứu của Trung tâm Tư vấn giáo dục tâm lý thể chất TP HCM báo cáo tại Tọa đàm “Xây dựng gia đình hạnh phúc, phát triển bền vững” thì hiện nay cứ bình quân 2,7 cặp kết hôn thì có một cặp ly hôn. Độ tuổi ly hôn dưới 30 chiếm tỷ lệ ngày càng cao và năm sau luôn tăng hơn năm trước. ThS. Trần Lâm Kim Phượng, Trường Đại học Văn hóa TP HCM cho rằng, có rất nhiều nguyên nhân dẫn đến quyết định ly hôn, tuy nhiên, một lý do mà nhiều cặp đôi đưa ra (nhất là phía phụ nữ) là mối quan hệ vợ chồng không có sự chia sẻ, ít dành thời gian cho nhau.

Phần lớn các gia đình, hai vợ chồng sau một ngày dài đi làm trở về nhà, chỉ chào nhau, ăn uống, dọn

đẹp rồi người thì chăm chú xem tivi, người thì cầm điện thoại mãi mê lướt Facebook, Zalo, Youtube, game... Điều đó khiến cho thành viên còn lại cảm thấy cô đơn, nhàm chán ngay cả khi ở bên cạnh bạn đời và lẻ loi trong chính ngôi nhà của mình. Lâu dần cuộc sống không còn sự kết nối, chia sẻ, ai cũng có thú vui riêng thì khoảng trống vô hình giữa hai người sẽ ngày càng lớn dần.

Chia sẻ về vấn đề này, rất nhiều người có cùng tâm sự, những người chồng thường xuyên sử dụng điện thoại cả ngày lẫn đêm, giờ ăn cơm thì chăm chú xem tivi, không quan tâm đến vợ con, ít hoặc không chia sẻ việc nhà. Vợ hỏi thì trả lời hoặc không tập trung với những lời nói từ vợ, lâu dần chính những người vợ cảm thấy chai sạn, họ cũng chẳng hỏi nữa, chẳng tâm sự nữa. Từ đó, tình cảm vợ chồng cũng ít mặn mà hơn, ít chia sẻ hơn, dễ dàng phai nhạt theo thời gian.

Những đứa trẻ cô đơn

ThS. Nguyễn Thị Ngọc Ánh cũng nhận ra sự biến đổi về chức năng gia đình: chức năng xã hội hóa của gia đình thiên về xu hướng giáo dục tri thức, không chú ý coi trọng đến giáo dục nhân cách cho trẻ em. Trẻ em phải đi học thêm, đây là áp lực đối với quá trình phát triển của trẻ. Việc buông lỏng chức năng giáo dục nhân cách của gia đình bằng tình cảm yêu thương, bằng việc nêu gương hàng ngày của cha mẹ rất dễ gây ra hậu quả là con có lối sống, nhân cách lệch lạc, ích kỷ, đề cao tự do cá nhân, tham gia vào các tệ nạn xã hội. Về chức năng thỏa mãn nhu cầu tinh thần của các thành viên trong gia đình thì có phần suy giảm. Bởi lẽ, ở các đô thị lớn như TP HCM hiện nay, gia đình không còn là địa chỉ duy nhất thỏa mãn nhu cầu tinh thần nữa, các thành viên có những sự lựa chọn các phương tiện truyền thông giải trí hấp dẫn, mạng xã hội Facebook, Zalo, Internet với nhiều tiện ích khác. Sự phát triển của các phương tiện truyền thông và công nghệ đã trở thành phương tiện thỏa mãn nhu cầu tinh thần của các thành viên trong gia đình mọi lúc, mọi nơi. Cha mẹ không có thời gian cho con cái. Trong gia đình, các thành viên hạn chế giao tiếp, trao đổi tình cảm, ai cũng dành thời gian dùng điện thoại và mạng xã hội.

Nhiều học sinh cũng than vãn rằng đã thiếu thốn tình cảm của bố mẹ. Dù ở cùng nhà nhưng ít khi được gặp bố mẹ, ít khi được tâm sự, trò chuyện, chỉ vì lý do: “Bố lo chăm chú vào điện thoại, lướt mạng”, “Mẹ lo tán gẫu với bạn bè, đồng nghiệp”.

Khác với cái nhìn định kiến

thông thường cho rằng gia đình Việt Nam truyền thống vốn gắn bó chặt chẽ, và nếu như nó đang dần trở nên lỏng lẻo thì là do ảnh hưởng của lối sống ích kỷ, trọng vật chất của xã hội tư bản phương Tây. Nhưng thực tế, xã hội phương Tây rất xem trọng gia đình. Sau giờ làm việc, hầu hết nam giới có gia đình đều về nhà, cùng vợ chăm sóc cửa nhà, con cái, kể cả những người có vợ chỉ làm nội trợ.

Ở quán ăn, nhà hàng người ta đi có vợ, có chồng, hoặc cả gia đình. Văn phòng của họ, nơi làm việc thường treo ảnh vợ con. Đi làm việc ở nước khác, nhất thiết là phải đưa cả gia đình đi.

Trong khi, gia đình là trường học đầu tiên nơi người ta bắt đầu học nhận thức về mình như một cá nhân, học cách dung hòa những nhu cầu của mình và của người khác, học cách cho và nhận. Gia đình còn là nơi người ta học tôn trọng lẫn nhau, học tha thứ và bao dung với lỗi lầm của người khác.

Con người dù là ai cũng cần một bến đỗ bình yên để lấy lại sức lực sau những phong ba của cuộc đời. Dù khỏe mạnh, thành công, giàu có, xinh đẹp, không dãi thì nắng, người ta đau ốm, thất bại, túng thiếu, nhan sắc tàn phai, bị cấp trên si nhục, bị người đời lừa gạt, bị bạn bè phản bội... Những lúc đó người ta dựa vào niềm tin và tình yêu thương gia đình để có thể vượt qua và đi tới.

Do đó, gia đình là nơi lắng nghe nhau và đặt mình vào người thân để hiểu họ. Gia đình không phải là nơi để tranh thua thắng, đúng sai, hơn thiệt, mà là nơi người ta đặt niềm tin và nắm chặt tay nhau vô điều kiện. Vị tha, biết ơn và trân trọng những gì người khác mang lại là cội nguồn của những cảm xúc tích cực.

Có người đã ví, tình yêu, hôn nhân cũng giống như một tài khoản ngân hàng, tức không phải một thứ bất biến, mà có thể đầy thêm hay vơi bớt. Mỗi cử chỉ yêu thương, mỗi lời nói, hành động tốt đẹp là một khoản chúng ta gửi thêm vào “tài khoản” ấy. Mỗi lời nói xúc phạm, mỗi cử chỉ thô lỗ, mỗi hành động xấu là một khoản bị rút đi. Nếu cứ bị rút hoài mà không có gì gửi thêm vào, tài khoản ấy sẽ nhanh chóng cạn kiệt.

Và cũng như mọi khoản đầu tư khác, bao giờ cũng có rủi ro. “Đầu tư” thời gian, tâm hồn, tình yêu, tiền bạc, công sức cho gia đình cũng thế. Không có gì chắc chắn là yêu thương thì sẽ được đáp lại, hy sinh thì sẽ nhận được sự trung thành, chung thủy. Bởi lẽ, tình yêu, hôn nhân không phải sự mặc nhiên, thờ ơ, mà cần sự chăm chút và nuôi lớn mỗi ngày... **MIỄN THẢO**

ThS. Trần Lâm Kim Phượng, Trường Đại học văn hóa TP HCM: Sự lạnh nhạt lâu dần sẽ thành “giọt nước tràn ly”

“Mối quan hệ vợ chồng tưởng chừng đã được mặc định từ khi ký với nhau giấy đăng ký kết hôn, nhưng tình cảm vợ chồng như việc nấu ăn vậy, không phải bạn bày bữa ăn ra bàn là đã thành công, bạn sẽ phải nêm nếm gia vị đủ liều mới ngon, ít thì nhạt mà nhiều quá chỉ có đồ bỏ đi. Nếu nửa kia nghiện mạng xã hội thì nên nghiêm túc ngồi lại với nhau, nhìn nhận lại vấn đề cần giải quyết, tránh im lặng để rồi mắc kẹt mãi với những suy nghĩ tiêu cực. Sự lạnh nhạt dần sẽ trở thành nguội lạnh đến lúc “giọt nước tràn ly” phải nói với nhau lời “giã từ” cuộc sống chung một mái nhà”.

Ngựa trắng giúp Vua cách đắp thành

Đền Bạch Mã được xây dựng ở huyện Thọ Xương, phủ Hoài Đức, nay là số 76 phố Hàng Buồm, quận Hoàn Kiếm, Hà Nội. Đền thờ thần Long Đỗ - vị thần bảo hộ kinh thành Thăng Long, trấn giữ phía Đông (thành hoàng Hà Nội).

Đền Bạch Mã được xây dựng từ thế kỷ 9 để thờ thần Long Đỗ (Rồn Rỗng) - vị thần gốc của Hà Nội cổ. Tương truyền, năm 1010, khi Vua Lý Thái Tổ dời đô từ Hoa Lư ra Thăng Long, định đắp thành nhưng nhiều lần thành đắp lên lại bị sụp đổ. Vua cho người cầu khẩn ở đền thờ thần Long Đỗ thì thấy một con ngựa trắng từ đền đi ra... Vua lần theo vết chân ngựa, vẽ đồ án xây thành, thành mới đứng vững. Thần được Vua Lý Thái Tổ phong làm Thành hoàng của kinh thành Thăng Long. Các triều sau đều theo đó, phong Thần là Quảng Lợi Bạch Mã tối linh thượng đẳng thần.

Đền Bạch Mã có lịch sử hơn 1.000 năm, trải qua các triều đại Lý, Trần, Lê với 52 vị vua định đô tại Thăng Long, đến nay đền Bạch Mã là nơi chứng kiến đầy đủ nhất quá trình hình thành và phát triển của Thăng Long xưa và Thủ đô Hà Nội ngày nay. Đền Bạch Mã được nhận dân từ xưa tới nay tin rằng rất linh thiêng. Đến nay, trong đền còn lưu giữ bài thơ của Thái sư Trần Quang Khải ca ngợi về điều này: "Đại vương xưa nức tiếng oai linh/Nay mới hay rằng ma quỷ kinh/Lửa tị ba khu không cháy miếu/Gió lay một trận chẳng nghiêng mình/Khiến sai bọn quỷ ba nghìn đũa/Đánh dẹp loài ma trăm vạn binh/Nhờ cậy dư uy trừ giặc Bắc/Giúp ngay đất nước được thanh bình".

Đền Bạch Mã được xây dựng từ thế kỷ thứ 9, mang vẻ đẹp cổ kính, trang nghiêm với nền tường vàng, cánh cửa làm bằng gỗ đỏ được chạm khắc rồng vàng. Điểm nổi bật của nét kiến trúc bên trong ngôi đền là toàn bộ khung nhà gỗ với hệ thống cột gỗ lim lớn, bộ đỡ mái đều được làm theo đúng kiểu "giá chiêng chồng rường con nhện", nét chạm khắc tỉ mỉ, chắc, khỏe...

Đền được xây theo hình chữ "Tam", bên ngoài là phương đình 8 mái. Điểm đặc sắc của công trình kiến trúc này chính là hệ thống mái hình vỏ cua (hình mai con cua) liên kết giữa các hạng mục kiến trúc. Điều này tạo sự khép kín, liên hoàn, tăng thêm không gian cho di tích, tạo điểm nhấn khác biệt, hiếm thấy của di tích so với nhiều di tích vùng Đồng bằng Bắc bộ.

Nhà đại bái đền Bạch Mã đặt áng thờ chế tác tinh xảo và được chạm khắc chi tiết rồng phượng sơn son thếp vàng. Đặc biệt các chi tiết đầu rồng, hoành phi, câu đối không chỉ thếp vàng rực rỡ mà còn vô cùng tinh xảo, sống động. Nơi đây còn lưu giữ nhiều hiện vật quý có giá trị lịch sử to lớn như: 15 tấm bia văn ghi lại những điển tích, thần thoại xây dựng đền và

Linh thiêng Thăng Long từ trấn đền Bạch Mã

Đền Bạch Mã có lịch sử hơn 1.000 năm, trải qua các triều đại Lý, Trần, Lê với 52 vị vua định đô tại Thăng Long, đến nay đền Bạch Mã là nơi chứng kiến đầy đủ nhất quá trình hình thành và phát triển của Thăng Long xưa và Thủ đô Hà Nội ngày nay.

nghi lễ cúng thần, các lần tôn tạo trong hơn 1000 năm qua. Ngoài ra còn có: Bia đá, sắc phong, hương án, độc bình, đôi phông, chuông đồng hay kiệu rước, hạc thờ, đôi phông.

Trải qua hơn một nghìn năm, ngôi đền đã được trùng tu nhiều lần nhưng vẫn giữ được cảnh quan uy nghiêm và những dấu tích cổ hiếm thấy, mang những giá trị văn hóa lịch sử đặc biệt. Năm 2010, công trình tu bổ tôn tạo di tích đền Bạch Mã được khánh thành và gắn biển công trình kỷ niệm Đại lễ 1000 năm Thăng Long - Hà Nội không chỉ giữ gìn cho con cháu mai sau một di sản văn hóa quý báu của cha ông mà góp phần tạo thêm nhịp cầu nối không gian lễ hội trên địa bàn thành phố nói riêng và trong cả nước nói chung.

Trong không gian linh thiêng ấy của đền Bạch Mã, giữa những nhộn nhịp của đất Hà thành, dường như đền Bạch Mã đã trở thành vẻ đẹp độc đáo, riêng biệt vốn có của phố cổ, trở thành điểm đặc sắc chỉ riêng ở phố cổ Hoàn Kiếm, Hà Nội mới có.

Vị thần có công xây dựng và bảo vệ kinh thành Thăng Long

Lễ hội đền Bạch Mã thường tổ chức vào ngày 12-13 tháng 2 âm lịch thể hiện đạo lý "Uống nước nhớ nguồn", tấm lòng thành kính với công đức của cha ông và tôn thờ thần Long Đỗ - tương truyền là vị thần đã có công trong việc xây dựng và bảo vệ kinh thành Thăng Long.

● Lễ rước kiệu đền Bạch Mã đã diễn ra trên nhiều tuyến phố cổ Hà Nội.

● Tượng Bạch Mã trong đền.

Lễ rước theo nghi lễ truyền thống qua các tuyến phố như Hàng Buồm, Mã Mây, Hàng Chĩnh, Nguyễn Hữu Huân, Lý Thái Tổ, Lê Thạch, Đinh Tiên Hoàng, Hàng Đào, Hàng Ngang, Hàng Đường. Đi đầu là đội múa rồng, sư tử; tiếp đến là đội cờ, trống chiêng, sinh tiền, đánh bông, bát âm; đội kiệu bát cống đền Bạch Mã với đầy đủ tàn, tán, lọng; đội tế nam quan phương Hàng Buồm.

Đặc biệt, trong đoàn rước còn mô phỏng Lễ tiến Xuân Ngưu - dâng trâu mùa Xuân - một nghi thức quan trọng của Lễ hội đền Bạch Mã từ xa xưa, với hình ảnh mục đồng, mô hình trâu có kích thước bằng trâu thật, quan tri phủ và hai quan tri huyện thành Thăng Long, cùng các lính hầu.

Tiếp đó là 5 kiệu lễ vật gồm hương đăng, thanh bông hoa quả; kiệu long đình, kiệu võng và sau cùng là khối quần chúng gồm các cụ bô lão, cựu chiến binh, phụ nữ, thanh, thiếu niên, học sinh,

đại diện cho các tầng lớp nhân dân quận Hoàn Kiếm.

Sau lễ dâng hương tại đền Bạch Mã, đội sư tử và thần Trâu tiếp tục diễu hành từ đền về bờ sông Hồng làm lễ "hóa" tiến Xuân Ngưu theo nghi thức truyền thống.

Lễ hội còn có chương trình biểu diễn nghệ thuật dân tộc như chầu văn, ca trù, chèo, quan họ; trình diễn võ thuật phục vụ nhân dân tại sân khấu ngoài trời và trong phương đình đền Bạch Mã.

Phó Giáo sư, Tiến sĩ Trần Thị An, Đại học Quốc gia Hà Nội cho rằng, đền Bạch Mã là một ngôi đền tọa lạc trong khu phố cổ Hà Nội, nơi thu hút sự tham gia thực hành tín ngưỡng của nhiều đối tượng người dân như: thương nhân, công chức, du khách, nơi có sự hiện diện của nhiều pho tượng minh chứng cho biết bao biến đổi các vị thần chủ, biết bao truyền thuyết về sự tích các vị thần của di tích này, nơi chứng kiến biết bao thăng trầm lịch sử

Đền Bạch Mã đã được Bộ Văn hóa - Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) xếp hạng di tích kiến trúc nghệ thuật cấp Quốc gia năm 1986.

Ngày 18/6/2022, Quận Ủy - HĐND - UBND - UBMTTQ quận Hoàn Kiếm, Hà Nội long trọng tổ chức Lễ đón nhận bằng xếp hạng Di tích Quốc gia đặc biệt Thăng Long tứ trấn đền Bạch Mã. "Thăng Long tứ trấn" gắn với việc ra đời của kinh đô Thăng Long thời nhà Lý, là nơi thờ bốn vị thần trấn giữ bốn phương huyết mạch, ngày đêm bảo vệ cho Kinh thành Thăng Long xưa và Thủ đô Hà Nội ngày nay luôn được yên bình. Đó là đền Bạch Mã trấn ở phía Đông, thờ thần Long Đỗ; đền Voi Phục trấn ở phía Tây, thờ thần Linh Lang Đại Vương; đền Kim Liên trấn ở phía Nam, thờ thần Cao Sơn Đại Vương và đền Quán Thánh trấn ở phía Bắc, thờ thần Huyền Thiên Trấn Vũ.

và biến đổi văn hóa khiến ngôi đền này mở rộng quy mô từ thành hoàng làng đến thành hoàng đô phủ và thành hoàng quốc đô theo với đà phát triển của Thủ đô Hà Nội trong thời gian. Tất cả những thay đổi chính trị, xã hội từ bên ngoài tác động vào và những biến đổi văn hóa từ bên trong diễn ra làm nên diện mạo đa diện, chứa đựng khá nhiều bí ẩn của tín ngưỡng ở ngôi đền này.

Cũng theo PGS.TS Trần Thị An, theo dòng lịch sử, người dân Việt Nam nói chung, người Hà Nội nói riêng tạo nên cho mình một không gian thiêng độc đáo chứa đựng nhiều lớp đắp bồi của lịch sử và nhiều trầm tích văn hóa được lưu giữ tại đền Bạch Mã trong niềm tin tưởng của mình vào linh khí núi sông. Người dân đã sáng tạo nên các truyền thuyết kiến tạo nên các không gian thiêng, trong đó các vị thần chủ được ngưỡng vọng và thờ cúng.

Phó Bí thư Quận ủy, Chủ tịch UBND quận Hoàn Kiếm Phạm Tuấn Long cho biết, trong những năm qua, quận Hoàn Kiếm đã tập trung dành nguồn lực, huy động các nguồn lực xã hội để phát huy các di sản phi vật thể, khôi phục các phố nghề, tổ chức các lễ hội truyền thống trong khu phố cổ và khu vực hồ Hoàn Kiếm nhằm mục tiêu gìn giữ các giá trị văn hóa, đời sống tinh thần của người dân gắn với phát triển kinh tế, trọng tâm là phát triển du lịch.

Thời gian tới, quận Hoàn Kiếm sẽ tiếp tục tập trung đầu tư và huy động các nguồn lực xã hội cho bảo tồn các di sản văn hóa, phát huy bản sắc văn hóa một cách bền vững, tạo nguồn lực để xây dựng thương hiệu du lịch quận Hoàn Kiếm có bản sắc, để Hoàn Kiếm là điểm đến không thể thiếu đối với du khách trong nước và quốc tế; để thành phố Hà Nội trở thành trung tâm văn hóa, trung tâm sáng tạo có vị thế trên bản đồ du lịch Việt Nam và khu vực Đông Nam Á.

BẢO CHÂU

Bông hoa giấy màu xanh

Truyện ngắn của **NGUYỆT CHU**

Căn nhà Miêu ở nằm nép mình trong cái xóm chợ tồi tàn của những người dân nghèo. Cứ mỗi sáng, Miêu và bà lại trở dậy cùng những âm thanh quen thuộc của những người đi chợ. Hơi lạnh của sương sớm và ẩm khiến bà lên những cơn ho vào buổi đêm và gần sáng. Khuôn ngực bà xếp xuồng, như dính liền vào lưng với từng nhịp thở mệt rũ, héo hắt. Miêu chạy lại, xoa lưng cho bà. Bàn tay cô rờ vào từng đốt xương sống nơi gãy gập trên chiếc lưng cong của bà. Chẳng biết có bao nhiêu gánh nặng cuộc đời đè lên lưng gãy của bà mà Miêu không nhìn thấy được. Miêu thương cái lưng của bà như thương chính đôi chân tật nguyên của mình. Cả thân hình bà oằn xuống trước mắt Miêu như một dấu hỏi về số phận cơ cực. Miêu nhớ có lần bà bảo, không biết lúc chết thì nằm trong quan tài kiểu gì. Bà cười mà những nếp nhăn xô dạt vào nhau trên làn da đồi mồi, ép khóe mắt tràn ra hai giọt nước.

Hai bà cháu mở một quán nước

nhỏ trước cửa nhà. Bà có nhiều loại nước để phục vụ cho những người đi chợ. Ngoài trà và nước vối là những thức uống quen thuộc mà hàng nước nào cũng có, bà còn có cả trà xạ đen, trà ướp đắng, nụ hoa tam thất được hầm cùng với cam thảo vừa thơm vừa ngọt. Bà bảo, cuộc sống mà, ngọt ngào xen lẫn đắng cay, uống trà mà như uống hương vị của cuộc đời. Nhiều người đi chợ vào uống nước mà đến trưa quên về vì mãi nghe bà kể chuyện.

Miêu cũng mau lẹ mang giỏ hoa giấy đặt lên cái bàn nhỏ, cạnh bàn nước của bà. Đó là những bông hoa giấy đủ các sắc màu được cô tỉ mỉ cắt, dán và tạo hình. Có những bông hoa hồng, hoa cúc, hoa đồng tiền, hoa gạo và cả những loại hoa trong tưởng tượng mà cô tự đặt tên. Trẻ con nhà nghèo thường xin bố mẹ vài nghìn lẻ để mua hoa giấy tặng nhau. Có nhà còn mua hoa giấy về cắm lọ.

Miêu chỉ biết về mẹ qua tấm ảnh thờ và những câu chuyện chấp nối rời rạc của bà. Mẹ mất vì băng huyết

khi sinh Miêu. Hay vì sinh Miêu tật nguyên mà mẹ sốc nên băng huyết. Miêu cũng không rõ nữa. Miêu chỉ thấy đôi chân không lành lặn của mình dường như là nguồn gốc của tất cả nỗi đau. Bà ngoại đưa Miêu về ngôi nhà nhỏ có cái gác xép với ô cửa bé xíu ở nơi xóm chợ này, ôm ấp Miêu thay vòng tay mẹ. Bỏ ở với Miêu được đúng một tháng rồi bà bảo bà là có người rù lên mạn ngược làm ăn. Thế là bỏ đi, kể từ ngày ấy mà chưa thấy trở về. Ngần ấy năm, mười sáu lần mùa thu về ngang cửa thế này, chẳng biết bố còn sống hay là đã chết. Bà cũng nhờ người dò la nghe ngóng. Có người bảo bà cháu Miêu, bố cô chỉ lấy lý do đi làm ăn để bỏ lại đứa con gái tật nguyên. Có người bảo bố cô đi đào vàng bị thổ phi giết rồi. Người lại bảo ông ấy đi buôn thuốc phiện bị bắt vào tù chung thân. Miêu chẳng biết thực hư thế nào. Chỉ mong có một ngày, khi mở cửa ra, thì bố đứng đó rồi dang rộng cánh tay ôm Miêu vào lòng. Miêu vẽ nên hình hài bố trong tưởng tượng bằng tất cả ước ao của một đứa con thiếu

vắng vòng tay cha mẹ.

Cũng chính vì thế, Miêu hay bị chúng bạn bắt nạt, trêu đùa. Biết bao lần, Miêu khóc thầm mà không muốn cho bà biết. Cái gì của Miêu cũng trở thành trò cười cho lũ bạn, nhất là sang năm nay, khi Miêu vào học lớp 10, ở một ngôi trường của thị xã, nơi có rất nhiều con nhà giàu. Đầu tiên là cái tên, khi các bạn cầm danh sách lớp lên thì tất cả ò ò à rồi cười ngất ngèo trước cái tên chả ra sao của cô: Ngô Mộc Miêu. Cái tên này xuất phát từ một sự nhầm lẫn của người viết giấy khai sinh. Vốn dĩ mẹ cô vì yêu những bông hoa gạo nên muốn đặt tên con là Mộc Miên, nhưng sau đó, mẹ mất, bà đi làm giấy khai sinh cho cô. Người ta viết nhầm tên cô thành Mộc Miêu mà bà cũng không nhìn rõ vì mắt vốn bị mờ. Đến khi cô vào lớp một, bà mới phát hiện ra sự nhầm lẫn tai hại này. Thế là từ đó, cô cũng mới biết mình là Mộc Miêu. Cô đã khóc cả tuần liền vì phải gắn liền với cái tên xấu xí. Có một thằng con trai ra dáng con nhà giàu, trông rất là hách dịch

đã gào lên, Ngô Mộc Miêu là mèo gỗ... ăn ngô đấy chúng mày. Cả bọn phá lên cười. Rồi nó nhìn xuống và lúc này mới để ý Miêu đang ngồi trên xe lăn, nháy mắt làm trò rồi lại bắt ngó lên. Còn thiếu, còn thiếu, đây phải là con mèo què bằng gỗ ăn ngô chúng mày ạ. Lại những tràng giòn tan, có cả tiếng vỗ tay, reo rồi cả tiếng hú hét. Một vài đứa gái chạy lại vỗ về Miêu. Cô Miêu nghẹn lại, không nói được nào. Miêu gục xuống bàn, òa khóc. Buổi học đầu tiên khi cô bước vào trường trung học là cơn mưa rào mất như thế đó. Và những buổi học cũng không hơn, khi chúng nghịch ngợm biết cô làm hoa giấy để bán thì cái thằng con nhà giàu sau cô mới biết nó tên là Quân, gọi cô là gái bán hoa đội lốt con mèo què bằng gỗ.

Vậy mà, sau tuần học đầu tiên cô giáo lại xếp nó ngồi cạnh Miêu.

Miêu gấp sách vở lại, cô đã xong bài để ngày mai kiểm tra môn Văn. Đây là bài kiểm tra đánh giá năng lực đầu vào nên khá quan trọng. Chuông đồng hồ điểm 0 giờ. Nhìn vào trong buồng, đã tắt đèn, chẳng biết là bà đã ngủ được chưa. Giấc ngủ của bà ít ỏi và chònh. Vài năm nay, Miêu mới ngủ yên, chẳng qua vì muốn khuya học bài và làm hoa giấy. Miêu không muốn làm bà thức giấc. Đầu tiên cô cũng khó ngủ lắm, nhớ hơi bà. Hơi bà quện lẫn mùi hương của những thức trà, thơm ngọt và nồng ấm. Cô thường hít sâu hương thơm ấy vào lòng để rồi lan tỏa trong từng mạch máu và thớ thịt. Lúc đó, đôi tay chai và gầy guộc của bà thường vuốt xoa dịu đôi bàn chân teo tóp, buốt lạnh không trọng lượng của Miêu đổ Miêu vào giấc ngủ.

Miêu ngồi trong bóng tối, tựa lưng vào tường, nhìn ra cửa sổ như hơi của bà đang bao trùm cơ thể và đôi tay bà đang vuốt ve dịu lên đôi chân tật nguyên. Miêu thấy mình nhẹ bẫng, như đang bay trong giấc mơ ngàn hoa. Đôi mắt cô thoăn thoắt, nhẹ nhàng và lóe sáng những mảnh giấy đủ

T IẾNG LÒNG

Giữ lấy nếp nhà qua những thước phim

Nếp nhà Việt là nét đẹp trong tâm hồn người Việt. Giữ lấy nếp nhà, là gìn giữ cái đẹp và tình yêu thương cho muôn đời sau, cũng là trách nhiệm của mỗi người, trong đó có người làm nghệ thuật.

Con dâu hì hụi nấu phở cho mẹ chồng ăn, mẹ chồng lạnh lùng bảo con trai ra ngoài quán ăn mua phở về và hai mẹ con ngồi ăn với nhau, bỏ mặc con dâu buồn tủi. Mẹ chồng giám sát, bắt lỗi, chỉ chiết con dâu từng li từng tí một, trong khi người chồng thờ ơ, phó mặc mọi việc trong gia đình để mẹ và vợ “tự giải quyết”. Mẹ ruột thiên vị, thương một đứa con, chửi mắng đánh đập đứa còn lại. Người mẹ khác, thích sống sang chảnh, tận hưởng, chưa một lần nấu một bữa cơm ngon cho chồng con. Một bà mẹ nữa thì có

thói đam mê cờ bạc, hận đời, xem gia đình là “ATM” rút tiền để thỏa mãn thú vui. Người cha vô trách nhiệm, bỏ vợ con chạy theo những thú vui lệch lạc của bản thân, xem gia đình là nơi trút những tức giận, bức dọc của bản thân, chưa bao giờ nói với con được một lời tử tế. Để rồi, từ những gia đình ấy, hình thành những đứa con bất hạnh, mệt mỏi, hận đời, thậm chí sa chân vào tệ nạn, giang hồ, mất đi niềm tin vào con người, vào giá trị gia đình...

Đó là vài trong hàng trăm những cảnh gây bức xúc trên các phim về đề tài gia đình đang được công chiếu thời gian qua. Khán giả xem phim bức xúc và hỏi nhau rằng, chẳng lẽ gia đình Việt giờ đây chỉ toàn những lời cay đắng ném vào mặt nhau, những dằn vặt, lỗi lầm,

● Một cảnh gia đình trong phim “Cây táo nở hoa”.

cur xử tệ bạc với nhau như vậy sao. Gia đình Việt giờ đây chỉ còn tồn tại những tiêu cực, mệt mỏi, rạn nứt sao? Hay là, các nhà làm phim chỉ chăm chăm quan tâm khai thác những khía cạnh drama để câu khách, vô hình trung khiến khán giả có cái nhìn méo mó về thực trạng gia đình hôm nay, chỉ còn thấy chung quanh là tiêu cực và đau đớn mà các thành viên trong gia đình gây ra cho nhau? Nếu điện ảnh chỉ khai thác những đề tài như thế, thì

rating có thể đạt được, bài toán danh tiếng và danh thu có thể đạt được, nhưng trách nhiệm với xã hội có lẽ đã bị “buông rơi”.

Năm 2010, nhân dịp chào mừng Đại lễ 1000 năm Thăng Long Hà Nội, hãng phim VCF đã công chiếu bộ phim “Nếp nhà”, một bộ phim đẹp khai thác những chi tiết trong không gian của một gia đình Việt truyền thống. Thời điểm ấy, phim nhận được yêu thích của đông đảo khán giả, bởi nó đầy chân thực mà

cũng đầy tình người. Phim có tư tưởng nhân văn phong phú, vẫn có những tình huống kịch tính, nêu lên một số tồn tại chưa hay trong gia đình nhưng vẫn khiến người xem cảm động, ám lòng vì vẻ đẹp mà nó tỏa ra. Đó là vẻ đẹp của tình thương, vẻ đẹp của nếp nhà truyền thống Việt. Nếp nhà là cạnh tranh êm ả, vui vẻ vẫn tồn tại những đau, những bất hạnh, rắc rối, bất hòa của mỗi thành viên, nhưng các thành viên trong gia đình ấy vẫn cho mình thiên lương tốt đẹp, giữ tròn đạo làm người, làm con, làm mẹ, làm cha. Họ biết độ lượng, biết thứ tha cho nhau, thủy chung nâng đỡ nhau. Chính nhờ nếp nhà mà họ đã vượt qua được sóng gió cuộc đời, không đánh mất bản thân, không gây sự đổ vỡ, không biến hóa biến chất và hội nhập được với cuộc sống hiện đại, để tỏa sáng tìm được hạnh phúc cá nhân cũng như cho gia đình mình, đồng thời góp phần xây dựng một xã hội văn minh, hiện đại của cộng đồng.

con màu, kết thành những cánh hoa rực rỡ. Cô xoắn những sợi thép nhỏ thành cành hoa rồi quấn lớp giấy màu xanh phủ ra bên ngoài, gắn thêm những chiếc lá nhỏ xinh. Thoát cái, dưới đôi bàn tay Miêu, những mảnh giấy màu vô tri đã thành những bông hoa đẹp đẽ. Cô nhẹ nhàng cắm những bông hoa giấy vào chiếc lọ được bện từ dây dù với những sợi vắn nâu trầm. Rồi ngủ gục xuống bàn lúc nào không hay. Khi nghe thấy tiếng ho của bà, cô giật mình choàng tỉnh. Trời đã sáng tự bao giờ. Sao không vào giường nằm mà ngủ gục thế kia? Cô ngẩng đầu nhìn bà, cười. Rồi mau chóng dậy dọn dẹp, giúp bà mở hàng.

Một ngày mới lại bắt đầu. Những vòng bánh xe của Miêu lăn dài thành một vệt ban mai. Buổi sáng đỏ, cô giáo cho làm bài kiểm tra môn Toán. Miêu chỉ làm bài trong một nửa thời gian rồi ngồi khoanh tay trật tự. Nhưng Quân ở bên cạnh thì nháp nhỗm mãi không yên, bài kiểm tra vẫn còn nguyên giấy trắng. Cậu quay sang nhìn Miêu cầu cứu. Nhìn bộ mặt thảm hại lúc này của Quân, Miêu thấy thật đáng đời. Ai bắt xúc phạm Miêu lắm vào, tàn nhẫn với Miêu lắm vào. Từ khi cô giáo xếp Miêu ngồi chung với cậu, mặc cho bao nhiêu trò nghịch ngợm và trêu đùa của cậu dành cho Miêu, Miêu có thêm đáp lại câu nào nữa đâu. Miêu biết mình chẳng thể nói lại với thằng con trai nhà giàu tinh tướng, ngạo mạn này. Nên, Miêu định quay đi, bỏ mặc cậu ta. Nhưng nghĩ thế nào, Miêu lại không quay đi được. Miêu lúi húi viết lời giải rồi lên lút đưa sang cho cậu ta. Trống ngực Miêu đập thình thịch vì sợ bị cô phát hiện. Còn Quân thì mừng rỡ, nhét tờ giấy Miêu đưa xuống dưới những tờ giấy nháp khác rồi cẩn thận đẩy lên từng chút một để chép. Nghe chừng đây là thánh cá chép rồi. Miêu nghĩ.

Hôm sau, lên lớp, cô trả bài kiểm tra luôn. Miêu được 10 điểm, cao nhất lớp, còn Quân được 9 điểm, cao thứ hai. Cả lớp lại được phen ồ, à... Ra chơi, đầu đó trong lớp lại có tiếng xì xào, con mèo gỗ què chân mà cũng được 10 điểm cơ đấy. Quân

vênh mặt, tự đắc, lần sau tao cũng được 10 điểm cho mà coi. Tường mày chỉ biết chơi bời, phá quấy, học hành chi... Những tràng cười khá ồ rộ lên.

Cuối buổi học, Quân quay sang đưa cho Miêu một mẩu giấy nhỏ rồi bước ra cửa lớp. Miêu mở giấy đọc: “Hẹn gặp ở sân trường, chỗ gốc cây hoa sữa đầu nhà A, có việc”. Miêu vò nát mẩu giấy, đút vào túi áo, chờ cho các bạn về hết rồi mới lẩn bánh xe đi. Thái độ vênh váo của Quân khi được 9 điểm bài kiểm tra môn Toán khiến Miêu phát ghét. Đúng là giống không biết xấu hổ mà.

Miêu tới chỗ gốc cây hoa sữa ở sân trường. Vắng lặng, chỉ còn Quân ngồi đó chờ. Từng đợt hoa rơi xuống ào ạt như mưa. Những cánh trắng nhức nhối tỏa hương đến kiệt cùng.

Miêu mân mê xấp tiền trên tay. Chưa bao giờ cô có một số tiền lớn như vậy. Hôm đó Quân hẹn gặp Miêu rồi ném xấp tiền ra trước mặt cô vói về ngạo mạn và tự đắc. Quân cậy sống trên tiền nên muốn thuê Miêu làm bài tập về nhà và các bài kiểm tra cho mình. Lúc ấy, Miêu lặng người đi, cảm giác uất nghẹn dâng lên tận họng. Định phản ứng lại một cách gay gắt vì cảm thấy mình bị xúc phạm nhưng cuối cùng Miêu đã nhận lời. Chịu nhục một chút để có tiền trang trải đỡ dần bà. Thế là Miêu cầm tiền. Tiếng cười đắc thắng của Quân như còn văng vẳng bên tai.

Chuyện Miêu được Quân thuê làm bài sẽ diễn ra êm đẹp nếu như không có một ngày, đưa bên cạnh mặt báo cho cô giáo chủ nhiệm. Cô đã nghiêm khắc phê bình cả hai bạn trước lớp, yêu cầu viết bản kiểm điểm và mời phụ huynh đến gặp. Miêu cúi gằm mặt, giá đất có kẻ nứt nào cho Miêu chui xuống thì tốt biết mấy. Vậy mà Quân vẫn không biểu lộ cảm xúc gì. Đôi mắt cứ nhìn trân trân về phía trước mà chẳng rõ là nhìn đi đâu. Miêu không nghĩ lại có ngày mình làm cho bà thất vọng đến thế. Miêu òa khóc, ôm bà xin lỗi. Bà buồn rầu vuốt tóc Miêu, bảo, dù khó khăn đến đâu cũng không được làm

bậy, nghe chưa? Miêu gật đầu rồi rúc vào lòng bà, hít hà mùi hương quen thuộc từ những thức trà. Miêu chấp chờn đi vào cơn mơ. Khuôn mặt Quân ẩn hiện mờ nhòe sau cơn mưa hoa sữa.

Cô giáo phạt Miêu và Quân trực nhật một tuần. Trong những buổi ấy, hầu như Miêu đều đến sớm còn Quân thì chẳng thấy mặt đâu. Cả lớp lại xì xào, bàn tán, khéo thằng Quân xấu hổ quá nên nghỉ học, chuyển trường rồi. Nó thì việc gì phải xấu hổ, chắc nó cay cú thôi... Miêu nhìn chỗ trống bên cạnh mình, chợt thấy băng khuâng. Trong túi áo của cô vẫn còn mẩu giấy nhỏ mà Quân gửi cho cô hôm nào. Nếu như cô không nhận lời, chắc Quân cũng không đến nổi nghỉ học.

Một buổi sáng, Miêu vừa đến lớp đã được cô giáo thông báo, bố Quân võ nộ bị bắt vào tù, nhà bị siết nơ, mẹ Quân thì bỏ đi không thấy đâu, Quân quần chí nên đã nhảy cầu tự tử, may được người ta cứu, giờ nằm trong bệnh viện.

Nghe đến đó, tự nhiên Miêu òa khóc. Bao nhiêu nỗi căm ghét của Miêu đối với Quân, phút chốc tan biến. Miêu chợt thấy chính mình trong cảnh ngộ hiện tại của Quân. Và chợt thương Quân như thương bản thân mình.

Quân nằm quay mặt vào phía tường trong căn phòng bệnh viện. Quân không đáp lại mặc dù Miêu đã gọi cậu nhiều lần. Miêu mạnh dạn nắm lấy tay Quân. Tớ hiểu cậu đã sốc như thế nào, nhưng cậu đừng buồn nữa, tất cả đều sẽ qua. Nếu cậu không chê thì hãy về ngôi nhà nhỏ của bà cháu tớ, có một cái gác xép nhỏ với một ô cửa nhỏ dành cho cậu. Ô cửa nhìn ra con đường rất xa. Ở đó, một ngày, cậu sẽ nhìn thấy bố mẹ trở về tìm cậu.

Quân từ từ quay ra nhìn Miêu. Khuôn mặt cậu giàn giụa nước mắt. Chẳng thể ngờ, người sau cùng không bỏ rơi cậu lại là Miêu, là người con gái tật nguyền mà cậu đã trêu đùa, xúc phạm.

Miêu rút ra từ trong túi áo một bông hoa giấy màu xanh rồi đặt lên tay Quân. N.C

đang có nguy cơ bị lãng quên.

Không thể phủ nhận, trong những năm gần đây, điện ảnh Việt vẫn có những phim hay, giá trị về gia đình như: Cây táo nở hoa, Về nhà đi con, Năng... Nhưng, con số khá là ít ỏi so với tỉ lệ phim Việt nói chung, đồng thời cũng tồn tại quá nhiều phim gia đình mang quá nhiều yếu tố kịch tính, hài nhảm, câu khách, không mang nhiều giá trị tinh thần tốt đẹp cho người xem.

Nếp nhà là điều đẹp đẽ đã song hành cùng đời sống văn hóa, tinh thần của người Việt hàng ngàn năm. Như biết bao giá trị khác, nếp nhà cũng cần được gìn giữ, được phát huy qua bao thế hệ. Người làm điện ảnh là người góp phần xây đắp các giá trị tinh thần Việt thông qua nghệ thuật thứ 7, cần tự đặt ra cho mình sứ mệnh gìn giữ và phát huy nếp nhà Việt, thông qua những thước phim chân thực, đẹp đẽ và nhân văn. Mỗi một người chung tay gìn giữ, thì nếp nhà Việt mới trường tồn theo thời gian... **TRẦN TRẦN**

ĐỌC SÁCH

Trưởng thành là đặc quyền của con người

Tại sao lại nói như vậy? Bởi với con người, trưởng thành không phải là sự già đi theo thời gian, mà là hành trình con người đi sâu vào nội tâm của mình. Do đó, loài vật nào cũng có thể già đi, nhưng trưởng thành là đặc quyền của con người.

Osho là bậc đạo sư gây tranh cãi bậc nhất, đồng thời cũng có ảnh hưởng nhất. Tờ Sunday Times của Luân Đôn mô tả Osho là một trong 1.000 người kiến tạo của thế kỷ 20. Còn tờ Sunday Midday của Ấn Độ bình chọn Osho là một trong 10 người, cùng với Gandhi, Nehru và Đức Phật, thay đổi vận mệnh của Ấn Độ. Sách của ông đã được dịch ra hơn 60 ngôn ngữ trên thế giới.

Trong “Trưởng thành” (tựa gốc: “Maturity”), đạo sư, bậc thầy tâm linh Osho đơn giản là đưa ra một hệ quy chiếu khác - “Trưởng thành là sự phát triển trong nội tâm”. Theo Osho, không phải với sự già đi theo năm tháng, trưởng thành phải là hành trình con người đi chuyển vào sâu nội tâm của mình. Tâm thức con người rộng lớn như một vũ trụ bao la. Khi ta càng đi sâu vào nội tâm, càng biết mình, là ta càng trưởng thành và chín muồi. Đó cũng chính là hành trình hướng về sự giác ngộ, tỉnh thức và bất tử.

Để đạt đến sự trưởng thành theo cách này, phương pháp duy nhất là thiền định, hay tự nhận thức. “Lão hoá cộng với nhận thức, trải nghiệm cộng với nhận thức, đó chính là trưởng thành”, Osho nói.

Định nghĩa của Osho như nhất búa phá vỡ quan niệm thông thường về sự trưởng thành. Bởi nếu nghĩ về sự chín muồi và phát triển của con người như ông, thì một người chưa thiền, chưa trưởng thành về tâm linh, chưa đi chuyển vào bên trong tâm thức, người đó hẳn còn rất trẻ con dù bề ngoài họ có thể thành đạt, tháo vát, khôn ngoan hay già nua đến thế nào đi nữa.

Nếu chỉ già đi, ta hướng đến những thành tựu, kỳ vọng từ bên ngoài, và vẫn bị giầy vò trong bể khổ của thăng trầm được - mất. Ngược lại, nếu trưởng thành, thế giới bên ngoài ngày một phù du hơn. Người trưởng thành không còn quan tâm đến người khác, đến tham vọng, đến kiến thức, nghi thức, tổ chức, hay nói như Osho, rằng khi đó, “Con người đánh mất mọi ràng buộc, kể cả ràng buộc của thể xác”.

Nếu chỉ già đi, con người trở nên khôn ngoan, cứng cỏi như chiếc khiên hoặc áo giáp, và tình yêu của họ đơn thuần là sự trao đổi. Trong khi đó, nếu trưởng thành, họ lại hết một đứa trẻ: ngây thơ, dễ tin tưởng, mỏng manh và thật nhạy cảm; còn tình yêu của họ là “một dòng chảy tuôn tràn”, là sự cho đi vô điều kiện.

Nếu chỉ già đi, điểm kết thúc của hành trình cuộc đời là cái chết đáng sợ. Còn trong hệ quy chiếu của Osho, không có gì mất đi hay kết thúc, con người chỉ trở về với hiện hữu, hết như lá cây rụng và trở về với đất - nơi cây đã được sinh ra.

“Trong hiện hữu, không có khởi đầu cũng không có kết thúc. Buổi tối không phải là kết thúc, buổi sáng cũng không phải là khởi đầu. Mọi thứ chỉ đơn giản là đang chuyển sang những dạng thức khác”, vị đạo sư nói.

Thoạt nhìn, “Trưởng thành” như một quyển sách nói về cách sống của tuổi già viên mãn, êm đềm; hoặc sách để bạn trẻ nhìn vào và kiểm tra xem mình còn thiếu gì trong danh sách “những điều chín chắn”. Nhưng không, tác phẩm này không nói riêng về một giai đoạn nào trong cuộc đời, nó nói về toàn bộ cuộc sống, cách sống, cách làm người. Ngắn gọn là, nếu hướng vào nội tâm thì trong mọi giai đoạn và khoảnh khắc, bạn đều hân hoan, sống động. Còn nếu bạn chỉ hướng ra bên ngoài, thì toàn bộ cuộc đời chỉ là sự chết đi từ từ bởi bạn đã bỏ lỡ việc sống.

Từng trang sách của Osho luôn đem lại một cảm giác tỉnh tại, an ủi, cùng với đó là những lời chất vấn sâu sắc nhất: “Tôi đã trưởng thành chưa?”, “Tôi đã thực sự sống chưa?”. Sách xứng đáng để bạn đọc lại nhiều lần trong hành trình trưởng thành của mình. **MINH MINH**

Thói quen tốt của một gia đình khỏe mạnh

Có một hoạt động mà các chuyên gia y tế luôn khuyến khích cả gia đình nên thực tập cùng nhau, đó là thói quen tập thể dục. Tập thể dục đúng cách không chỉ khiến các thành viên trong nhà mạnh khỏe mà còn khiến gia đình thêm gắn kết và hạnh phúc.

●Cả nhà cùng tập thể dục, thói quen tốt của một gia đình khỏe mạnh. (Ảnh minh họa)

Thay đổi cuộc sống nhờ thay đổi thói quen

Hơn một năm nay, những cư dân của con đường Linh Đông, Thủ Đức thường thấy cảnh quen thuộc là cả một gia đình 4 người, hai vợ chồng và hai đứa trẻ tầm cấp 1 cùng nhau chạy bộ vào buổi sáng. Đó là gia đình anh Nguyễn Việt Linh và chị Bùi Phan Tố Như cùng hai con 7 tuổi và 9 tuổi đang cùng nhau hoạt động thể dục mỗi sáng. Họ cùng nhau chạy một vòng quanh nhà, sau đó mở rộng “biên độ”, chạy vào các con đường bàn cờ vắng, ven các con kênh. Trông cả nhà rất “bài bản” với quần áo thể thao, nón kết nhẹ, giày thể thao, túi đeo bụng và nước uống. Hai đứa trẻ dù chạy chặng đường khá dài trông vẫn rất hào hứng, vui vẻ.

Anh Việt Linh chia sẻ, anh quyết định cho cả nhà tập thể dục là nhằm “giải quyết” nhiều vấn đề của các thành viên trong gia đình. Trong khi hai vợ chồng anh là dân văn phòng, bị đau cổ, vai, gáy, cột sống cũng có vấn đề thì hai con trai những lúc rảnh rỗi chỉ biết cầm đầu sử dụng smartphone. Sau một mùa hè, cậu con trai lớn của anh đã bị loạn thị. Con trai nhỏ thì có triệu chứng béo phì vì suốt ngày ăn gà rán, uống nước ngọt, ngồi ì một chỗ xem Youtube. Thấy tình hình cả sức khỏe và tinh thần của gia đình mình đều trì trệ, anh Việt Linh đã đưa ra quyết tâm mạnh mẽ phải thay đổi để có một lối sống lành mạnh hơn. Được sự ủng hộ của vợ, anh đặt ra lịch chạy bộ cho

cả nhà vào 5h30 sáng mỗi ngày. Để làm được điều này, cả nhà phải đi ngủ vào trễ nhất là 10h30 tối hàng đêm. Xong 45 phút chạy bộ buổi sáng, cả nhà sẽ cùng ăn sáng và hai vợ chồng anh đưa con đi học rồi đến chỗ làm. Ban đầu, hai con phản đối, tỏ ra mè nheo, khó chịu nên anh lấy các phần thưởng ra “dụ dỗ” và cho chạy chỉ 20 phút rồi tăng dần lên. Sau một năm, cả nhà đã có thể chạy 4-5km mỗi sáng mà không mấy mệt mỏi.

“Quan trọng nhất là sau một năm chạy bộ, cuộc sống của cả nhà tôi đã thay đổi rất nhiều. Tôi và vợ được cải thiện sức khỏe, gần như hết hẳn chứng đau lưng, đau cổ. Hai cậu con trai phát triển thể lực lẫn chiều cao. Đồng thời, việc chạy bộ khiến cả nhà tôi có một hoạt động chung cùng nhau nên rất vui vẻ, gắn kết, cảm giác mối quan hệ của vợ chồng, con cái khăng khít và vui vẻ hơn trước nhiều”, anh Việt Linh chia sẻ.

Giờ đây, nhiều gia đình đã bắt đầu có ý thức về tầm quan trọng của hoạt động thể dục trong gia đình. Trong những hoạt động thì chạy đường dài do các đơn vị tổ chức, người ta thường thấy có nhiều gia đình 2 thế hệ, ba thế hệ cùng nhau tham gia hào hứng. Trong đời sống hằng ngày, nhiều gia đình chọn cho cả nhà mình những bộ môn thể dục phù hợp để thường cùng nhau tham gia như bơi lội, chạy bộ, đi bộ, chạy xe đạp...

Như anh Trần Minh Hùng, ngụ Quang Trung, Gò Vấp cho biết, mùa hè đã đến, anh cũng đã bỏ hơn chục triệu ra mua ba

chiếc xe đạp cho cả nhà ba người, gồm hai vợ chồng anh và con trai 8 tuổi để mỗi tối chạy xe đạp, rèn luyện sức khỏe. Anh chia sẻ: “Tôi đặt ra là cả nhà mỗi buổi tối phải chạy được ít nhất 10km. Đoạn đường lựa chọn là các khu công viên có cảnh đẹp. Cứ chiều tối, cả nhà có thể đạp xe cùng nhau đi ăn ngoài, rồi lại đạp xe thể dục coi như ngắm cảnh, mệt thì cùng nhau dừng lại nghỉ, có thể ghé vào ven đường uống nước trái cây. Thói quen sinh hoạt như thế vừa lành mạnh, vừa hạnh phúc”.

Thực tế, rất nhiều gia đình nhờ các hoạt động thể dục hàng ngày cùng nhau mà vượt qua được các vấn đề sức khỏe, vun đắp tình cảm, sống lành mạnh, vui vẻ, hạnh phúc hơn. Có ông bố nhờ tập thể dục cùng con mà bỏ thói quen nhậu nhẹt bù khú với bạn bè. Có những cặp vợ chồng tìm lại thói quen chuyện trò, đùa vui với nhau sau bao ngày nhạt nhẽo vì bị mạng xã hội “chia rẽ”. Có những đứa trẻ khỏe mạnh, tinh thần mạnh mẽ, tự lập hơn nhờ vào hoạt động thể dục hàng ngày cùng bố mẹ.

Những lợi ích của việc tập thể dục cùng nhau

Theo Hiệp hội Hướng dẫn Hoạt động Vật lý Canada, trẻ em (độ tuổi từ 5-11) và thanh, thiếu niên (từ 12-17 tuổi) nên vận động ít nhất 60 phút mỗi ngày và những hoạt động này sẽ tốt hơn khi được thực hiện cùng các thành viên khác trong gia đình. Chính vì thế, Hiệp hội này khuyến khích các gia đình lập ra một thời gian biểu riêng dành

cho hoạt động thể chất và quan trọng là phải cùng nhau.

Các nghiên cứu cho thấy, hoạt động thể chất thường xuyên là điều cực kỳ cần thiết với sức khỏe trẻ em và sẽ thiết lập thói quen lành mạnh cho chúng đến khi trưởng thành. Theo các nhà khoa học, hoạt động thể chất thường xuyên sẽ đem lại nhiều lợi ích như phát triển xương và cơ bắp chắc khỏe; Duy trì cân nặng ổn định; Hình thành thói quen vận động; Thư giãn và giúp trẻ ngủ ngon hơn.

Đối với người lớn, thể dục có nhiều tác động tốt như làm chậm quá trình lão hóa, tăng tuổi thọ, giúp tăng cường trí nhớ, giúp thuyên giảm các chứng bệnh mạn tính... Quan trọng, tập thể dục thường xuyên sẽ giúp con người hạnh phúc hơn. Bởi việc tập thể dục thường xuyên sẽ kích thích cơ thể sản xuất các loại hormone có lợi cho não, giúp làm giảm các cơn đau, căng thẳng và khiến tâm trạng con người trở nên phấn chấn. Không chỉ có nhiều lợi ích về thể chất, vận động thường xuyên còn giúp ích rất nhiều trong việc cải thiện tinh thần của con người và tốt cho những người mắc các chứng bệnh tâm lý.

Nhiều gia đình hiện đang

dành khá nhiều thời gian cho những hoạt động như học tập, làm việc, giải trí, xem thiết bị điện tử mà quên mất thời gian quan trọng dành cho thể dục. Các chuyên gia y tế khuyến cáo mỗi gia đình cần có ý thức tăng mức độ hoạt động thể chất cho cả gia đình. Theo đó, người lớn cần “đi tiên phong” bằng cách sắp xếp theo lịch trình hàng ngày của cả nhà. Điều đó thực sự có thể giúp tăng thời gian luyện tập cho các thành viên trong gia đình. Ít nhất có 150 phút tuần thủ theo lịch tập luyện trong một tuần là thời gian được khuyến cáo cho các gia đình.

Ngoài việc lựa chọn hình thức và cường độ tập luyện phù hợp nhất với sức khỏe của gia đình thì việc cân nhắc thời điểm tập luyện cũng rất quan trọng. Các chuyên gia khuyến các gia đình nên lựa chọn thời gian tùy thuộc vào thời gian biểu sinh hoạt hợp lý của gia đình và dựa vào nhịp sinh học của cơ thể. Tuy nhiên, lời khuyên đưa ra là thời điểm tốt nhất cho việc tập thể dục là vào buổi sáng. Tập thể dục vào buổi sáng khiến cơ thể tiết ra endorphin, giúp đầu óc minh mẫn và tâm trí khỏe mạnh hơn. Nếu được, tạo thời gian biểu cho cả nhà ngủ sớm và dậy sớm tập thể dục, chỉ một thời gian ngắn các thành viên sẽ ghi nhận được sự cải thiện rõ rệt ở thể chất và tinh thần mà không liều thuốc nào có thể làm được.

Tuy nhiên, một chuyên gia cũng được đưa ra là mặc dù tập thể dục tốt cho trẻ nhỏ, nhưng cũng nên tập vừa sức các em. Các bài tập chung với gia đình cũng nên “nuông” sức con trẻ mà thực hiện. Thể dục thể thao cùng trẻ em nên vui là chính. Thay vì coi đó là “tập thể dục” có thể biến thành “trò chơi vận động” để động viên các con tham gia. Đặc biệt với các bé còn nhỏ hoặc thể lực kém, cha mẹ nên đặt ra các bài tập nhẹ rồi hãy nâng dần lên. Chạy bộ, nhảy, gập bụng, hít đất, bơi lội... là các môn thể dục vận động mà các chuyên gia khuyến cha mẹ nên cùng con nhỏ thực hiện.

Một gia đình cùng nhau tập thể dục là một gia đình không chỉ khỏe mạnh mà còn hạnh phúc. Trong gia đình lành mạnh ấy, cha mẹ sẽ có đủ sức khỏe để chăm sóc cả nhà, con cái sẽ được phát triển thể chất tốt nhất, được hình thành thói quen sống tốt đẹp cho tương lai.

Không cần phải tìm kiếm những sự thay đổi ở xa xôi, chỉ cần 30 phút mỗi ngày để cả nhà tập luyện cùng nhau thì cuộc sống cũng đã thay đổi rất nhiều, theo chiều hướng tốt đẹp hơn.

TRẦN TRẦN

Văn phòng đại diện Báo PLVN tại Lâm Đồng chuyển địa điểm

Từ ngày 26/6/2022, Văn phòng đại diện Báo PLVN tại Lâm Đồng chuyển từ địa chỉ cũ là A22 Trần Lê, Phường 4, TP Đà Lạt sang địa điểm mới tại số 81 đường 3 tháng 2, phường 4, TP Đà Lạt. Mọi giao dịch, thư từ xin chuyển về địa chỉ trên, số điện thoại liên hệ 0914.876.019; email: Longbc07@gmail.com. Văn phòng đại diện Báo PLVN tại Lâm Đồng thông báo để các cơ quan, đối tác, bạn đọc được biết để thuận tiện trong việc liên hệ công tác. **PLVN**

“Nếp nhà” ở phương Tây chuyển động theo thời đại

Xã hội hiện đại phương Tây đã không còn chỉ xoay quanh những gia đình hạt nhân truyền thống. Kèm theo sự phát triển của xã hội là sự xuất hiện của nhiều quan niệm mới, cũng như những mô hình gia đình hiện đại kiểu mới.

● Tòa nhà Sällbo gồm phòng gym & yoga, thư viện, bếp chung tại mỗi tầng và không gian làm việc chung cho các cư dân. Ảnh: Jonas Linné/The Guardian.

Sự “trỗi dậy” của gia đình đa thế hệ

Khi những người trẻ ngày càng khó thể sống riêng bởi những chi phí đắt đỏ, còn những người già thì thường đối mặt với sự cô đơn, thiếu chăm sóc, ngày càng nhiều gia đình ở Anh lựa chọn sống chung dưới một mái nhà với nhiều thế hệ.

Đó là câu chuyện của gia đình nhà Nick Bright và Kathryn Whitehead. Cách đây nhiều năm, hai vợ chồng đã quyết định đưa hai cô con gái về sống chung với bà ngoại của chúng – Rita Whitehead tại một ngôi nhà ba tầng theo phong cách Victoria ở Bristol. Bà Rita sẽ sống ở tầng trệt với đầy đủ nhà bếp, phòng tắm, phòng ngủ và phòng khách riêng; còn gia đình 4 người của Nick Bright và Kathryn Whitehead sẽ sống ở tầng 2 và tầng 3, cũng đầy đủ nội thất. Họ dùng chung cửa ra vào và máy giặt.

Kathryn Whitehead cho biết, ban đầu cô đề xuất ý tưởng sống chung với mẹ thì bà Rita nói rằng: “Chúng ta nên lắng nghe ý kiến của Nick về việc sống chung với mẹ vợ có khiến anh ấy cảm thấy thoải mái hay không?”. Khi họ cùng thảo luận với nhau, Nick đã chia sẻ rằng anh cảm thấy đó là một ý tưởng hay và anh hoàn toàn thoải mái với điều đó.

Có thể thấy, tại những đất nước phương Đông, đơn cử như Việt Nam, cuộc sống đa thế hệ đã “ăn sâu” vào các gia đình người Việt. Tuy nhiên, có lẽ điểm khác nhau cơ bản giữa phần lớn những gia đình đa thế hệ tại phương Tây và phương Đông chính là dù sống chung dưới một mái nhà, các gia đình phương Tây vẫn đề cao sự riêng tư của các thành viên trong gia đình, đồng thời có một sự bình đẳng, tôn trọng tương đối rõ nét giữa con cái với bố mẹ, cháu với ông bà. Quyết định sống chung đa thế hệ cần được sự đồng thuận, tự nguyện từ tất cả các bên nhằm tạo không khí hoà thuận trong gia đình. Đây được coi là một giải pháp để giải quyết rất nhiều vấn đề khác nhau, đơn cử như tiết kiệm tài chính, sự

cô đơn của những người già,...

Các thống kê cho thấy, nhiều người trưởng thành Anh đang có xu hướng đưa vợ/chồng và con cái họ quay về sống với cha mẹ già. Theo ước tính của Văn phòng Thống kê Quốc gia, số lượng hộ gia đình có ba thế hệ chung sống đã tăng 28% từ 325.000 vào năm 2001 lên 419.000 vào năm 2013. Xu hướng tương tự cũng đang xảy ra ở Mỹ và Canada. Một số liệu thống kê cho thấy, số hộ gia đình đa thế hệ tại Canada được ước tính tăng lên khoảng 40% trong một thập kỷ từ 2001-2011. Còn theo Trung tâm Nghiên cứu Pew, trong năm 2019, có khoảng 64 triệu người Mỹ, chiếm 20% dân số, sống trong những gia đình đa thế hệ.

Nhiều chuyên gia đánh giá đây là một xu hướng tích cực bởi trong xã hội hiện đại, con người phải làm việc nhiều hơn, các gia đình càng dễ bị chia rẽ về mặt địa lý: người trẻ hướng về trung tâm các thành phố để làm việc còn người già sống tại các khu vực ngoại ô. Việc sống chung giữa nhiều thế hệ khiến những người trẻ và người lớn tuổi có thể gắn kết, chia sẻ và quan tâm đến nhau hơn, đặc biệt sau khi đại dịch COVID-19 đã chứng minh cho cả thế giới thấy được sự cô lập và cô đơn có thể đáng sợ đến mức nào.

Gia đình “mở rộng” dựa trên nền tảng tình bạn

Nhìn nhận trước đây, một gia đình hạt nhân thường bao gồm bố mẹ và con cái do chính họ sinh ra, do đó một gia đình truyền thống có thể thấy rõ nhất thông qua hôn nhân giữa nam – nữ và mối quan hệ huyết thống giữa cha mẹ và con. Tuy nhiên, trong xã hội hiện đại, khái niệm về gia đình có thể linh hoạt hơn nhiều.

Minna Salami, một nhà báo mang trong mình ba dòng máu Nigeria, Phần Lan và Thụy Điển, cũng người sáng lập ra trang MsAfropolitan, sẵn sàng thách thức quan điểm truyền thống về “trụ cội” của một gia đình “buộc phải dựa

● Nhiều quốc gia Âu – Mỹ tìm về với cấu trúc gia đình mở rộng, nhiều thế hệ. Ảnh: Adrian Sherratt/The Observer.

● Cư dân Sällbo sinh hoạt cùng nhau trong khu vực chung. Ảnh: Jonas Linné/The Guardian.

trên hôn nhân và tính huyết thống”. Cô cho rằng, chính điều này sẽ khiến các gia đình thường rơi vào “bế tắc” khi họ không tìm thấy hạnh phúc nhưng cũng không thể tách rời bởi những “ràng buộc” nhất định; đặc biệt là những người yếu thế hơn (đơn cử: phụ nữ) buộc phải thỏa hiệp để gìn giữ “hạnh phúc gia đình”. Trong khi đó, gia đình nên là “một nơi thoải mái với các thành viên” chứ không phải “một thể chế truyền thống và giáo điều, nơi đề cao những quan niệm áp đặt”. Cô cũng nhấn mạnh ngày càng nhiều phụ nữ lựa chọn lối sống độc thân và sau đó trở thành mẹ đơn thân. Ngoài ra còn có các cặp đôi LGBTQ nhận con nuôi, hay những cặp đôi sống chung với nhau như vợ chồng mà không kết hôn,... Tất cả đều là những gia đình hiện đại và việc tổ chức gia đình họ như thế nào là do họ lựa chọn.

Chia sẻ với CNN, Salami nói: “Đối với khái niệm gia đình, tôi quan tâm nhiều hơn đến nền tảng tình bạn sâu sắc (có thể có hoặc có thể không có tính chất lãng mạn), sự đoàn kết và gắn kết lâu dài với nhau”. Cô chia sẻ, suy nghĩ này thịnh hành xuất hiện sau khi mẹ cô qua đời, đó là “mặc dù tôi và mẹ tôi liên quan với nhau về mặt sinh học nhưng chúng tôi gắn kết với nhau như một gia đình ở rất nhiều khía cạnh chứ không chỉ bởi huyết thống. Trong đó, điều tôi nhớ nhất về mẹ là mẹ tôi đã luôn là một người bạn đồng hành đáng quý có thể chia sẻ với tôi về mọi thứ trong cuộc sống”.

Quan điểm của Salami có thể được làm rõ hơn trong một thí điểm về “gia đình đa thế hệ kiểu mới” tại Thụy Điển. Trước hết, cần phải hiểu bối cảnh ở Thụy Điển có nhiều điểm rất khác với tại Vương quốc Anh. Dù tỉ lệ hôn nhân tại đất nước này có xu hướng tăng lên trong một thập kỷ qua, nhưng so với phần còn lại của châu Âu, Thụy Điển

vẫn được xem là một quốc gia có tỉ lệ hôn nhân rất thấp, cùng với đó tỉ lệ sinh thấp và quy mô gia đình trung bình nhỏ nhất. Người Thụy Điển rất độc lập: những người trẻ tuổi bắt đầu sống một mình sớm hơn bất cứ nơi nào ở châu Âu, đến già họ vẫn vậy. Nhiều người dân đã lựa chọn không sinh con, cùng với đó, nhờ chính sách công và một loạt các dịch vụ hưu trí, nhiều người cao tuổi đã chọn ở lại nhà riêng của họ và tự đối mặt với sự cô độc.

Lo ngại về sự cô đơn của các nhóm lớn tuổi, từ năm 2016, Helsingborgshem, một công ty nhà ở phi lợi nhuận, đã bắt đầu khởi xướng dự án “Sällbo”, được tài trợ bởi hội đồng thành phố Helsingborg - thành phố cảng nhỏ ở miền nam Thụy Điển. Vào tháng 11/2019, toà nhà đa thế hệ mang tên “Sällbo” chính thức được khai trương. Sällbo là sự kết hợp của các từ tiếng Thụy Điển có nghĩa là bạn đồng hành (sällskap) và sống (bo) – đó cũng chính là mục tiêu của dự án này: chống lại sự cô đơn và thúc đẩy sự gắn kết xã hội bằng cách mang lại cho cư dân các ưu đãi và không gian để tương tác hiệu quả.

Sällbo bao gồm 51 căn hộ trải rộng trên bốn tầng của một ngôi nhà hưu trí đã được tân trang lại. Hơn một nửa trong số 72 cư dân trên 70 tuổi, số còn lại ở độ tuổi 18-25. Tất cả đều được lựa chọn sau một quá trình phỏng vấn sâu để đảm bảo có sự kết hợp giữa tính cách, xuất thân, tôn giáo và giá trị. Tất cả đều phải ký một hợp đồng hứa dành ít nhất hai giờ một tuần để giao lưu với những người hàng xóm của họ. Ban quản lý dự án đã gọi đây là “một cách sống mới đa thế hệ”.

Tại đây, tất cả mọi người ở đây không chỉ biết nhau mà còn có thể sinh hoạt với nhau như một gia đình: họ sống và giao lưu cùng nhau, giúp đỡ lẫn nhau, trong khi vẫn tôn trọng sự riêng tư của mỗi người. Ahlsten, một cư dân đã ngoài 70 tuổi, chia sẻ với tờ Guardian rằng: “Bạn luôn có thể đóng cửa để thư giãn hoặc ngủ mà không bị ai quấy rầy”. Một cư dân khác, Ali Soroush – một người tị nạn trẻ tuổi đến từ Afghanistan chia sẻ rằng: “Trong khu chung cư cũ của tôi, thậm chí sau một năm rưỡi, tôi không hề biết bất kỳ người hàng xóm nào nhưng ở đây, từ ngày đầu tiên tôi đã biết tất cả mọi người. Điều tôi cảm kích là mọi người đối xử với tôi bằng sự tôn trọng đối với nguồn gốc và nền văn hóa của tôi. Cảm giác như ở nhà vậy. Tất cả mọi người đều là một gia đình”.

DIỆU BẢO

Cả nhà cùng vượt qua “bão giá”

Những ngày qua, trong khi người dân vẫn đang trần trổ nỗi lo “com áo, gạo tiền” sau đại dịch chưa xong thì cơn “bão giá” đã ập tới. Vật giá leo thang, không chỉ xăng dầu, điện nước, mà lương thực, thực phẩm cùng với các mặt hàng thiết yếu cũng tăng giá chóng mặt khiến nhiều gia đình xoay xở không kịp...

● **Giá xăng tăng mạnh - nguyên nhân chính gây “bão giá”.**

● **Người tiêu dùng chủ động thắt chặt chi tiêu.**

Chuyện về những người chặt vật trong tâm “bão”

Vào một trưa trời nắng oi ả, dưới cái nóng 38 độ, chị Bảo Thanh (40 tuổi, Hà Nội) vẫn đang lúi húi trong chợ cóc để lựa từng mớ rau, thớ thịt cho bữa cơm của cả gia đình. Hè về, thời điểm giữa trưa cái nắng chói chang rọi thẳng xuống khu chợ, khiến không khí nơi đây nóng bức, ngột ngạt như lò nung. Khung giờ này nhiều người chỉ muốn ở trong nhà “trốn” nóng, ấy vậy mà đây lại là “giờ vàng” đi chợ yêu thích của chị. Bởi chị biết đây cũng là lúc dân chợ “bỏ của chạy lấy người”, bán rẻ, bán nốt rồi dọn hàng về sớm vì không thể ngồi bán giữa cái nóng “như thiêu như đốt”.

Trước đó, chị Thanh đã từng là một người phụ nữ thành phố chính hiệu khi luôn mua đồ ăn tươi sẵn trong siêu thị, dù giá cả có cao hơn nhưng với sự tiện nghi, thoáng mát, siêu thị vẫn luôn là lựa chọn hàng đầu của chị. Vậy nhưng, khi đại dịch COVID-19 ập đến, công việc gần bó hơn 10 năm bỗng dang dở, nguồn thu nhập của cả nhà bốn nhân khẩu giờ chỉ còn mình chồng chị. Mức sống cũng vì thế mà giảm đi, thay vì đi siêu thị, chợ cóc, chợ tạm trở thành lựa chọn duy nhất của gia đình.

Sau đợt dịch căng thẳng, chị đã kiếm được một công việc part time (bán thời gian) để có đồng ra đồng vào, bữa cơm gia đình dù vẫn mua thực phẩm ở chợ nhưng cũng tươi ngon hơn, đầy đủ ba món. Những tưởng mức sống sẽ khá dần lên khi đại dịch đã tạm ổn nhưng cơn “bão

giá” ập tới vài tháng qua khiến mỗi ngày chị lại loay hoay vì nỗi lo “miếng cơm, manh áo”.

“Mỗi ngày đọc tin tức nào là giá xăng tăng lên đỉnh mới, nào là giá thực phẩm tăng mạnh hay hàng hoá dồn dập tăng giá,... mà lòng tôi lại nặng trĩu. Nhà có bốn người, vợ chồng tôi và hai cháu đang tuổi ăn, tuổi lớn, tốn kém lắm. Riêng hai đứa nhỏ, chi phí tiền học chính, “học thêm học nếm” đã hết 5 triệu/tháng. Mà còn bao nhiêu chi phí phải lo khác.

Trong khi đó, không chỉ xăng tăng mạnh mà từ mớ rau, cân thịt, gạo, dầu ăn đều tăng từ vài nghìn đến vài chục nghìn đồng. Cái gì cũng tăng giá vèo vèo, lương thì cũng tăng đấy nhưng không ăn thua so với vật giá leo thang. Nói thật nhà tôi tháng nào cũng túng tiền, anh xã luôn phải ứng lương trước để chi tiêu nhưng cũng đành vậy. Bảo bố mẹ nhịn ăn, nhịn mặc còn được chứ hai đứa nhỏ tôi không đành...”, chị Thanh tâm sự.

Nhìn vào thực tế, nỗi lo của chị Thanh không hề thừa thãi trong thời điểm này. Chỉ riêng xăng dầu, tính đến ngày 21/6, giá xăng trong nước đã tăng tới 500 đồng/lít, đưa giá xăng RON 95 tiến tới mốc 33.000 đồng/lít. Đây là lần tăng thứ 7 liên tiếp từ 21/4 đến nay. Đây là mức tăng cao chưa từng có, xăng tăng kéo theo đó là tác động trực tiếp đến nhóm giao thông vận tải, tăng chi phí sản xuất các mặt hàng sử dụng xăng dầu và hàng loạt các mặt hàng tiêu dùng thiết yếu. Điều này đã và đang gây ra những ảnh hưởng không nhỏ, làm xáo

trộn đời sống của người dân.

Đối với lương thực, thực phẩm khô và tươi sống cũng đã điều chỉnh sang mức giá mới, tăng giá từ 5% đến 20%. Trong đó, có nhiều mặt hàng thiết yếu với nhiều gia đình như trứng, dầu ăn, mì tôm... cũng điều chỉnh tăng giá bán từ 5% đến 10%. Trước tình trạng “bão giá” tăng chóng mặt như hiện nay, không chỉ người mua mà người bán cũng chặt vật không kém.

Anh Khắc Hưng (42 tuổi, Hưng Yên), có thâm niên chục năm kinh doanh rau củ tại chợ nhưng cũng phải “nhăn mặt” với cơn tăng giá chóng mặt này. Anh cho biết: “Giá xăng cứ lên đỉnh như thế, thử hỏi có cái gì không tăng không. Nào thì chi phí đi lại, chi phí nhập thực phẩm chưa kể còn khoản này, khoản kia. Tôi nhập hàng về bán, không tăng giá thì lỗ mà tăng thì ế. Có những ngày đi bán cả ngày mà ế đăm bó rau là coi như đi làm không công cả buổi rồi. Thời tiết thì khắc nghiệt thế qua ngày là rau chả còn ngon và tươi nữa”.

Có thể thấy, cơn “bão giá” này đang ảnh hưởng trực tiếp đến những người tiêu dùng có thu nhập từ thấp đến trung bình và nhất là những người lên thành phố mưu sinh, lập nghiệp. Dù đã cố gắng xoay xở trong cơn “bão giá” nhưng vẫn không đủ sống, nhiều cặp vợ chồng di cư về quê vì thu không đủ chi.

Vợ chồng anh Mạnh Khang (30 tuổi, Bình Dương), làm xe ôm công nghệ trên TP HCM chia sẻ về khó khăn trong thời gian qua: “Mọi thứ đều tăng giá từ tiền điện, tiền nước, đặc biệt là xăng xe. Hai vợ chồng lên TP

HCM mưu sinh nên cần phải chi tiêu rất nhiều khoản: thuê nhà, ăn uống, đi lại,... việc giá cả leo thang như vậy khiến người lao động xa quê như chúng tôi không đủ tiền để chi tiêu các khoản thiết yếu. Trong khi tiền kiếm được thì “ba cọc ba đồng”, tiền xăng còn quá tiền chạy cước thì cơm còn không có rau chứ đừng nói có thịt. Cứ đà này, bám trụ lại thành phố cũng không nổi, sang tháng hai vợ chồng định kéo nhau về quê kiếm ăn thôi”.

Giờ đây, nỗi lo “bão giá” không chỉ của riêng gia đình chị Thanh, anh Khang mà còn là nỗi lo chung của hầu hết người dân sống tại thành phố lớn như Hà Nội, TP HCM,... Ảnh hưởng của “bão giá” dễ dàng nhận thấy nhất có lẽ là qua mâm cơm của những người lao động, vốn đã giản đơn giờ lại càng thêm đạm bạc.

Học cách vượt qua “bão giá”

Trở lại câu chuyện “giờ vàng” đi chợ, chị Thanh chia sẻ đây là một trong những cách thắt chặt chi tiêu “có một không hai” thời gian này của chị. Bởi vẫn muốn cả nhà có bữa cơm tươi ngon nhưng lại không kham nổi giá cả tăng vọt nên chị đành chịu nắng, chịu nóng đi chợ vào cái giờ không giống ai để mua được thực phẩm giá rẻ.

“Hơn tháng nay tôi toàn áp dụng cách đi chợ này, nóng thì nóng thật đấy nhưng ví tiền nó đỡ hao đi hẳn”, chị Thanh cười kể. “Ngày trước tôi thường đi chợ sớm, trời vừa mát mẻ, thực phẩm lại tươi ngon nhưng nói thật là từ khi “bão giá”, giá cao

quá. Vì công việc part time buổi chiều mới phải đi, nên tôi toàn canh ra chợ lúc giữa trưa, tầm nắng nóng như đổ lửa nhiều anh chị dân buôn bán tháo, bán nốt rồi tranh thủ dọn hàng về cho sớm chợ. Với cách này tôi vừa mua được thực phẩm giá rẻ hơn mà vẫn tươi vì là đồ trong ngày”.

Cũng giống như chị Thanh, chị Thu Hà (37 tuổi, Hà Nội) và gia đình cũng đang trong thời kỳ “thắt lưng buộc bụng” để không bị “âm tiền” vào cuối tháng. Nếu như ngày trước chỉ với 100 nghìn đồng đi chợ là chị đã đủ mua thịt cá, rau củ cho một bữa tối tinh tươm, thì giờ phải 150 nghìn đồng mới được một mâm cơm đủ ăn. Hay như xăng xe, thường chị đi đổ gần 100 nghìn đồng là đầy bình thì giờ phải hơn 150 nghìn đồng nếu vạch xăng chạm đỏ.

Để vượt qua “bão giá”, gia đình chị Hà đã có những giải pháp thắt chặt chi tiêu cho hợp lý. Trước tình trạng thực phẩm thành phố ngày càng leo thang, chị Hà nhờ mẹ ở dưới quê gửi thực phẩm “nhà làm” như gạo, thịt lợn, thịt gà, trứng,... lên theo tuần bằng xe khách. Còn rau thì chị tự trồng và thu hoạch tại nhà như giá, xà lách, dền, cải ngọt,... tất cả vừa sạch sẽ lại tiết kiệm. Còn để đỡ tiền xăng xe, chị Hà lựa chọn giải pháp từ bỏ xe máy, đi xe đạp đi làm. Theo chị, cách này vừa tiết kiệm tiền xăng mà còn thon thả, đẹp dáng. “Tôi mới khởi động kế hoạch thắt chặt chi tiêu này tầm hơn tháng nay nhưng kết quả rất khả quan. Trung bình một tháng tôi có thể tiết kiệm được mấy triệu tiền sinh hoạt. Tiền đấy cũng chả dư đâu nhưng mà không âm là tôi mừng rồi”, chị Hà tâm sự.

Cũng giống như chị Thanh, chị Hà, nhiều gia đình trên thành phố cũng đang xoay xở học cách vượt qua “bão giá”. Bên cạnh những bí quyết riêng của mỗi gia đình thì giảm thiểu sự lãng phí, tối đa hoá giá trị chi tiêu là một trong những cách giúp tiết kiệm tiền bạc hiệu quả trong thời kỳ này. Để tránh các khoản phát sinh không đáng gây hoang phí tiền bạc, mỗi gia đình cần lên sẵn ngân sách chi tiêu theo tuần, theo tháng. Nên khoán trước những khoản tiền cố định cho từng mục như điện nước, ăn uống, đi lại, tiền học, mua sắm, phát sinh,... và cố gắng chi tiêu đúng theo kế hoạch, hạn chế chi dư số tiền đã đề ra. Có như vậy cả nhà mới có thể thích nghi với thời “bão giá”.

Trong bối cảnh vật giá leo thang, túi tiền của nhiều gia đình bị siết chặt, ảnh hưởng mạnh mẽ đến mức sống của họ. Thế nhưng, “bão giá” không phải là một bài toán khó nếu như cả gia đình có cách chi tiêu hợp lý trong thời điểm này.

LINH CHI

LY HÔN TUỔI TRUNG NIÊN:

Vượt qua định kiến để sống hạnh phúc cuối đời

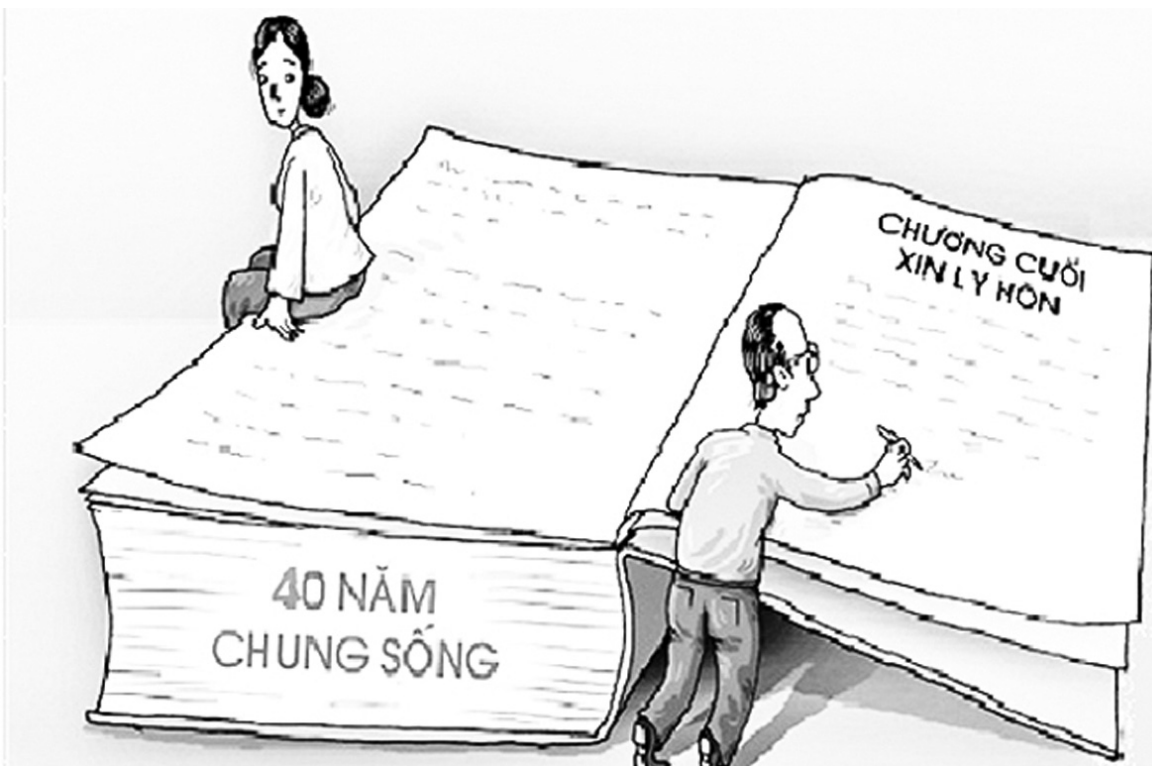
“Ly hôn xám” là cách gọi những cuộc hôn nhân không trọn của các cặp vợ chồng ở tuổi xế chiều. Đằng sau những sự thật đau lòng mà chỉ người trong cuộc mới hiểu, có những người đã mạnh mẽ vượt qua định kiến khắt khe nhất của xã hội.

Những cuộc ly hôn “muộn”

Không ít những cuộc hôn nhân “tuổi hoa râm” gây xôn xao trong cộng đồng mạng. Trường hợp của ông Phùng Văn Pha, ở Hà Nội đã làm cư dân mạng bàn tán xôn xao. Ông kết hôn với bà Nguyễn Thị Liên được 48 năm nhưng không có hạnh phúc. Ông nhiều lần bị bà Liên “thượng cẳng chân, hạ cẳng tay”, không cho dùng điện thoại, xe máy, cắt điện trong nhà. Ông phải lắp công tơ riêng. Trong phiên tòa xử ly hôn ở Sóc Sơn, bà Liên ngoài 70 tuổi chỉ tay vào chủ tọa và luật sư, hét lên: “Các người phá vỡ hạnh phúc gia đình tôi”. Nhưng ngay lập tức, ông Pha phản bác: “Có hạnh phúc đâu mà phá”. Ông Pha kể: “Bà ấy còn chờ kết sắt của tôi đi phá, lấy giấy khai sinh, giấy xuất ngũ, giấy thu hồi ruộng đất của tôi hồng chiếm tài sản”. Suốt 48 năm, ông Pha luôn trong nỗi sợ bị vợ đánh trong lúc ngủ. Ông tâm sự với luật sư, đôi mắt có lúc rơm nước: “Tôi nơm nớp lo sợ đang ngủ bị bà ấy đánh. Hay nhớ khi ốm đau, không còn mình mẫn bị lấy hết tài sản thì tôi sống làm sao”.

Nguyên nhân cho những sự nín nhịn đó là vì 2 cô con gái. Khi con còn nhỏ, ông muốn con có đủ bố mẹ. Khi con trưởng thành, đã xây dựng gia đình riêng thì ông không dám ly hôn vì sợ nhà thông gia chê cười. Ông bà sống ly thân 5 năm nhưng không tránh khỏi những bạo hành từ thể chất đến tinh thần từ vợ. Sau lần bị phá kết sắt, ông quyết định ly hôn, chấm dứt quãng thời gian dài chịu đựng. Về phần bà Liên, bà không đồng ý nên nhiều lần cáo bệnh không ra tòa, không ký các giấy tờ.

Hội đồng xét xử nhận định: “Sau khi kết hôn, cuộc sống của ông Pha và bà Liên phát sinh mâu thuẫn, không có hạnh phúc, vợ chồng sống ly thân nhiều năm. Mâu thuẫn trở nên đỉnh điểm khi bà Liên cắt nguồn điện không cho ông Pha sử dụng. Tòa đã hòa giải nhiều lần nhưng tình cảm vợ chồng không được cải thiện và bà Liên cũng

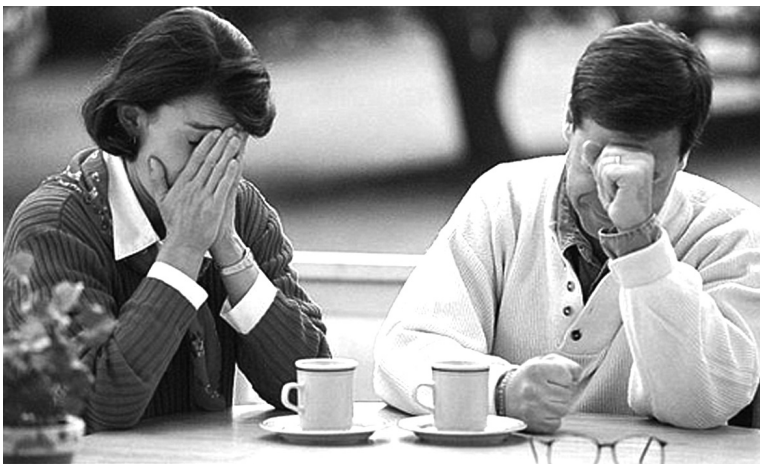
● Nhiều cặp vợ chồng ly hôn tuổi trung niên.

không đưa ra được giải pháp cải thiện quan hệ vợ chồng nên quyết định xử ly hôn”.

Vì gia đình, vì con cái, nhiều cặp vợ chồng vẫn hằng ngày nhịn nhục lẫn nhau. Khi con cái đến tuổi trưởng thành, dựng vợ, gả chồng xong xuôi nhưng đầu phải là hết, nhiều cặp vợ chồng muốn buông tay nhau cũng không đủ can đảm bởi họ sợ hàng xóm cười chê, sợ sui gia đánh giá. Kéo dài cuộc hôn nhân từ lâu đã nguội lạnh tình cảm, sống với nhau cho đẹp lòng thiên hạ, người trong cuộc muốn bước ra khỏi đó cũng thấy muôn vàn khó khăn.

Cuộc sống của hầu hết các cặp vợ chồng ở tuổi trung niên rơi vào một cảnh chung: Sự tương tác giữa hai người được “tiêu chuẩn hóa” - quanh quẩn những câu hỏi như ăn gì, làm gì..., cuộc đối thoại giữa hai phía diễn ra nhằm chán và tẻ nhạt. Thêm vào đó, khoảng cách tinh thần càng bị nới rộng do mâu thuẫn về sở thích, thói quen. Nếu thời trẻ vợ chồng cố gắng chịu đựng, nhẫn nhịn nhau thì khi bước vào tuổi trung niên, họ có xu hướng “bùng nổ”, dẫn đến kết cục chọn lựa ly hôn. Chưa hết, “chất keo dính” của hôn nhân là con cái lúc này cũng không còn khi các con đã lớn và chuyển ra ngoài sống, cha mẹ mất đi mối quan tâm chung, dễ dẫn đến sự xa cách.

Phó Giáo sư Tạ Văn Nghi thuộc khoa Nghiên cứu Gia đình tại Đại học Shih Chien, Đài Loan cho rằng sự yên ổn trong hôn nhân là “con dao hai lưỡi”. “Khi vợ chồng gần bó với nhau một thời gian dài, sự quen thuộc của đối tác sẽ mang lại cảm giác an toàn và ổn định cho mối quan hệ. Nhưng theo thời gian, nếu những tương tác

● Những mâu thuẫn thường bắt nguồn từ phân chia tài sản, bất đồng quan điểm sống.

giữa hai phía trở thành một thói quen nhằm chán, cả hai mất hứng thú với nhau, thậm chí không còn tranh luận thì hãy cẩn thận, mối quan hệ của hai bạn có thể rơi vào “vùng chết”, Phó Giáo sư nói.

“Cởi trói” cho chính mình

Ly hôn ở tuổi xế chiều chắc chắn không phải là một quyết định dễ dàng. Không chỉ đối mặt với định kiến xã hội, người vợ/chồng đều trải qua rất nhiều cảm xúc khó khăn, mâu thuẫn nội tại trong hoàn cảnh đó. Yếu tố tài sản không phải lúc nào cũng là “động lực” để các cặp vợ chồng quyết định “đường ai nấy đi” khi tuổi đã xế chiều. Nhiều cặp vợ chồng không hạnh phúc từ thời trẻ nhưng vẫn cố sống với nhau để không ảnh hưởng đến sự nghiệp, con cái. Họ chờ tới lúc con cái trưởng thành và bản thân đã nghỉ hưu để “cởi trói” cho mình.

Theo ông Phạm Quang Nhuận - Chánh án Tòa án nhân dân TX Ngã Năm (Sóc Trăng), án hôn nhân gia đình trên địa bàn rơi nhiều vào độ tuổi từ 20 - 35. Việc ly hôn ở độ tuổi trên 50 không nhiều (chiếm không quá 10% lượng án hôn nhân gia

đình), thường liên quan đến việc phân chia tài sản và phụ nữ thường là nguyên đơn. Những năm gần đây, có dấu hiệu tăng số lượng các cặp vợ chồng lớn tuổi (trên 50) muốn ra tòa ly hôn. Nguyên nhân do nhận thức về mặt tinh thần, do dân chủ trong đời sống hôn nhân ngày càng thoáng hơn và tính cách độc lập của cá nhân, sự phát triển kinh tế, công việc, môi trường làm việc mới... Họ xác định rằng không còn tình cảm nữa thì cũng không muốn liên quan gì đến người dù đã chung sống với nhau gần suốt cuộc đời. Khi thụ lý vụ việc, tòa án luôn làm đúng thủ tục, trách nhiệm, không phân biệt tuổi nào, giới nào. Ly hôn dù ở tuổi nào cũng liên quan, ảnh hưởng đến cuộc sống gia đình, con cái, xã hội nên hòa giải là khâu rất quan trọng để hai bên bình tâm nhìn nhận lại mối quan hệ của mình. Tuy nhiên, hầu như các án hôn nhân gia đình ở độ tuổi 50 trở lên khó lòng hòa giải đoàn tụ, vì phần lớn họ ly thân nhiều năm trước khi quyết định ly hôn.

Mặt khác, quyết định ly hôn tuổi xế chiều, nhiều người cũng tự tìm thấy những niềm hạnh

phúc ở chặng cuối đời. Điển hình, không thể kham nổi tình cảnh phải làm việc nhà một mình suốt đời, bà Dung (quê Thái Bình) đã ly hôn chồng. Sống trong một viện dưỡng lão ở Hà Đông (Hà Nội) gần 2 năm, bà Lưu Thị Dung vẫn giữ được nếp sinh hoạt như trước. Cứ 4h30' sáng bà dậy tập trường sinh dưỡng lão. Đến 7h, bà đã vận động cơ thể và ăn sáng xong xuôi. Căn phòng ở trên tầng 3 được bà dọn sạch đến mức cảm tưởng như không có hạt bụi nào. Ở tuổi 88, bà Dung khỏe mạnh, minh mẫn và là trường hợp hiếm hoi ở đây tự chăm sóc được cho bản thân. “Chỉ hôm nào trời lạnh quá thì tôi mới nhờ các cháu giặt giúp quần áo, còn bình thường tôi tự phục vụ hết”, bà nói.

Người xung quanh thấy bà là một người ngăn nắp, lạc quan, tích cực tham gia mọi hoạt động trung tâm tổ chức. Ít ai biết, bà có hoàn cảnh đến viện dưỡng lão chẳng giống ai. Thời trẻ bà Dung công tác trong một cơ quan nhà nước tại thành phố Thái Bình. Tuổi đôi mươi bà kết hôn với một người đồng nghiệp (đã qua một đời vợ), tuy nhiên vợ chồng bà không có con. Không chấp nhận được tình cảnh phải gánh vác việc nhà quá nhiều nên bà từng muốn chia tay vào các năm 1985, 1992. Song, thời điểm đó, gia đình can ngăn nên bà đành chấp nhận sống tiếp.

Lẽ thường, càng về già người ta càng mong có vợ, có chồng để nương tựa. Tuy nhiên, đến lúc này tuổi già, sức yếu, không nhận được sự đỡ đần hay chia sẻ, bà Dung không thể tiếp tục chịu đựng nữa. “Mấy năm nay tôi bị đau lưng, nhiều bữa không thể đứng dậy được. Tôi muốn thuê người giúp việc nhưng ông ấy nhất quyết không chịu. Nhiều bữa tôi vừa nấu cơm, vừa đau lưng ứa nước mắt”, bà kể. Bà kể những lúc đau ốm ấy, muốn nhờ chồng cầm giúp nồi cơm, rửa giúp cái bát nhưng đều không được. “Nghĩa vợ chồng sống với nhau hơn 60 năm mà như người dưng, mình hy sinh cho người ta, chứ chưa từng được đáp lại”, bà Dung nói. Ly hôn ở độ bên kia sườn dốc cuộc đời, bà đã can đảm vượt qua định kiến xã hội, ánh mắt của những người xung quanh thay đổi, thậm chí có người nói bà “già còn đồ đốn”, “hồi xuân”... Ngay đến cả những người thân cũng khuyên bà hòa giải vì “đầu hai thứ tóc còn kéo nhau ra tòa làm trò cười cho thiên hạ”. Tháng 9/2014, bà Dung quyết định đệ đơn ra tòa. Sau gần hai năm giải quyết các thủ tục pháp lý, nhờ sự trợ giúp của các cháu, bà mới được giải thoát khỏi cuộc hôn nhân.

Câu chuyện ly hôn tuổi trung niên dù vấp phải những định kiến khắt khe, nhưng chỉ những người trong cuộc mới hiểu niềm hạnh phúc đến với họ khi được giải thoát khỏi cuộc hôn nhân ác mộng.

THÁI NGÂN

Trả giá của ông Trần Phương Bình trong vụ án thứ 3

Vừa qua, TAND TP Hà Nội đã đưa ông Trần Phương Bình (cựu Tổng Giám đốc (TGD) Ngân hàng TMCP Đông Á (DAB) và 9 bị cáo khác ra xét xử về tội “Vi phạm quy định về hoạt động ngân hàng, hoạt động khác liên quan ngân hàng”. Đây là vụ án thứ 3 ông Bình bị đưa ra xét xử.

● Các bị cáo tại tòa.

Khiến ngân hàng bị thiệt hại hơn 184 tỷ đồng

Trong phiên thủ tục, Hội đồng xét xử (HĐXX) cho biết bị cáo Trần Phương Bình, Nguyễn Thị Kim Xuyên (cựu Phó TGD DAB) có đơn xin xét xử vắng mặt. Các bị cáo vắng mặt do không đủ sức khỏe để đi lý ra tòa. Tuy nhiên, họ đã có lời khai đầy đủ tại cơ quan điều tra nên HĐXX sẽ công bố trong quá trình xét hỏi.

Theo cáo trạng, từ năm 2007 đến năm 2014, Cty An Phát do Phan Thúy Mai - Giám đốc làm đại diện đã nhiều lần vay vốn Ngân hàng Đông Á - Chi nhánh Hà Nội, đến nay còn dư nợ hơn 184 tỷ đồng, không có khả năng thanh toán. Trong quá trình thực hiện cấp tín dụng cho Cty An Phát vay vốn, một số lãnh đạo Hội sở và cán bộ Ngân hàng Đông Á - Chi nhánh Hà Nội có nhiều vi phạm quy định về cho vay của các tổ chức tín dụng, hợp thức hồ sơ tín dụng, cấp tín dụng khi chưa đủ điều kiện theo quy định của pháp luật, cấp tín dụng khi không đủ điều kiện cấp tín dụng.

Bà Trương Kim Bích (là cổ đông lớn, thành viên Hội đồng Quản trị Cty An Phát) đã nhiều lần gửi đơn đến Cơ quan điều tra tố cáo về hành vi sai phạm của Phan Thúy Mai và cán bộ Ngân hàng Đông Á về việc làm sai phạm nêu trên, gây thiệt hại lớn cho các cổ đông Cty An Phát, trong đó có bà Trương Kim Bích.

Vào cuộc điều tra, cơ quan chức năng xác định Cty An Phát làm chủ đầu tư Dự án bất động sản Đồi 79 mùa xuân tại huyện Mê Linh, Vĩnh Phúc (nay thuộc huyện Mê Linh, Hà Nội). Phan Thúy Mai có quan hệ thân thiết với Ban Giám đốc DAB nên đề xuất vay tiền tại đây.

Từ năm 2007 đến 2014, Phan Thúy Mai đã lợi dụng quan hệ để vận động lãnh đạo DAB chỉ đạo Chi nhánh Hà Nội giải ngân nhanh các khoản vay, bỏ qua quy trình thẩm định tài sản. Nữ GĐ Cty An Phát còn làm giả tài liệu để giao dịch và dùng tài sản không đủ điều kiện

mang đi thế chấp vay vốn. Đến nay, bị cáo Phan Thúy Mai và Cty An Phát không thể trả nợ. Cơ quan chức năng xác định hành vi của nguyên TGD DAB Trần Phương Bình cùng đồng phạm đã khiến DAB bị thiệt hại 184 tỷ đồng.

Cụ thể, Trần Phương Bình đã giúp Phan Thúy Mai nhiều lần vay tiền tại DAB và trực tiếp phê duyệt gói tín dụng 500 tỷ đồng cho Cty An Phát. Nguyên TGD DAB cùng cấp phó Nguyễn Thị Kim Xuyên chỉ đạo Chi nhánh Hà Nội giải ngân nhanh cho Mai, làm hồ sơ gấp, bỏ qua các quy trình thẩm định và không thực hiện đúng các thủ tục đăng ký giao dịch đảm bảo.

Cáo buộc quy kết bị cáo Xuyên giúp Mai vay tiền vì có quan hệ và chính Xuyên góp 5% cổ phần vào Cty An Phát để đầu tư Dự án Đồi 79 mùa xuân. Trong khi đó, Bình giúp Mai vay tiền dù không đủ điều kiện vì muốn Cty An Phát “đào nợ cũ”, tránh cho DAB tăng nợ xấu.

Nhóm cán bộ DAB Chi nhánh Hà Nội thừa nhận, biết Mai là khách hàng VIP, có quan hệ với Bình, Xuyên và được 2 lãnh đạo yêu cầu “tạo điều kiện” cho Mai. Nhóm bị cáo này khai, việc giải ngân khoản vay khi chưa hoàn tất thủ tục về tài sản đảm bảo đều có sự đồng ý và chỉ đạo của Trần Phương Bình.

Cho vay vì được giúp “giấu vàng”

Theo cáo trạng, năm 2008, Phan Thúy Mai còn ký khống hợp đồng thế hiện Cty An Phát vay 185.000 chỉ vàng của DAB. Thực tế không có khoản vay này, vàng cũng chưa được giải ngân.

Tại cơ quan điều tra, ông Bình thừa nhận là người đồng ý phê duyệt việc giải ngân khi chưa làm thủ tục công chứng, đăng ký giao dịch đảm bảo đối với tài sản thế chấp, chỉ đạo cấp dưới tạo điều kiện để giải ngân nhanh chóng cho Cty An Phát. Việc này do Bình nể nang Mai đã thực hiện hồ sơ vay vàng không giúp Bình che giấu khoản âm quỹ vàng của Ngân hàng Đông Á và với mục đích để

đào nợ như trên nhằm giảm nợ quá hạn, thu lãi cho Ngân hàng, tạo điều kiện cho Cty An Phát tiếp tục vay vốn. Hợp đồng vay vàng không đã được cơ quan điều tra Bộ Công an khởi tố để xử lý trong một vụ án khác.

Bị đưa ra xét xử, bị cáo Phan Thúy Mai khẳng định không nhận số vàng như cáo buộc quy kết. Theo lời Mai, thực chất mục đích ký hợp đồng vay vàng là để bị cáo lấy bộ hồ sơ tín dụng đi kêu gọi đầu tư cho Cty An Phát thông qua 1 đối tượng môi giới người Hồng Kông (không rõ tên tuổi, địa chỉ). Bà Mai không nhận tiền hay vàng ra khỏi ngân hàng, hồ sơ lập ra chỉ là hình thức.

Quá trình khai báo, bị cáo Mai nói Cty An Phát vay tiền của DAB từ năm 2007, các khoản vay đều có hợp đồng, vay bao nhiêu hợp đồng thì bà không nhớ chính xác. “Tổng dư nợ đến nay là 184 tỷ đồng”, bà Mai khai và cho biết ngoài việc vay tiền của DAB qua Cty An Phát, họ còn vay DAB số tiền 18 tỷ đồng qua Cty Trảng An (nhà thầu thi công xây dựng thô cho dự án). Sau khi được giải ngân, tiền được chuyển cho Cty An Phát sử dụng.

Theo lý giải của bị cáo Mai, phải vay qua Cty Trảng An vì khi đó đang cần tiền gấp. “Lý do gì Cty An Phát không trực tiếp vay?” HĐXX hỏi. Bị cáo Mai khai Ngân hàng nói nếu có đối tác đang thi công, An Phát có thể bảo lãnh để vay. “Bị cáo làm theo hướng dẫn ngân hàng”, bị cáo Mai khai và cho biết toàn bộ tiền vay để đóng lãi cho Cty An Phát.

Cái giá phải trả

Đền lượt mình, bị cáo Nguyễn Minh Hoàng (cán bộ tín dụng DAB Chi nhánh Hà Nội) khai, nhận 2 hồ sơ vay vốn của Cty An Phát. “Khi đó, bị cáo làm ở vị trí nhân viên tập sự, non kinh nghiệm, bị cáo làm theo bốn phần của mình. Cấp trên yêu cầu như nào bị cáo làm thế đó”, bị cáo Hoàng nói và cho biết bản thân cảm nhận cả chi nhánh có chịu sức ép từ bà Nguyễn

Thị Kim Xuyên – Phó TGD DAB.

Tương tự, bị cáo Nguyễn Thị Phương (cán bộ tín dụng) cũng khai tại thời điểm giải ngân chưa ký hợp đồng thế chấp nhưng có văn bản phê duyệt của ông Trần Phương Bình là cho giải ngân trước, hoàn thiện sau. “Bị cáo không biết là trái pháp luật. Bị cáo làm theo mệnh lệnh của cấp trên”, bị cáo Phương khai. Sau đó, bị cáo này khẳng định không được hưởng lợi gì khi đề xuất cho Cty An Phát vay. “Bị cáo nhận thấy rất có lỗi, do chưa có hiểu biết nghiệp vụ”, bị cáo Phương ngậm ngùi.

Bị cáo Nguyễn Thị Ngọc Anh thừa nhận không kiểm tra hết, không phát hiện công chứng giao dịch đảm bảo không đúng quy định và không phát hiện việc Cty An Phát sử dụng 14,5 tỷ đồng/53 tỷ đồng vay vốn để trả nợ cho cá nhân bà Phan Thúy Mai. “Tại thời điểm đó, bị cáo là người làm trái ngành, trái nghề. Với khách hàng Cty An Phát, bị cáo được cấp trên chỉ đạo xuống yêu cầu tạo điều kiện cho vay sớm, vay nhanh. Với những gì doanh nghiệp cung cấp, bị cáo hiểu đang làm đúng quy trình ngân hàng nhưng sau khi làm việc với cơ quan điều tra, bị cáo nhận thấy nếu được làm lại, bị cáo phải có sự cẩn trọng hơn, hiểu biết pháp luật hơn để làm hoàn thiện hơn”, bị cáo Phương nói.

Sau nhiều ngày xét xử và nghị án kéo dài, HĐXX TAND Hà Nội đã ra phán quyết với 10 bị cáo. Theo đó, HĐXX tuyên phạt ông Bình 10 năm tù về tội “Vi phạm quy định về hoạt động ngân hàng, hoạt động khác liên quan đến hoạt động ngân hàng”. Tổng hợp chung với hai án chung thân trong các vụ án trước (đều liên quan sai phạm dẫn tới thất thoát tiền của DAB), ông Bình phải chấp hành hình phạt chung là tù chung thân.

Cùng tội danh, bà Nguyễn Thị Kim Xuyên (cựu Phó TGD DAB) bị tuyên 11 năm tù. Tổng hợp với hình phạt 30 năm tù trong vụ án đầu tiên, bà Xuyên phải chấp hành hình phạt chung là 30 năm tù (mức án tối đa của hình phạt tù có thời hạn).

8 bị cáo còn lại bị tuyên từ 24 tháng tù treo đến 5 năm tù. Trong đó, Phan Thúy Mai bị tuyên phạt 5 năm tù, phải bồi thường gần 76 tỷ đồng cho DAB. Năm 2018, bà Mai bị TAND Cấp cao tại Hà Nội tuyên phạt 13 năm tù vì chiếm đoạt 2 đất nền biệt thự trị giá hơn 30 tỷ đồng của Công ty An Phát. Tổng hợp hình phạt chung, bà Mai phải chấp hành là 18 năm tù.

Bởi theo HĐXX, hành vi của các bị cáo là đặc biệt nghiêm trọng. Các bị cáo khi thực hiện hành vi phạm tội đều có đủ năng lực, nhận thức, biết rõ quy định về quy trình thủ tục đảm bảo điều kiện cấp tín dụng cho khách hàng song vẫn bỏ qua các quy trình thẩm định, không thực hiện đúng các thủ tục đăng ký giao dịch đảm bảo, để Cty An Phát được giải ngân các khoản tín dụng rất lớn.

Ngoài ra, HĐXX cũng tuyên buộc Cty An Phát bồi thường 108 tỷ đồng cho DAB; 124 Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, tang vật vụ án, được tuyên trả lại cho Cty An Phát, song tiếp tục được tạm giữ để đảm bảo thi hành cho khoản tiền 108 tỷ đồng mà Cty An Phát buộc phải bồi thường cho DAB.

HỒNG MÂY

“Vẽ” chân dung cụ Đồ Chiểu bằng nghệ thuật đặc sắc

Trong thời lượng hạn chế chỉ với 45 phút, chương trình nghệ thuật kỷ niệm 200 năm Ngày sinh Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu “vẽ” nên chân dung Nguyễn Đình Chiểu vừa đồ sộ với tầm vóc của nhân cách và tư tưởng mang tính nhân loại, vừa mộc mạc gần gũi với đất nước và nhân dân như một người con hiếu thảo, người thầy giáo tận tụy, người thầy thuốc hết lòng vì bệnh nhân, người chí sĩ một đời khát khao độc lập, tự do và hòa bình cho dân tộc.

Vọng cổ “Trái tim Đồ Chiểu” và hoạt cảnh nói thơ Văn Tiên

Lễ kỷ niệm 200 năm ngày sinh Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu, 30 năm Ngày hội truyền thống văn hóa tỉnh Bến Tre với quy mô quốc tế sẽ được tổ chức vào 20 giờ ngày 30/6/2022 tại Di tích quốc gia đặc biệt mộ và khu lưu niệm Nguyễn Đình Chiểu, xã An Đức, huyện Ba Tri, tỉnh Bến Tre.

Chương trình nghệ thuật kỷ niệm 200 năm Ngày sinh Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu sẽ được dàn dựng kết hợp chặt chẽ giữa truyền thống và di sản văn hóa của Nam Bộ với những sáng tạo hiện đại mới của các nghệ sĩ cả trong nước và quốc tế.

Chương trình là một hành trình dẫn dắt khán giả theo mỗi bước chân cụ Đồ Chiểu năm xưa từ quê nội xứ Huế tới Sài Gòn Gia Định rồi Long An và cuối cùng về với quê hương Ba Tri Bến Tre. Điểm nhấn đặc biệt của chương trình nghệ thuật đó là màn biểu diễn ca cổ trích đoạn “Lục Vân Tiên – Kiều Nguyệt Nga” do hai nghệ sĩ nổi tiếng thể hiện: NSUT Lê Tứ và NSUT Mỹ Hằng cùng các nghệ sĩ cải lương của Đoàn cải lương Bến Tre qua phần trình bày tác phẩm vọng cổ “Trái tim Đồ Chiểu” của soạn giả Lê Long. NSND Thanh Hải, một trong những cây đại thụ của cải lương và đôn ca tài tử Nam Bộ được đạo diễn Lê Quý Dương mời tham gia tổ chức và biên tập toàn bộ phần cổ nhạc của chương trình.

Cùng với trích đoạn Lục Vân Tiên – Kiều Nguyệt Nga và bài vọng cổ “Trái tim Đồ Chiểu” của soạn giả Lê Long, phần nhạc truyền thống của chương trình còn được tạo nên những điểm nhấn độc đáo với các hoạt cảnh nói thơ Văn Tiên,

●Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu với nhân cách và tư tưởng mang tính nhân loại.

vốn là một hình thức văn thơ truyền miệng độc đáo của người dân Nam Bộ xưa được đạo diễn Lê Quý Dương đưa vào kết cấu và phương pháp dàn dựng của mình.

Tác giả Kịch bản – Tổng Đạo diễn Lê Quý Dương đã kết cấu kịch bản như từng trang sách mở, với hình ảnh bộ bút nghiên là trung tâm. Mỗi trang sách được ngọn bút viết nên áng thơ văn đầy khí phách như chính cuộc đời và sự nghiệp của Nguyễn Đình Chiểu.

Đạo diễn Lê Quý Dương đã xây dựng một nhóm nghệ sĩ tài năng với những sáng tạo rất mới cho chương trình. NSUT Nhạc sĩ Trần Đại Dũng đến từ Thừa Thiên - Huế đã sáng tác một ca khúc mới dành riêng cho tiết mục “Cội nguồn xứ Huế quê hương” theo yêu cầu của đạo diễn. Đó là một ca khúc đậm đặc chất dân ca Huế do ca sĩ Đông Quân và Thu Trang trình bày, thể hiện tấm lòng của xứ Huế quê cha, mảnh đất đã sinh thành nên tài năng và nhân cách của Nguyễn Đình Chiểu.

Nghệ sĩ quốc tế sáng tác ca khúc tôn vinh Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu

Nhạc sĩ Đỗ Bảo lại sáng tác một ca khúc hoàn toàn mang âm hưởng hiện đại độc đáo dành riêng cho chương trình mang tựa đề “Đạo không xa Người” với lời thơ của Lê Quý Dương là câu chuyện được nhóm tú ca nam Lạc Việt thể hiện, như lời tâm tình của thế hệ trẻ Việt Nam kể với bạn bè thế giới câu chuyện cuộc đời và sự nghiệp của Nguyễn Đình Chiểu, vị danh nhân được dân tộc Việt Nam tôn kính qua nhiều thế hệ.

Cùng với hai ca khúc sáng tác mới của hai nhạc sĩ uy tín của Việt Nam, tác giả Kịch bản – Tổng Đạo diễn Lê Quý Dương đã kết nối với hai đồng nghiệp quốc tế, nhạc sĩ kiêm ca sĩ người Thụy Điển Pamela Hedstroem và nhạc sĩ Dominique Henry Probst người Pháp để sáng tác hai ca khúc mới dành riêng cho

chương trình dựa trên cảm hứng từ tác phẩm Lục Vân Tiên của Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu. Đây là dấu ấn đột phá và sáng tạo đưa chương trình lên đúng qui mô và tầm vóc quốc tế.

Điều này đã mở rộng bán kính ảnh hưởng và tính phổ cập của tác phẩm Lục Vân Tiên trên những chiều cảm nhận, đánh giá và phong cách sáng tạo khác nhau của các nghệ sĩ quốc tế. Nhạc sĩ kiêm ca sĩ Pamela Hedstroem đã sáng tác và sẽ tự mình trình diễn trong chương trình một ca khúc độc đáo kể lại câu chuyện cuộc đời của Lục Vân Tiên sau khi cô đọc tác phẩm này bằng tiếng Anh do Đạo diễn Lê Quý Dương gửi qua Thụy Điển.

Ở một chiều cảm xúc khác, nhạc sĩ Dominique Henry Probst, sau khi đọc xong truyện Lục Vân Tiên bằng tiếng Pháp do tự mình đặt mua tác phẩm tại Pháp, đã sáng tác một ca khúc với tâm sự về Kiều Nguyệt Nga trong khoảnh khắc nhớ Lục Vân Tiên với chất âm nhạc đầy tính hàn lâm và học thuật. Dominique Henry Probst sẽ bay từ Paris sang TP HCM trực tiếp dàn tập ca khúc này và biểu diễn cùng ca sĩ July Thanh Nguyên, một ca sĩ hát tiếng Pháp nổi tiếng của Việt Nam. Trong các di sản văn học của Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu để lại cho hậu thế, Lục Vân Tiên là tác phẩm được tái bản nhiều lần và được dịch ra nhiều thứ tiếng, có sức ảnh hưởng và vị trí quan trọng trong tủ sách văn học thế giới.

Đưa các nhân vật trong truyện Lục Vân Tiên lên tào đài truyền thống

Một sáng tạo đặc biệt mới lạ của chương trình chính là bộ sưu tập áo dài “Lục Vân Tiên – Kiều Nguyệt Nga” của nhà thiết kế thời trang trẻ Yên Nhi đến từ thương hiệu thời trang DNA Fashion. Lấy cảm hứng từ cuốn sách “Lục Vân Tiên cổ tích truyện” bằng tiếng Pháp với các bản tranh minh họa của các tác giả người Pháp Pascal Bour-

●Vẽ bức chân dung cụ Đồ Chiểu qua chương trình nghệ thuật đặc sắc.

deaux & Olivier Tessier xuất bản với sự đồng ý của Viện Hàn lâm Văn khắc và Văn chương Pháp, nhà thiết kế Yên Nhi đã vô cùng sáng tạo khi đưa từng bản tranh các nhân vật trong truyện Lục Vân Tiên lên tào đài truyền thống Việt Nam, trở thành một bộ sưu tập áo dài Lục Vân Tiên – Kiều Nguyệt Nga hết sức sáng tạo và độc đáo sẽ được trình diễn trong chương trình. 20 người mẫu sẽ trình diễn 4 bộ sưu tập áo dài mang tên: Cội nguồn xứ Huế Quê hương, Lục Vân Tiên - Kiều Nguyệt Nga, Hương tình Bến Tre, Thế giới Hòa Bình.

Bên cạnh nội dung chương trình được kết hợp khéo léo giữa các di sản truyền thống và sáng tạo hiện đại được thể hiện bởi các các nghệ sĩ nổi tiếng trong nước và quốc tế. Các chuyên gia công nghệ và thiết kế hình ảnh của Sense Art đang nỗ lực thiết kế các hiệu ứng hình ảnh thị giác trên không gian ba chiều. Mục tiêu được Tổng Đạo diễn Lê Quý Dương muốn đạt tới là hiệu ứng thị giác và các công nghệ hình ảnh được ứng dụng không phải để phô diễn kỹ thuật mà là những điểm nhấn nâng các giá trị văn hóa di sản truyền thống trong chương trình lên một cách thể hiện mới vừa hiện đại nhưng vẫn đậm đặc bản sắc văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam nói chung, của Nam Bộ nơi Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu gắn bó gần như trọn vẹn cả cuộc đời, nói riêng.

Nghệ sĩ diễn viên và đạo diễn Khánh Hoàng với chất giọng Nam Bộ trầm, ấm, sâu lắng sẽ bày toàn bộ phần lời bình của chương trình. Tổng Đạo diễn Lê Quý Dương chia sẻ: “Nghệ sĩ Khánh Hoàng có một chất giọng Nam Bộ rất quý hiếm. Khi quyết định lựa chọn anh trình bày phần lời bình, tôi tin tưởng rằng, chất giọng đó sẽ như một mạch dẫn lôi cuốn và tin cậy dẫn dắt khán giả khám phá đề tri ân một cuộc đời thăng trầm nhưng cũng vô cùng cao quý của Danh nhân Nguyễn

Đình Chiểu. Cùng với nghệ sĩ trình bày lời Bình Khánh Hoàng, MC Thanh Giang và MC Phạm Thanh, hai MC trẻ tài năng đã được mời làm MC chính thức dẫn chương trình”.

Đội ngũ kỹ thuật tham gia dàn dựng chương trình là các tên tuổi uy tín và có bề dày nhiều năm kinh nghiệm với các sự kiện qui mô lớn tại Việt Nam và quốc tế. Kỹ thuật âm thanh, ánh sáng do thương hiệu Hiếu Văn nghệ đảm nhận. Hệ thống sân khấu do thương hiệu Ánh Kim đảm nhận. Hệ thống màn hình LED và Video trình chiếu do thương hiệu TST Show đảm nhận. Hệ thống livestream quốc tế do thương hiệu Graphic Solution đảm nhiệm. Hệ thống pháo hoa kỹ xảo sân khấu do thương hiệu Thành Công đảm nhận.

Một trong những điểm nhấn ấn tượng của chương trình chính là sự xuất hiện của 10 thiếu nữ đến từ Thừa Thiên - Huế, quê nội của Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu. Trợ lý Tổng Đạo diễn Phan Vĩnh Quý - một đạo diễn trẻ tài năng của Cố đô Huế cho biết: “Những màn trình diễn của các thiếu nữ trong chương trình không chỉ thuần túy là các màn sân khấu hóa hay hoạt cảnh. Tổng Đạo diễn gợi ý làm sao phải thể hiện được trên vẻ đẹp rất đặc trưng của các thiếu nữ Huế toát lên được tình cảm sâu nặng và hoài thương của quê cha đất tổ nơi Danh nhân Nguyễn Đình Chiểu đã sinh thành, nơi Nguyễn Đình Chiểu đã phải dứt lòng dang dở sự nghiệp để về quê chịu tang mẹ. Đây là một gợi ý thật tuyệt vời mà tôi cố gắng thực hiện”.

Lễ kỷ niệm sẽ được truyền hình trực tiếp trên sóng VTV1 và được tiếp sóng trên nhiều Đài Truyền hình địa phương. Đặc biệt chương trình sẽ được livestream trên nền tảng facebook để đảm bảo phục vụ lượng người theo dõi đông đảo, đặc biệt tại Pháp và các nước châu Âu, nơi các đại biểu và thành viên của UNESCO sẽ đón xem chương trình. **BẢO CHÂU**

Gam màu bình yên trong thế giới hỗn loạn

Trong thế giới hoảng loạn và bối rối của những người đang đấu tranh với căn bệnh tâm lý, hiện lên gam màu bình yên đó là các chuyên gia, hướng dẫn tư vấn tâm lý. Họ là điểm tựa vững chắc đối với khách hàng của chính mình. Tuy nhiên, đằng sau vẻ đẹp trầm tĩnh, an yên, những người làm về tâm lý cũng có những câu chuyện, nỗ lực thầm lặng của riêng họ.

● Cô Khuất Thị Hoa (áo trắng ở giữa) và học sinh, sinh viên trong Trường FPT.

● Cô Hoa luôn tâm niệm con cái là một “mắt xích” quan trọng trong gia đình.

● Đối với chị Tâm Anh, yêu thương để trao đi, không cần trả ơn.

Đến với nghề nghiệp nhờ chữ “duyên”

Cổ nhân thường có câu: “Nghề chọn người”, trong trường hợp của Tâm Anh – một Life Coach là hoàn toàn đúng. Chị chia sẻ: “Chị không phải là bác sĩ tâm lý hay chuyên gia tâm lý. Chị là một Coach, tức là một tư vấn, người dẫn dắt luôn bên cạnh bạn, giúp bạn hoàn thành một chặng đường”. Chị là người đồng hành, cố vấn về tâm lý cho khách hàng trong lĩnh vực đời sống. Hiện tại, chị đang hỗ trợ rất nhiều phụ nữ ở mọi lứa tuổi thoát khỏi khủng hoảng tinh thần về gia đình, hôn nhân... thông qua các khóa học online hoặc trực tiếp.

Tuy nhiên, không ai biết rằng trước khi trở thành một người hướng dẫn tâm lý, Tâm Anh vốn là nhân viên của công ty du lịch. Khi đại dịch COVID-19 bùng nổ năm 2020, “du lịch bị đóng băng”, chị Tâm Anh cũng tạm thời phải nghỉ việc ở nhà. Một lúc đối mặt với cả sự thiếu hụt tài chính, mất việc làm, gia đình có nhiều biến động. Chị bỗng trở nên bất an, hoang mang trong cuộc sống này. Chị đã nhờ sự trợ giúp của một người hướng dẫn tâm lý (Life Coach) có tiếng ở Việt Nam – cô Tuệ An. Chị chia sẻ: “Vô nghĩa là không, thường nghĩa là thường xuyên. Không có cái gì là vĩnh cửu, không biến đổi trong cuộc sống này”. Cho nên, chị đã không còn cố chấp sống theo “ý của người khác nữa”, không dựa vào niềm vui của chồng, của con, tiền bạc hay những lời khen ngợi để làm thước đo nữa.

Đến khi chị thấy tuyển người hướng dẫn tâm lý (Life Coach). Chị nghĩ rằng, mình sẽ thử làm, đây là một nghề nghiệp mà ngay cả chính mẹ đẻ cũng nói: “Mẹ nghĩ công việc này không có trọng lượng”. Mẹ chị lo lắng con mình sẽ không kiếm ra tiền để nuôi sống bản thân và gia đình. Nhưng chị vẫn quyết tâm với tâm niệm trong đầu “Mình sẽ làm được!”. Đã từng có nhiều lúc, nghe quá nhiều chuyện buồn đến từ những người phụ nữ đang bất lực, chị cũng rất

muốn bỏ việc. Tuy nhiên, ước mơ thưở bé được làm cô giáo để giúp mẹ và dì không phải sống trong cuộc đời chịu sự “đàn áp” của tính gia trưởng từ những người đàn ông trong nhà. Chị quyết tâm hỗ trợ tất cả những người phụ nữ đang trong hoàn cảnh khó khăn đó, thậm chí nhiều người được chị hỗ trợ miễn phí.

Khác với chị Tâm Anh, cô Khuất Thị Hoa, hiện đang làm Giám sát chuyên môn phòng Tâm lý đại học FPT đến với ngành Tâm lý từ khi còn là sinh viên. Bản thân cô không hề biết rõ ngành tâm lý trước khi thi đại học. Tuy nhiên, cô Hoa luôn có mong muốn được hiểu biết nhiều hơn về tâm lý của con người. Cô cho biết: “Cô thích cảm nhận người ta nghĩ bao nhiêu, mình hiểu người ta đến đâu”. Cô đỗ vào khoa Tâm lý Giáo dục – Trường Đại học Sư phạm Hà Nội cũng là một cái duyên. Cái duyên này đã đưa cô đến với rất nhiều các trường THCS, THPT và Đại học, nơi cô có thể hỗ trợ được các em học sinh, sinh viên giải quyết những vấn đề bên trong của mình. Bản thân cô Hoa cho biết, cô được đào tạo về cả Tâm lý lâm sàng và Tâm lý học đường dưới sự hướng dẫn tận tình từ nhiều giáo sư từ học viện tâm lý Hoa Kỳ cùng cơ hội lĩnh hội kiến thức từ nhiều nhà tâm lý hàng đầu Việt Nam như PGS. TS Trần Thành Nam, PGS.TS Trần Thị Lệ Thu, PGS.TS Đặng Hoàng Minh, PGS.TS Trần Văn Công... nhưng niềm đam mê lớn nhất của cô nằm trong môi trường giáo dục.

Đối với cô, mỗi thành viên trong gia đình chính là một mắt xích quan trọng, các em học sinh, sinh viên cũng vậy. Nếu như bố mẹ “xích mích” với nhau, con cái đã phải gánh chịu rất nhiều hậu quả thì ngược lại, khi những đứa trẻ gặp sự bất ổn trong tâm lý, gia đình cũng trở nên bất ổn. Cô Hoa lấy ví dụ căn bệnh trầm cảm: “Như em biết đấy, căn bệnh trầm cảm là một trong hai nguyên nhân hàng đầu thế giới dẫn đến cái chết”. Vì vậy, một đứa trẻ mắc bệnh về tâm lý, khiến cho cha mẹ phải lo lắng, thậm chí không thể

làm việc được vì lo mất đi đứa con bé bỏng của họ. Đó là một trong rất nhiều lý do khiến cho cô Hoa luôn tâm niệm mình phải hết lòng với nghề, hết lòng hỗ trợ cho những học sinh, sinh viên ổn định được tâm lý.

“Trẻ tuổi không có nghĩa là không thể thấu cảm”

Có một câu nói rất hay: “Đừng đánh giá một cuốn sách chỉ dựa vào bìa của nó”. Rất nhiều người tin rằng, một chuyên gia tâm lý hoặc người hướng dẫn tâm lý sẽ phải đứng tuổi, như vậy họ mới có kinh nghiệm và vốn sống phong phú để giải quyết vấn đề. Khi mới bắt đầu vào nghề, chị Tâm Anh và giảng viên tâm lý Khuất Thị Hoa đều từng bị nghi ngờ năng lực của mình.

Chị Tâm Anh – người hướng dẫn tâm lý (31 tuổi) vào nghề khi tuổi đời mới 28 – 29. Bản thân chị nhìn cũng trẻ hơn so với tuổi. Chị Tâm Anh tâm sự: “Hồi mới vào nghề, nhiều người nhìn mình với ánh mắt nghi ngờ, vì trông mình trẻ thế này, ít tuổi hơn họ, làm sao giúp nổi họ?”. Chị đã cố gắng mặc những bộ quần áo tối màu để khiến cho mình trông già hơn so với tuổi thật. Nhưng sau này, chị hiểu rằng: “Bản thân hãy là chính mình, về bề ngoài không quan trọng. Quan trọng là những giá trị mà chúng ta hỗ trợ cho chính những khách hàng của mình”.

Chị Tâm Anh chia sẻ rằng, khách hàng của chị đa dạng trong mọi lứa tuổi, từ những bạn trẻ 25 – 45 tuổi, thậm chí có những người 50 - 60 tuổi, có khách hàng chị ấn tượng nhất bởi đó là một cụ bà đã 70 tuổi. Hầu hết, mọi người đều nghĩ, ở tuổi 70, đó phải là những ông, bà cụ đã “cứng” về tinh thần và vốn sống. Nhưng chị Tâm Anh cho rằng: “Điều đó không hoàn toàn đúng, bởi vì, không quan trọng tuổi thật của bạn bao nhiêu. Quan trọng là tuổi tâm hồn của bạn thế nào?”.

Chị kể về câu chuyện của những người đã 60 – 70 tuổi. Tuy nhiên, hạnh phúc gia đình gặp rất nhiều vấn đề. Ví dụ như việc hai vợ chồng 70 tuổi đã về hưu, nhưng

người chồng lại thích giao lưu hội thơ văn, bạn bè. Tại đây, người chồng gặp được “tri kỉ” ở tuổi xế chiều của mình, hai người thân thiết, nhiều khi vượt qua cả giới hạn tình bạn. Chính vì vậy, người vợ dăm ra u uất, phiền muộn. Mọi thứ tích tụ lại đến khi không thể chịu được sẽ nhờ đến sự hỗ trợ và tư vấn của chị.

Chị Tâm Anh cho rằng, thay đổi một con người là không thể. Có nhiều khách hàng tâm sự về việc gia đình có người thứ 3 chen chân vào, nhưng chị đã khuyên họ buông bỏ “chấp ngã”, đừng cố gắng thay đổi người chồng hay có tâm lý nạn nhân. Bản thân họ phải tự thay đổi mình, hai người kia không làm cho họ bất hạnh, chính những suy nghĩ tiêu cực mới làm họ khổ. Việc họ làm, đó là hãy hành động, tập những thói quen tốt cho chính mình, khi mình hạnh phúc thì mọi nỗi đau cũng hóa “thình không”. Vì vậy, chị Tâm Anh quyết định chú trọng đến nỗ lực hỗ trợ, đồng cảm, thấu cảm và đồng hành với khách hàng, hơn là nghĩ xem “hôm nay mình xấu hay đẹp, già hay trẻ?”.

Cô Khuất Thị Hoa cũng chia sẻ, bản thân cô vào nghề Tâm lý từ khi còn khá sớm khi cô 23 tuổi. Cô dành phần lớn thời gian làm ở các phòng tư vấn cho những trường THCS, THPT. Tại đây, cô nghe rất nhiều câu chuyện buồn, như việc học sinh và phụ huynh ngày càng xa cách nhau trong thời đại ngày nay. Có phụ huynh tâm sự với cô về đứa con của mình: “Con và bố mẹ rất ít khi gặp nhau. Mỗi ngày, con đều về nhà đi lên phòng đóng sầm cửa lại. Đến bữa cơm chỉ ngồi bàn ăn qua loa, thậm chí nhiều hôm còn bỏ cơm lên phòng ăn”. Ngày nay, bố mẹ bận rộn đi làm, các cháu lại được tiếp xúc với internet, điện thoại từ rất sớm. Cho nên, việc kết nối những thành viên trong gia đình không còn được như ngày xưa. Cô Hoa cũng cho hay, con cái gặp những biến cố tâm lý, tình cảm, mối quan hệ gia đình, bố mẹ gần như không thể biết, chỉ đến khi mọi việc đã quá nặng, họ mới vội vàng đưa con đi điều trị tâm lý. Rất nhiều bố mẹ thường tự tin mình là người

đề ra con cái, cho nên bản thân mình sẽ hiểu nhất. Chính vì vậy, họ nghi ngờ những giáo viên, bác sĩ tâm lý trẻ hơn mình.

Tuy nhiên, theo cô Hoa, tâm lý, hành vi của trẻ rất khác, đặc biệt là ở độ tuổi dậy thì, khi cơ thể thay đổi một cách nhanh chóng. Cô Hoa chia sẻ: “Khoảng 70% trẻ trong độ tuổi dậy thì thường chống đối hoặc xa cách bố mẹ của mình”. Chính vì vậy, việc tìm một người có thể đồng cảm và cao hơn là thấu cảm, đặt mình vào hoàn cảnh của trẻ để hiểu những gì trẻ đang suy nghĩ, cảm nhận nỗi đau của các bạn ấy.

Hạnh phúc là cho đi mà không cần trả ơn

Có một từ các nhà tâm lý và những người hướng dẫn tâm lý thường dùng đó là “rác”. Phần lớn, những người làm việc trong ngành tâm lý đều phải thường xuyên nghe những câu chuyện tiêu cực. Những bệnh nhân tìm đến họ, hầu hết lâm vào tình trạng bối rối, hoang mang đến cùng cực. Ở Mỹ, đây là một trong 7 ngành nghề độc hại nhất, những người trong ngành sẽ có chế độ chăm sóc sức khỏe đặc biệt. Tuy nhiên, ở Việt Nam, điều này chưa được chú ý, chính vì vậy, họ phải tự thân cố gắng để có được sức khỏe tinh thần tốt nhất.

Cô Khuất Thị Hoa tâm sự: “Bản chất cảm xúc là lây lan”. Chính vì vậy, mình nghe chuyện vui, mình sẽ thấy vui và ngược lại. Một ngày, nếu cô hỗ trợ từ 4 – 5 ca thì không thể tránh khỏi việc bị lây nhiễm những cảm xúc tiêu cực. Đối với cô Hoa, các chuyên gia tâm lý phải “lắng nghe thấu cảm” tức là đặt mình vào vị thế, cảm nhận nỗi đau. Tuy nhiên, chính các chuyên gia tâm lý cũng không được rời bỏ vị trí của mình, cô Hoa vui vẻ nói rằng: “Nhà tâm lý phải có một hệ thần kinh thép”. Tức là họ phải tự trị liệu cho mình, sau khi bước ra khỏi phòng tư vấn tâm lý, họ lại trở thành một người mẹ, người vợ.

Cô Hoa cũng thường tìm đến việc thiền định hoặc tập yoga để cân bằng lại cảm xúc của mình. Đối với cô, việc hít thở sâu giúp tâm của cô bình an trở lại. Tập các bài tập thăng bằng yoga, giúp tâm trí của cô không bị lung lay. Đây cũng là một trong những cách cô áp dụng để dạy cho những học sinh của mình trong các khóa học.

Chị Tâm Anh cũng có những cách trị liệu giống như cô Hoa. Bản thân chị cho biết, mình thường xuyên tập thiền. Chị cho rằng mỗi người đều có nguồn năng lượng riêng, khi chúng ta hỗ trợ những người khác là chúng ta đang cho đi. Vì vậy, thiền định giúp chị nạp lại năng lượng, loại bỏ hết những tiêu cực đã hấp thụ từ người khác.

Đối với chị Tâm Anh, chị luôn cố gắng để mình có thể giữ vững tinh thần tích cực mỗi ngày, chị chọn cách cho đi yêu thương của mình có thể là của cải, vật chất, cũng có thể đó là những lời động viên, hướng dẫn. Miễn là có người cần thì chị sẽ làm, bởi đối với chị: “Có mình cứ cho đi, không cần trả ơn, mình giúp người khác đó chính là giúp mình hạnh phúc”. Chính vì vậy, mỗi ngày, dù căng thẳng, mệt mỏi, bước về nhà, chị vẫn là “cột năng lượng tích cực” cho chồng và con của mình. **HƯƠNG NGỌC**

Ngày nay, với sự xuất hiện của nhiều gia đình kiểu mới bên cạnh những gia đình hạt nhân như trước đây, thói quen du lịch của các gia đình cũng có nhiều sự thay đổi nhất định. Gia đình hiện đại không còn bị “bó buộc” bởi khuôn mẫu là chỉ bao gồm cha mẹ và con cái như trước đây. Họ có thể là những đại gia đình lớn trải dài nhiều thế hệ, gia đình của các cặp đôi LGBTQ+ và con cái mà họ nhận nuôi, cặp vợ chồng cùng thú cưng, hoặc những cặp đôi chung sống như vợ chồng nhưng không kết hôn,

Đối với phần lớn các gia đình hiện đại, một chuyến du lịch mang nhiều ý nghĩa hơn một cơ hội để đến một điểm mới hay để “trốn” khỏi không gian lặp đi lặp lại ở nhà. Thay vì thế, các chuyến du lịch và kỳ nghỉ đang trở thành một truyền thống gia đình và trải nghiệm các văn hoá khác nhau trở thành một cách để giáo dục con cái học cách chấp nhận và tôn trọng, gắn kết các thành viên trong gia đình.

Bởi cấu trúc gia đình hiện đại vốn linh hoạt hơn so với gia đình truyền thống, do đó nhu cầu điểm đến và trải nghiệm của họ cũng rất đa dạng. Đồng thời, cũng có một số những đặc điểm riêng biệt mà các gia đình phải chú ý khi đi du lịch nhằm phòng tránh những rủi ro, phiền hà không đáng có. Nhằm đáp ứng nhu cầu du lịch của những gia đình hiện đại, nhiều công ty lữ hành, du lịch trên thế giới đã nhanh chóng mở rộng dịch vụ của mình để đáp ứng từng nhóm khách hàng này.

Gia đình LGBTQ+ phải lên kế hoạch kỹ hơn

Hiện nay, nhiều quốc gia đã “cởi mở” hơn trong nhận thức và đánh giá về cộng đồng giới tính thứ ba. Tuy nhiên, vẫn có khoảng 70 quốc gia vẫn coi quan hệ đồng giới là tội phạm, hoặc trong xã hội vẫn chưa chấp nhận sự xuất hiện của những người không phải di tính.

Trên thực tế, những gia đình có yếu tố LGBTQ+ cũng là một bộ phận trong các gia đình hiện đại ngày nay. Chỉ riêng tại Hoa Kỳ, theo ước tính của Cục điều tra dân số, có khoảng 3,7 triệu trẻ em sống trong các gia đình LGBTQI + trên toàn quốc. Tất nhiên, họ cũng có nhu cầu đi du lịch và trải nghiệm như bất cứ một gia đình nào khác. Dù vậy, các gia đình có yếu tố LGBTQ+ phải cân nhắc nhiều hơn đối với quyết định du lịch của họ để có một chuyến đi trọn vẹn.

Theo chuyên trang du lịch The Point Guy (Mỹ), ngoài việc phải chuẩn bị cho chuyến đi những giấy tờ và vật phẩm cần thiết mà tất cả các bậc cha mẹ có con đều phải làm; những cha mẹ thuộc cộng đồng LGBTQ+ cần phải chú ý mang thêm một số giấy tờ bổ sung, cũng như chuẩn bị tâm lý trước một số định kiến mà họ có thể bắt gặp.

Đơn cử như trường hợp của gia đình của anh Jon Bailey, anh và chồng đã nhận nuôi hai con gái và cả gia đình thường xuyên cùng đi du lịch với nhau từ khi hai cô

Tour du lịch cho những gia đình hiện đại

Những kỳ nghỉ là khoảng thời gian đặc biệt cho các gia đình phá vỡ thói quen cuộc sống hàng ngày, dành thời gian cùng nhau thư giãn và trải nghiệm những điều mới mẻ, ghi lại những kỷ niệm. Ngày nay, các gia đình hiện đại đã có nhiều đổi thay về nếp sống so với những gia đình truyền thống, tất nhiên cách họ lựa chọn và tổ chức kỳ nghỉ gia đình cũng có những khác biệt.

Ngày càng nhiều ông bà đi du lịch với con cháu hơn. (Ảnh: iStock)

bé còn nhỏ tuổi. Trong một chuyến đi ra nước ngoài, khi trở về Mỹ, lực lượng an ninh ở sân bay bắt ngờ yêu cầu hai ông bố xuất trình giấy tờ giám hộ hợp pháp cho hai bé gái này do tình nghi họ là người buôn trẻ em gái. Có thể không hiếm gặp, các gia đình LGBTQ+ thường bị “soi” nhiều hơn khi họ đi du lịch nhưng điều này cần được lường trước trong kế hoạch chuẩn bị đi du lịch. Anh Bailey khuyên rằng, bên cạnh hộ chiếu cho cả gia đình, cha mẹ LGBTQ+ nên luôn mang theo những giấy tờ cần thiết để chứng minh quyền nuôi con, bao gồm: Giấy khai sinh của con, giấy chứng nhận thủ tục nhận con nuôi chính thức, giấy tờ tùy thân cho trẻ vị thành niên, bản sao thẻ bảo hiểm y tế có tên của cả cha mẹ và con, thông tin liên hệ khẩn cấp để xác minh khi cần,...

Ngoài ra, trước khi đi du lịch, các gia đình LGBTQ+ cũng cần nghiên cứu và lựa chọn các quốc gia, điểm đến an toàn và đầy đủ trải nghiệm. Tại Mỹ, trang web chính thức của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ có cập nhật các thông tin điểm đến cùng những mẹo an toàn cho những khách du lịch thuộc cộng đồng LGBTQ+. Một công cụ khác là website của Hiệp hội Du lịch LGBTQ+ Quốc tế - nơi cung cấp nhiều thông tin hữu ích để lập kế hoạch du lịch toàn diện cho các gia đình LGBTQ+. Bên cạnh đó, còn có các nguồn

Những gia đình LGBTQ+ khi đi du lịch cần lên kế hoạch kỹ lưỡng. (Ảnh: Jon Bailey)

Công nghệ khiến các thành viên vắng mặt cũng có thể tham dự vào chuyến đi của gia đình. (Ảnh: NY Metro Parents)

tham khảo từ tư vấn của các hãng lữ hành, website, tạp chí du lịch thân thiện với cộng đồng giới tính thứ 3 như Mrhudsonexplores, Nomadic Boys, Tạp chí Out, ...

Một vấn đề lo ngại khác đối với các gia đình LGBTQ+ là họ không biết gia đình mình sẽ được đón nhận như thế nào tại các điểm đến, dịch vụ lưu trú, ăn uống, trải nghiệm,... Nhằm giải quyết khúc mắc tâm lý này, có những thương hiệu khách sạn toàn cầu như Hilton, Kimpton và Fairmount và nhiều hãng hàng không trên thế giới đã thực hiện các chương trình đào tạo toàn diện cho nhân viên để họ có thể thấu hiểu và thân thiện hơn với các gia đình LGBTQ+. Dù vậy, đó mới chỉ là một phần nỗ lực nhỏ trong ngành du lịch, các gia đình LGBTQ+ hiện nay vẫn phải gặp phải nhiều khó khăn khi đi du lịch, đặc biệt khi đặt chân đến những điểm đến, quốc gia không chào đón họ. Do đó, việc lên kế hoạch chuyến đi kỹ lưỡng, lựa chọn lộ trình và trải nghiệm phù hợp chính là bí quyết để những gia đình này có một chuyến đi trọn vẹn.

Du lịch cùng những thành viên “mở rộng”

Nếu như các kỳ nghỉ theo truyền thống bao gồm tất cả các thành viên trong gia đình hạt nhân gồm bố mẹ và con cái, nhưng với cuộc sống bận rộn và lịch trình làm việc khác nhau,

các kỳ nghỉ giờ đây có thể chỉ bao gồm một số thành viên trong gia đình hoặc mở rộng để bao gồm các thành viên gia đình lớn hơn. Bởi lẽ trong xã hội hiện đại, nhiều gia đình không sống gần nhau, những kỳ nghỉ của đại gia đình chính là thời điểm tụ họp của những người họ hàng xa gần theo cả chiều ngang và chiều dọc trong phá hệ. Có thể thấy, ngày càng nhiều các ông bà đi du lịch với con cháu hơn.

Do đó, việc sắp xếp các hoạt động phù hợp với các nhóm độ tuổi khác nhau mà vẫn đảm bảo tất cả các thành viên đều có khả năng tiếp cận trải nghiệm chính là thách thức lớn nhất cho những người lập kế hoạch du lịch cho cả một đại gia đình. Mục đích chung là các kỳ nghỉ mang lại cơ hội để các thành viên trong gia đình tăng cường mối gắn kết bởi cùng nhau trải nghiệm những hoạt động mới mẻ, tạo ra và tiếp nối các truyền thống, trong khi thay đổi những nếp sống, thói quen thường ngày.

Tuy nhiên, bên cạnh việc sắp xếp các hoạt động chung của tất cả mọi người, các chuyến du lịch của các đại gia đình đều cần có những “khoảng lặng cá nhân” để mỗi thành viên có thời gian thư giãn và theo đuổi sở thích cá nhân của mình. Quá nhiều thời gian chung có thể gây ra căng thẳng, xích mích giữa các thành viên. Điều đó đòi hỏi một lịch trình linh hoạt, cân bằng giữa khoảng thời

gian hoạt động chung của cả gia đình lớn và thời gian riêng tư cho mỗi thành viên.

Năm 2016, các nhà nghiên cứu từ Đại học Kokomo và Đại học Nam California đã thực hiện một nghiên cứu về các yếu tố hiện hữu trong kỳ nghỉ của các gia đình mở rộng thời hiện đại, đăng tải trên tạp chí Annals of Leisure Research. Theo đó, yếu tố công nghệ số khiến cho một số thành viên trong gia đình dù đi du lịch vẫn phải kết hợp làm việc on-line, phần nào ảnh hưởng đến trải nghiệm của họ.

Mặt khác, một ưu điểm của công nghệ chính là phương tiện kết nối với những thành viên không thể tham gia vào chuyến đi chung cả đại gia đình, thông qua việc chia sẻ kinh nghiệm, hình ảnh, video, và gọi điện tới những người không thể tham gia chuyến đi. Điều này phần nào khiến những thành viên vắng mặt cảm thấy được kết nối và không bị cô lập với những thành viên khác trong gia đình.

Có thể thấy, gia đình hiện đại có những lựa chọn và nhu cầu về du lịch tương đối khác đối với những gia đình hạt nhân truyền thống. Tuy vậy, dù ở thời nào, những kỳ nghỉ đều là những khoảng thời gian đặc biệt cho các gia đình dành thời gian cho nhau với mục đích gắn bó, chia sẻ và lưu lại những kỷ niệm đẹp.

ĐỖ TRANG

Phụ nữ Nhật Bản GẶP KHÓ KHĂN khi làm mẹ đơn thân

Ở Nhật Bản, mang thai và trở thành mẹ đơn thân bị coi là điều nhục nhã và đáng lên án. Những người phụ nữ có bầu mà không lập gia đình dễ bị coi thường, bị từ chối khi ứng tuyển công việc toàn thời gian và không cho thuê nhà. Bố mẹ có thể rất xấu hổ và đòi cắt đứt quan hệ với họ.

● Ảnh minh họa.

Theo luật pháp Nhật Bản, phụ nữ không được phép phá thai sau tuần thứ 22 của thai kỳ và cần sự đồng ý của đối tác, có thể là người yêu hoặc chồng để tiến hành thủ tục. Điều này khiến Nhật Bản trở thành 1 trong số ít nhất 11 quốc gia yêu cầu sự đồng ý từ bên thứ 3 đối với việc phá thai. Nhật Bản gần đây đã quyết định phê duyệt thuốc phá thai cho nữ giới nhưng vẫn giữ điều khoản trên. Việc chậm trễ trong việc phê duyệt thuốc phá thai, vốn từ lâu đã có ở hơn 70 quốc gia, đã cho thấy sự bất bình đẳng của các cơ quan y tế trong việc ưu tiên sức khỏe phụ nữ. Quốc gia này phải mất 40 năm để phê duyệt thuốc tránh thai nhưng chỉ mất 6 tháng để phê duyệt loại thuốc trị rối loạn cương dương Viagra.

Cuộc sống trong một xã hội bình thường vốn đã đầy thách thức với những bà mẹ đơn thân ở Nhật Bản, chưa kể những điều họ phải đối mặt trong đại dịch COVID-19. Nhật Bản có khoảng 1,23 triệu hộ gia đình mẹ đơn thân và theo cuộc khảo sát của Hiệp hội các bà mẹ đơn thân được thực hiện từ tháng 10 đến tháng 11/2020, 65,6% cho biết có thu nhập giảm hoặc sẽ giảm, trong khi 79,7% cho biết chi phí sinh hoạt tăng.

Trong đại dịch, mẹ đơn thân ở Nhật Bản phải đối mặt với căng thẳng tài chính vì thời gian ở nhà nhiều hơn, đồng nghĩa với việc gia tăng chi phí sinh hoạt và thực phẩm trong khi làm việc ít giờ hơn do đại dịch ảnh hưởng đến kinh tế. Việc chuyển sang học trực tuyến cũng làm dấy lên lo ngại về gia tăng khoảng cách

giáo dục khi cần đảm bảo kết nối internet ổn định, thiết bị công nghệ để học tập và chi phí cho các chương trình luyện thi, những điều đè nặng lên tài chính của gia đình mẹ đơn thân.

Hanaco, 39 tuổi, chia sẻ trải nghiệm làm mẹ đơn thân cách đây 5 năm rằng mọi người nhìn cô bằng ánh mắt kỳ thị. Hanaco rất sợ và xấu hổ khi phải thu nhận với gia đình việc bản thân mang thai và sẽ tự mình nuôi con vì bị người yêu bỏ rơi sau khi biết tin cô mang thai. Cô lo lắng sẽ không đủ tiền nuôi con vì thu nhập hàng tháng chỉ khoảng 2.300 USD, trong khi thu nhập trung bình của một hộ gia đình lúc đó là 3.600 USD. “Tôi thực sự đã cân nhắc việc cho con trai làm con nuôi vì tôi không có nhiều tiền và không thể cho con một cuộc sống tốt đẹp. Tôi muốn ưu tiên hàng đầu cho hạnh phúc của con mình”, Hanaco tâm sự.

Sự kỳ thị làm mẹ đơn thân và nuôi con một mình của dư luận khiến Hanaco sợ hãi, thậm chí ngay cả khi đến bệnh viện sinh con. “Tại bệnh viện, các y tá luôn hỏi bạn trai tôi làm nghề gì hoặc anh ấy là người ra sao. Họ liên tục hỏi tôi rất nhiều câu hỏi và nhìn tôi bằng ánh mắt khác lạ”, cô nhớ lại.

Hiện, Hanaco sống cùng con trai ở thành phố Hiroshima. Cô cho biết, việc mẹ đơn thân được nhận hỗ trợ là cả một quá trình dài. Thậm chí, chủ nhà vẫn sẽ đuổi hai mẹ con cô ra khỏi nhà nếu biết sự thật.

Những trường hợp đáng tiếc xảy ra gây tranh cãi trên khắp cả nước, thúc đẩy bác sĩ phụ khoa

Takeshi Hasuda, trưởng khoa Sản, Bệnh viện Jiket, tỉnh Kumamoto, miền nam Nhật Bản, mở dịch vụ đầu tiên và duy nhất cho phụ nữ mang thai ngoài ý muốn sinh con trong bí mật. Ông hy vọng không để các thai phụ mạo hiểm khi sinh con tại nhà.

Đặc biệt, sản phụ tìm đến dịch vụ không phải chịu phí sinh nở, chỉ cần chia sẻ tên, giấy tờ tùy thân với nhân viên. Các nhân viên y tế gọi đây là giải pháp giúp những người phụ nữ gặp khủng hoảng và không được tiếp cận với những hệ thống hỗ trợ truyền thống.

Ít nhất 8 phụ nữ đã liên hệ với Hasuda để nhờ giúp đỡ. Vị bác sĩ cho biết tất cả đều là nạn nhân của xâm hại tình dục, thiếu năng lực tuệ hoặc không đủ khả năng nuôi dạy con. “Trước khi mang thai họ đã phải đối mặt với những khó khăn hơn người bình thường. Và sinh con ան danh là điều duy nhất họ có thể làm”, Hasuda nói.

Tháng 5 năm nay, cơ sở này đón đưa trẻ thứ hai chào đời từ một người mẹ giấu tên. “Người phụ nữ ấy nói rằng không còn sự lựa chọn nào khác. Nếu không có chúng tôi, cô ấy có thể tự sát cùng đứa trẻ”, Hasuda nói.

Nhưng dịch vụ này không chịu sự quản lý của các khung pháp lý, làm dấy lên sự lo ngại về rắc rối với đứa trẻ và người mẹ. Bởi theo quy định, bệnh viện phải cung cấp giấy khai sinh kèm theo tờ đăng ký có tên bố mẹ đẻ và gửi thông tin cho chính phủ để đưa tên trẻ vào sổ đăng ký gia đình quốc gia.

THU THƯƠNG

TRUNG QUỐC: Đau đầu tìm việc làm cho gần 11 triệu sinh viên sắp tốt nghiệp

Trong vài tuần tới, thị trường lao động Trung Quốc sẽ chứng kiến số lượng sinh viên tốt nghiệp đạt mức kỷ lục là 10,8 triệu người. Tìm kiếm cơ hội việc làm cho nhóm cử nhân là một vấn đề đau đầu với chính phủ Trung Quốc – vốn đang chật vật để giải quyết nhiều vấn đề bị ảnh hưởng bởi COVID-19.

Hiện một số trường đại học ở Trung Quốc thậm chí còn thúc giục sinh viên năm cuối hoãn lại đợt tốt nghiệp. Các sinh viên chia sẻ với hãng tin Caixin rằng họ chưa được trường phê duyệt đề bảo vệ luận án trừ khi tìm được việc làm. Trong khi đó, một số sinh viên đã lựa chọn tự kinh doanh để có thể lấy bằng tốt nghiệp. Theo trang web tuyển dụng trực tuyến Zhaopin, tính đến tháng 4, chưa đến ½ số sinh viên tốt nghiệp Trung Quốc nhận được lời mời làm việc.

Trong tháng 5, tỷ lệ thất nghiệp của sinh viên thành thị Trung Quốc đạt mức cao kỷ lục là 18,4%. Ước tính của Bank of America Merrill Lynch cho thấy, tính đến tháng 7 – giai đoạn cao điểm của mùa tốt nghiệp, con số trên có thể lên tới 23%. Do đó, các trường đại học Trung Quốc đang cố gắng xoa dịu tình hình. Nhìn chung, các đợt phong tỏa nhằm kiểm soát đại dịch cũng gây nhiều áp lực đối với tỷ lệ thất nghiệp ở thanh niên.

Theo các chuyên gia, triển vọng việc làm ở Trung Quốc thậm chí còn tồi tệ hơn thời điểm dịch COVID-19 bùng phát vào đầu năm 2020. Những đợt thắt chặt quy định với lĩnh vực công nghệ đã khiến giới trẻ lo ngại khi nộp hồ sơ xin việc cho những doanh nghiệp này, dù họ có kiến thức về internet. Thượng Hải và Bắc Kinh – nơi có 18 trong số 20 trường đại học có sinh viên nhận được mức lương khởi điểm cao nhất cả nước, đã phong tỏa từ tháng 4.

Trong khi đó, tỷ lệ nhập học đại học trong 10 năm qua đã “sản sinh” ra lực lượng lao động lớn, gây quá tải cho nền kinh tế. HSBC ước tính, những sinh viên mới tốt nghiệp ở Trung Quốc hiện chiếm tới hơn 1 nửa nguồn cung lao động mới, trong đó văn học và nghệ thuật là một trong những chuyên ngành phổ biến nhất. HOÀI THU

Tỷ lệ tảo hôn ở châu Phi vẫn gia tăng

Tảo hôn và cắt bỏ bộ phận sinh dục nữ là vi phạm quyền trẻ em. Tuy nhiên, UNICEF cho biết, ở nhiều cộng đồng trên khắp châu Phi, ngày càng có nhiều trẻ em gái trở thành nạn nhân của một hoặc cả hai tình trạng này.

Tảo hôn diễn ra khắp châu lục, với tỷ lệ cao nhất ở Sahel, các nước Trung và Đông Phi. 9/10 quốc gia có tỷ lệ tảo hôn cao nhất trên thế giới thuộc khu vực châu Phi cận Sahara, bao gồm Niger, Cộng hòa Trung Phi, Chad, Mali, Mozambique, Burkina Faso, Nam Sudan, Guinea và Nigeria. Gần 140 triệu trẻ em gái và phụ nữ ở châu Phi đã trải qua quá trình cắt bỏ bộ phận sinh dục, trong đó hơn 40 triệu người cũng từng bị tảo hôn.

“Chấm dứt tình trạng tảo hôn là ưu tiên hàng đầu của UNICEF. Để đẩy nhanh các nỗ lực, chúng ta cần đầu tư vào các lĩnh vực có tác động cao, đặc biệt là xóa bỏ đói nghèo – một nguyên nhân chính của tảo hôn, đảm bảo trẻ em gái được tiếp cận với nền giáo dục và học tập có chất lượng trên phạm vi lớn, đồng thời thay đổi hành vi và xã hội theo hướng tạo điều kiện cho trẻ em gái và phụ nữ tham gia tích cực vào đời sống kinh tế xã hội.

UNICEF cũng cho biết, một số quốc gia ở châu Phi đã đạt được nhiều tiến bộ trong việc giảm thiểu tình trạng tảo hôn, trong khi nhiều quốc gia khác lại có sự trì trệ. Nếu tiến độ không được đẩy nhanh, sẽ có thêm 45 triệu trẻ em gái ở khu vực cận Sahara của châu Phi trở thành cô dâu “nhí” trong thập niên tới, UNICEF cảnh báo. THU HOÀI

Pháp luật
VIỆT NAM

● Tổng Biên tập:
TS. ĐÀO VĂN HỘI

● Phó Tổng Biên tập:
TRẦN ĐỨC VINH
TRẦN NGỌC HÀ
HÀ ÁNH BÌNH

● Tổ chức thực hiện:
BÙI THỊ XUÂN HOA

● **TÒA SOẠN:** Số 42 ngõ 29
Nguyễn Chí Thanh, phường Ngọc Khánh,
quận Ba Đình, Hà Nội.
*ĐT: (024) 37245180
*Fax: (024) 37245178
*Email: baoplvn2014@gmail.com.
● **GPXB** số 86/GP-BTTTT
ngày 06/03/2014 do Bộ TTTT cấp.
● **Giấy phép sửa đổi, bổ sung**
số 290/GP-BTTTT ngày 22/9/2014
do Bộ TTTT cấp
● **Thiết kế mỹ thuật tại Tòa soạn.**
● In tại Cty TNHH MTV In báo
Hà Nội Mới; Cty In Ba Đình.

● **Cơ quan đại diện: TP HCM:** 200C Võ Văn Tần, P5, Q3, TP HCM.

*ĐT: (028) 38181281 * Email: plvnvp2@gmail.com.

Khu vực ĐBSCL: 109 Trần Văn Hoài, Ninh Kiều, Cần Thơ

*ĐT: (0292) 3819009 *Email: canthophapluatvn@gmail.com.

Duyên hải phía Bắc: 10 Hồ Sen, Lê Chân, Hải Phòng.

*ĐT: 0973465555. Email: vanphongplvn@gmail.com;

Miền Trung và Tây Nguyên: 92 Hoàng Văn Thụ, Pleiku, Gia Lai.

ĐT: (0269) 365 8888 - 0963 111 333

* Email: baophapluat.mientrungtaynguyen@gmail.com

● **Văn phòng đại diện:**

Lào Cai: Số nhà 06, lô B2, đường D3, phố Cao Lỗ - TP. Lào Cai, tỉnh Lào Cai. ĐT: 0903211537

Phú Thọ: đường Nguyễn Tất Thành, Việt Trì; ĐT: 0981391333.

*Email: vutienplvn@gmail.com;

Quảng Ninh: 87 Nguyễn Văn Cừ, Hồng Hà, Hạ Long *ĐT: 0913093581

*Email: vucongthanhlpl@gmail.com

Nam Định: 455 Trường Chinh, TP Nam Định *ĐT: 0978295869;

Nghe An: 93 Nguyễn Thị Minh Khai, TP Vinh, Nghệ An *ĐT: 0916635077

*Email: ngotoanbc@gmail.com

Thừa Thiên - Huế: 22 Nguyễn Lương Bằng, TP Huế *ĐT: (0234) 3888666 - 0903029099;

*Email: quangtam07@gmail.com

Đà Nẵng: 93 Dương Trí Trạch, Sơn Trà *ĐT: 0984282929. * Email: Ledanhtao224@gmail.com;

Khánh Hòa: 125 Hoàng Hoa Thám, TP Nha Trang *ĐT: 0905555722.

*Email: leanhduc.plvn@gmail.com

Lâm Đồng: 81 đường 3 tháng 2, phường 4, TP. Đà Lạt *ĐT: 0914876019. * Email: longbc07@gmail.com

Đồng Nai: 134 Phan Trung, Biên Hòa *ĐT: (0251) 6273279 – 0918442754.

*Email: huynhngochieu7979@gmail.com.vn

Tiền Giang: 242 Nguyễn Công Bình, Trung An, Mỹ Tho, Tiền Giang *ĐT: 0888616767.

*Email: duchien.plvn@gmail.com

Kiên Giang: P24 -10 đường 3/2, Rạch Giá, Kiên Giang *ĐT: 0843135555.

*Email: minhthu.plvn@gmail.com.

Liên hệ thông tin - quảng cáo: Nguyễn Sinh Hùng - ĐT: 0349610152

MÃ ĐẶT BẢO: B51

Giá: 6.800Đ
(SÁU NGHÌN TÁM TRĂM ĐỒNG)